

МАРИОН ЗИМЪР БРАДЛИ ПРЕДИ ИМПЕРИЯТА

Част 1 от „Дарковър“

Превод от английски: Славянка Мундрова-Неделчева, 1999

chitanka.info

1

Апаратурата за приземяване беше най-малката им грижа, но им създаде сериозни проблеми с влизането и излизането. Огромният космически кораб лежеше под наклон от четиридесет и пет градуса. Не можеше да се стигне до земята през никоя от изходните стълби и шахти. Впрочем и през вратите. Не беше ясно колко големи са повредите — дори приблизително, но пресметнаха, че горе-долу половината от жилищния сектор на екипажа и три четвърти от пътническият сектор са изцяло негодни за обитаване.

Издигнаха набързо посред голямото сечище пет-шест малки примитивни заслона и една полева болница, която приличаше на палатка. Сковаха ги от пластмасови плоскости и греди от местно смолисто дърво, като използваха циркулярен трион и секачески инструменти от запасите на колонистите. Всичко това стана въпреки сериозните протести на капитан Лестър. Само разпоредбите на правилника го накараха да отстъпи. Докато корабът летеше в Космоса, заповедите му се изпълняваха безпрекословно, на повърхността на планетата обаче отговорността поемаше Експедиционният корпус.

Фактът, че това е друга планета, беше подробност, за която никой не намираще смелост да мисли... все още.

Красива планета, помисли Рафаел Макарян, застанал на нисък хълм над разбития кораб. Всъщност красиви бяха местата, които успяха да огледат, тоест съвсем малка част от околността. Гравитацията на планетата беше малко по-слаба от земната, а кислородът в атмосферата ѝ — малко повече. Значи всички родени и отраснали на Земята постоянно щяха да бъдат в приповдигнато настроение и да изпитват лека еуфория. Никой човек, израснал на Земята през двадесет и първия век, както Рафаел Макарян, не бе вдишвал такъв приятен смолист въздух, не се бе любувал на далечни хълмове в такава чиста, ярка утрин.

Хълмовете и далечните планини се извисяваха наоколо в сякаш безкрайна панорама, гънка след гънка постепенно избледняваха в

далечината. Най-напред ставаха мъглявозелени, после мъглявосини и накрая потъваха в мъглявовиолетови и неясни пурпурни тонове. Огромното светило имаше наситения червен цвят на току-що пролята кръв. Сутринта видяха четири луни като разноцветни скъпоценни камъни над далечните върхове.

Макарън остави раницата, извади теодолита и сглоби триножника му. Наведе се да настрои уреда и изтри потта от челото си. Господи, колко горещо му се видя след непоносимия леден студ на отминалата нощ и внезапния сняг, който толкова незабележимо се спусна от планинския хребет, че едва успяха да влязат в заслона! Сега, докато сваляше найлоновия анорак и попиваше потта от веждите си, снегът се топеше на ручейчета.

Изправи се и се огледа за подходящ хоризонт. Благодарение на новия модел алтиметър, който компенсираше разликите в големината на гравитацията, вече знаеше, че се намират на около триста метра над морското равнище. Или над онова, което би минавало за морско равнище, стига на тази планета да има морета, а в това още не можеха да бъдат сигурни. В опасната стресова ситуация на катастрофата само една жена, третият помощник-капитан, бе успяла да види ясно планетата от Космоса. Тя обаче умря двадесет минути след падането, докато екипажът все още изравяше телата изпод развалините в командната зала.

Знаеха, че в тази звездна система има три планети. Едната представляваше замръзнал метанов гигант. Втората бе малка гола скала, по-скоро луна, отколкото планета, но си имаше самостоятелна орбита. Третата бе тази. Земният експедиционен корпус я бе причислил към клас М, тоест подобна на Земята и може би годна за живеене. Сега беше ясно, че се намират именно на нея. Почти нищо друго не им беше известно за тази планета, с изключение на това, което бяха открили в последните три денонощия. Червеното слънце, четирите луни, големите температурни разлики, планините... Забелязваха тези неща в трескавите мигове, когато изравяха и разпознаваха мъртвите, бързо организираха полева болница и мобилизираха всички горе-долу невредими да се грижат за ранените, да погребват мъртвите и да строят временни заслони, за да имат покрив, преди корабът да стане отново обитаем.

Рафаел Макарън извади уредите за наблюдение, но не започна да се занимава с тях. Трябваше за малко да остане сам. Едва сега осъзна колко му е необходимо. Нуждаеше се от малко време, за да се съвземе от непрестанните и ужасяващи удари, които се сипеха върху него през последните часове. Ако беше на пренаселената и свръхчувствителна към медицината Земя, катастрофата и мозъчното сътресение веднага щяха да го пратят в болница. Но тук полевият лекар, зает с по-тежките наранявания, само провери набързо рефлексите му, даде му хапчета против главоболие и се върна към зле ранените и умиращите. Главата му все още се пръскаше от болки, макар че след като се наспа през първата нощ, мъглата пред погледа му се бе вдигнала. На другия ден заедно с всички останали здрави мъже и той бе зачислен не само към медицинския персонал, но и към инженерните екипи на кораба, и към онези, които копаеха общи гробове за мъртвите. Когато откри сред тях Джени, шокът бе неописуем.

Джени. Надяваше се тя да е жива и здрава, прекалено заета с работата си, за да го намери и да го успокои. Но бе съзрял сред обезобразените трупове ясно забележимата блестяща сребриста коса на единствената си сестра. Дори нямаше време за сълзи. Мъртвите бяха много. Направи единствено възможното. Съобщи на Камила Дел Рей, която отговаряше пред капитан Лестър за идентифицирането, че името на Джени Макарън трябва да бъде извадено от списъка на безследно изчезналите и да бъде вписано в този на окончателно разпознатите мъртъвци.

Единственият коментар на Камила бе краткото тихо „Благодаря, Макарън“. Нямаше време за съболезнования, нито за тъга или дори за просто човешко съчувствие. А Джени беше първа приятелка с Камила, наистина обичаше тази проклетница Дел Рей като сестра. Рафаел така и не разбра защо, но навярно имаше причина. Улови се, че се е надявал Камила да пролее за Джени поне една сълза от тези, които той не успяваше да изцеди от очите си. Някой трябваше да оплаче Джени, а той не можеше. Не и сега.

Отново погледна уредите. Щеше да е по-лесно, ако знаеха на каква ширина на планетата са попаднали, но височината на слънцето над хоризонта поне му даваше приблизителна представа.

Катастрофираният кораб лежеше под него в широка долина, почти пет мили в диаметър, обрасла с ниски храсти и хилави дървета.

Като погледна към долината от тази височина, Рафаел изпита лошо предчувствие. Навярно капитан Лестър заедно с екипажа установява размера на повредите и преценява колко време ще е необходимо, за да бъдат отстранени. Рафаел нямаше понятие от космически кораби, по професия беше геолог. Но му се струваше, че този кораб вече няма наникъде да отлети.

Отпъди тази мисъл. Инженерните екипи ще преценят. Те са наясно, а не той. В последно време ги видя да правят кажи-речи чудеса. В най-лошия случай се очертаваше неприятен период на изчакване, няколко дни или няколко седмици, но щяха отново да потеглят и на звездните карти на колонизаторския Експедиционен корпус щеше да бъде нанесена още една годна за обитаване планета. А тази, независимо от големите нощни студове, изглеждаше особено подходяща. Може би дори щяха да си поделят известна част от възнаграждението за откритието. И да го дадат за благоустрояване на колонията Коронида, когато идеха там.

Щяха да имат и за какво да си говорят, когато един ден, след петдесет-шестдесет години, остарееха на Коронида.

Но ако корабът не успее да излети...

Невъзможно. Тази планета не е картографирана, не е одобрена за колонизиране и не е с открит режим. Колонията Коронида — Фи Коронида Делта — гъмжеше от процъфтяващи миньорски селища. Имаше действащ космодрум, вече десет години на планетата работеше екип от инженери и техници, които я бяха подготвили за заселване и изучаваха екологията ѝ. Не може да се заселиш някъде ей така, без никаква технология, на абсолютно неизследван свят. Просто не е възможно.

Както и да е, това не е негова грижа, най-добре беше той да си гледа своята работа. Направи всички наблюдения, които можа, записа ги в бележника си, сгъна триножника и се запуска по хълма. Движеше се с лекота по каменистия склон сред жилавите храсталаци и дървета. Носеше без усилие товара си в слабата гравитация. Беше по-чисто и по-леко от екскурзия на Земята и той отправи замечтан поглед към далечните планини. Може би ако принудително останат тук повече от два-три дена, ще успее да се покатери малко по тях. Скалните образци и геоложките му бележки ще бъдат от полза за Земния експедиционен корпус. А пък ще му е много по-приятно, отколкото да катери някъде

на Земята. Защото там във всеки национален парк, от Йелоустоун до Хималаите, поне триста дни в годината е пълно с туристи, които пристигат направо със самолети.

Признаваше, че е справедливо всеки да има достъп до планините, и навярно влековете и лифтовете, каквито имаше навръх Маунт Рейниър, Еверест и Маунт Уитни, помагат на възрастните жени и на децата да се изкачат дотам, за да видят пейзажа. Но въпреки това Макарън закопня да се изкатери по наистина дива планина, без влекове и дори без никакъв седалков лифт. Беше катерил на Земята, но е страшно глупаво да се мъчиш да изкачваш някоя скала, докато хлапета преминават нагоре покрай теб с комфортни седалкови лифтове и се смеят на особняка, който иска да го направи по трудния начин.

По някои от близките склонове чернееха петна от скорошни горски пожари. Той си помисли, че поляната, на която лежеше корабът, трябва да е обгоряла преди няколко години. За щастие противопожарните им системи не бяха позволили той да пламне при сблъсъка, иначе никой нямаше да оцелее и в буквалния смисъл на думата щяха да скочат от нажежен тиган в бушуващ горски огън. Трябва да внимават сред дърветата. Хората от Земята са забравили как се живее в гора и не могат да си представят на какво е способен един горски пожар. Отбеляза си мислено да спомене това в доклада.

Когато навлезе отново в района на катастрофата, кратката му еуфория изчезна. В полевата болница през полупрозрачните пластмасови стени се виждаха безкрайни редици от тела в безсъзнание или полусъзнание. Група мъже кастреха клони от дърветата, друга малка групичка издигаше купола за димаксиона — палатка, която се държи на триъгълни подпори и се построява за половин ден. Запита се какво ли са докладвали инженерните екипи. Виждаше група механици да се суетят край изкривените подпори на кораба, но, изглежда, не бяха направили кой знае какво. Май нямаше надежда да излетят скоро.

Когато мина покрай болницата, оттам се подаде мъж в изцапана и омачкана престилка и го повика:

— Рафи! Помощниците казаха да се обадиш в Първа палатка веднага щом дойдеш. Има събрание, трябваш им. И аз отивам да докладвам за болницата, понеже съм най-старшият, от когото могат да се лишат.

Запъти се, без да бърза, към Макарън. Беше дребен и строен, със светлокафява коса и къса къдрава брада, изглеждаше изтощен, сякаш отдавна не беше спал. Макарън попита нерешително:

— Как е в болницата?

— Е, няма умрели след полунощ, още четирима прескочиха трапа. Явно не е имало утечка в реакторите. Момичето от командното го изписахме без радиационни изгаряния, повръщането сигурно е било от силен удар в слънчевия сплит. Да се благодарим и за най-малкия късмет. Защото ако имаше утечка в реакторите, май всички щяхме да сме мъртви и още една планета щеше да бъде заразена.

— Да, агрегатите „материя-антиматерия“ спасиха живота на много хора — съгласи се Макарън. — Ужасно уморен изглеждаш, Юън. Ти изобщо спал ли си?

Юън Рос поклати глава.

— Не, но Стареца щедро раздава стимулатори, а и аз още въртя педалите. Към обяд сигурно ще капна и после ще спя цели три дни, а дотогава трябва да издържа. — Той се поколеба, погледна плахо приятеля си и продължи: — Рафи, чух за Джени. Лош късмет. Толкова момичета от оня сектор се спасиха, сигурен бях, че и с нея всичко е наред.

— И аз така мислех. — Макарън пое дълбоко дъх и почувства как чистият въздух натежава в гърдите му. — Не съм виждал Хедър...

— Хедър е добре, взеха я да дежури като сестра. Няма и драскотина. На това събрание сигурно ще обявят пълните списъци на мъртвите, ранените и оцелелите. А ти какво правиш? Дел Рей ми каза, че са те пратили някъде навън, но не знаех за какво.

— Предварителен оглед. Нямаме представа на каква ширина сме, нито колко е голяма планетата, каква маса има. Не знаем какъв е климатът, какви сезони има. Нищичко не знаем. Но установих, че сме доста далеч от екватора и... Добре де, ще чуеш доклада ми вътре. Веднага ли трябва да отидем?

— Да, в Първа палатка.

Юън бе изрекъл почти несъзнателно словосъчетанието като име с главна буква и на Макарън му хрумна колко присъщо е на хората да определят веднага мястото и посоката. Бяха вече от три дни тук и първият им подслон беше „Първа палатка“, а полевият подслон за ранените беше „Болницата“.

В пластмасовата палатка нямаше седалки. На земята бяха застлани няколко брезентови платнища, имаше и празни кашони от оборудване. Някой беше донесъл сгъваем стол за капитан Лестър. Камила Дел Рей седеше на един кашон до капитана и държеше на коленете си подложка за писане и бележник. Беше висока, стройна, чернокоса девойка с дълъг неравен белег на бузата, прихванат с пластмасови щипки. Носеше топлата работна униформа на членовете на екипажа, но бе свалила тежкото горнище, подобно на анорак, и седеше там само по една долна памучна блузка, лека и прилепнала. Макарън бързо отмести погледа си от нея. „По дяволите, тая нещo не е наред, седи тук кажи-речи по бельo пред половината екипаж! В такъв момент е просто неприлично...“ Но като погледна изтощеното, наранено лице на девойката, я оправда. Горещо ѝ е, сега беше горещо вътре. При това е дежурна, има право на удобства.

„Май аз не съм наред, щом съм се зазяпал по това момиче в такъв момент...“

Всичко е от стреса. Има ужасно много неща, за които не е никак добре да си спомняш или да мислиш...

Капитан Лестър вдигна побелялата си глава. „Изглежда като смъртник, помисли Макарън, сигурно не е мигнал още от катастрофата.“ Запита Дел Рей:

— Това ли сме всички?

— Струва ми се.

— Дами и господа — започна капитанът, — няма да губим време за формалности. Работата е спешна, затова без протокол и процедури. Понеже регистраторът ми е в болницата, офицер Дел Рей ще бъде така добра да води записките на това събрание. Първо, извиках представители от всяка група, за да разясните на екипите си какво става всъщност и да се намали рискът от разпространяване на недостоверни слухове и клюки за положението ни. И както добре си спомням още от пребиваването си в Пенсакола, където се съберат повече от двадесет и пет души, винаги тръгват клюки. Така че нека черпим информация оттук и да не вярваме на неща, които някой е казал на най-добрия приятел на някого преди няколко часа. Или пък някой друг ги е чул в столовата. Моля ви! Инженерите — да започнем от вас. Какво е положението с агрегатите?

Стана главният инженер. Казваше се Патрик, но Макарън не го познаваше лично. Беше мършав дългуч, приличаше на фолклорния герой Линкълн.

— Лошо — отвърна той лаконично. — Не твърдя, че няма да ги поправим, но всички агрегати са с главата надолу. Дайте ни една седмица да подредим всичко и тогава ще кажем за колко време ще ги поправим. Щом разчистим бъркотията, ще преценя... може би три седмици или месец. Никак, ама никак не ми се иска обаче годишната ми заплата да се свърже с точността на оценката ми.

— Могат ли да бъдат поправени? — запита Лестър. — Нали повредите не са безнадеждни?

— Ще ми се да вярвам — отвърна Патрик. — По дяволите, на това се надявам! И да стане нужда да потърсим горива, с главния реактор няма проблеми, всякакви въглеродороди вършат работа, дори целулоза. Става дума за енергийната конверсия в животоподдържащите системи, а самите агрегати работят с имплозии на антиматерия.

Патрик започна да сипе техническа терминология, но преди Макарън съвсем да се обърка, Лестър го прекъсна:

— Достатъчно. Важното е, че според теб могат да бъдат поправени приблизително за три до шест седмици. Офицер Дел Рей, какво е състоянието на командната зала?

— Механиците сега работят там, капитане, отстраняват сплескания метал с кислородни резачи. Компютърният пулт е жив ужас, но банките данни са наред, не е повредена и библиотечната система.

— Какви са най-големите поражения?

— Ще ни трябват нови кресла и колани в цялата командна зала. Механиците могат да се справят. Трябва да препрограмираме пътя си до целта от новото местоположение, но щом разберем къде точно се намираме, ще го извършим по-лесно чрез навигационните системи.

— Значи и там положението не е безнадеждно?

— Честно казано, още е рано да се прецени, капитане, обаче според мен е така. Може би вземам желаното за действителност, но още не съм се предала.

Капитан Лестър обобща:

— Е, май сега нещата изглеждат горе-долу толкова зле, колкото е възможно. Струва ми се, че всички гледаме само откъм лошата страна. Може пък да е за добро. Всичко, което е по-хубаво от най-лошото, ще бъде приятна изненада. Къде е доктор Ди Астуриен? Къде са лекарите?

Юън Рос стана.

— Шефът сметна, че не бива да напуска поста си, сър. Ръководи екипа за спасяване на всичките годни медицински запаси. Затова прати мен. Няма други умрели, всички мъртви са погребани. Няма и признаци за необичайни заболявания от непознат произход, но все още проучваме образците от почвата и водата и ще продължим да го правим, за да класифицираме познатите и непознатите бактерии. Освен това...

— Продължавайте.

— Шефът иска да издадете заповед да се използват само определените места за ходене по нужда, капитане. Напомни, че носим всякакви бактерии в телата си и те могат да навредят на местната флора и фауна. Местата, определени за тоалетни, могат успешно да се дезинфекцират, но трябва да внимаваме да не заразим външните райони.

— Уместна забележка — каза Лестър. — Дел Рей, помолете някого да оповести заповедите. И сложете постове, за да е сигурно, че всеки знае къде са тоалетните и ги ползва. Никакво ходене из горите само защото сте там и защото няма никакви закони против замърсяването.

— Имам предложение, капитане — обади се Камила Дел Рей. — Помолете готвачите да правят същото с отпадъците. Поне на първо време.

— Да ги дезинфекцират ли? Уместна забележка. Ловат, какво е положението със синтезатора за храни?

— Имаме достъп до него, сър, и за момента работи. Според мен не е лоша идея да проверим какво тук става за ядене и да се уверим дали можем да ядем местни плодове и корени, ако се наложи. Синтезаторът не е предвиден да работи дълго време в планетарна гравитация. Ако се развали, ще бъде много късно чак тогава да изследваме местната растителност.

Джудит Ловат, ниска набита жена към четиридесетте, на чийто комбинезон личеше зелената емблема на животоподдържащия сектор,

погледна към изхода на палатката.

— Изглежда, тук има много гори. Сигурно ще се намери нещо годно за ядене, понеже в атмосферата присъстват кислород и азот. Хлорофилът и фотосинтезата са като на всички планети от клас М и крайният продукт обикновено са въглехидрати и аминокиселини.

— Ще пратя ботаник да поогледа — заключи капитан Лестър, — което ме отвежда към вас, Макарън. Събрахте ли някаква полезна информация от върха на хълма?

— Щях да събера повече информация, ако се бяхме приземили в някоя равнина, стига да има нещо такова на тази планета, но все пак узнах нещичко. Първо, намираме се на около триста метра над тукашното морско равнище и със сигурност в северното полукълбо. Не сме много далеч от екватора, като се има предвид, че слънцето обикаля високо в небето. Струва ми се, че сме в подножието на висока планинска верига, а планините са достатъчно стари, защото са залесени. Тоест няма видими активни вулкани, няма и върхове, които да изглеждат като резултат от вулканична дейност през последните няколко хилядолетия. Планетата не е от младите.

— Някакви признаци на живот? — осведоми се Лестър.

— Много птици. Малки животни, може би бозайници, но не съм сигурен. Не мога да идентифицирам повечето дървесни видове. Много от тях може да са иглолистни, но като че ли има и с твърда дървесина, някакви храсти с различни семена и други подобни. Ботаник може да ви каже много повече. Няма следи от артефакти, даже няма и признаци земята да е била обработвана по някакъв начин. Доколкото мога да твърдя, планетата не е докосвана от човешка или от нечия друга ръка. Но в действителност може да се намираме в нещо подобно на сибирските равнини или пустинята Гоби, просто да сме много далеч от утъпканите пътища.

Той замълча и след миг продължи:

— На около двадесет мили на изток оттук има висок планински връх. Няма как да не сте го видели. От него можем да наблюдаваме по-надалеч и да получим приблизителна представа за масата на планетата дори без специални прибори. Да поогледаме наоколо и за реки, равнини, водни източници или следи от цивилизация.

Камила Дел Рей го прекъсна:

— От Космоса не се забелязваха никакви признаци на живот.

Мори, едрият мургав мъж, официален представител на Земния експедиционен корпус, който отговаряше за колонистите, вметна спокойно:

— Сигурно имате предвид признаци на технологична цивилизация, офицер? Не забравяйте, само преди четири века някой космически кораб на път към Земята също нямаше да забележи признаци на разумен живот.

Капитан Лестър отсече:

— Дори да има някаква форма на предтехнологична цивилизация, все едно че няма никаква. Каквито и форми на живот да намерим тук, разумни или не, това по никакъв начин няма да се отрази на намеренията ни. Те не са в състояние да ни помогнат да си поправим кораба. А ако сме достатъчно внимателни да не заразим екосистемата им, няма да има причина да се доближаваме до тях и да предизвикваме сблъсък на култури.

— Съгласен съм с последното ви изявление — каза спокойно Мори, — но ми се ще да задам един въпрос, който още не сте зачекнали, капитане. Може ли?

— Първото, което казах, беше, че засега отменяме протокола, така че давайте — изсумтя Лестър.

— Какво е направено досега, за да се установи дали планетата е годна за обитаване, в случай че агрегатите не могат да бъдат поправени и останем тук принудително?

За миг Макарън усети как го побиват ледени тръпки, а след това се почувства облекчен. Все пак се намери някой да го каже. Някой бе помислил и за това. Нямаше да се наложи той да поеме този товар.

Но шокът бе все още ясно изписан по лицето на капитан Лестър. То бе застинало в леден гняв.

— Има много малка вероятност да стане така.

Мори се надигна тежко.

— Да. Чух какво каза екипажът ви, но не съм напълно убеден. Мисля, че трябва веднага да направим опис на това, с което разполагаме и което е наоколо, ако се наложи да останем тук завинаги.

— Невъзможно! — отсече капитан Лестър. — Да не би да искате да кажете, че сте по-наясно какво е положението на кораба, отколкото моят екипаж, господин Мори?

— Не. Нищичко не знам за космическите кораби, не съм наясно така, както ми се иска да съм. Но ми стигат очите да видя разрухата. Знам, че една трета от екипажа ви са мъртви, включително някои много важни инженерни кадри. Чух офицер Дел Рей да казва, че мисли — само мисли, — че навигационният компютър може да бъде поправен, а не ми е известно някой да е в състояние да управлява агрегати „материя-антиматерия“ в Космоса без компютър. Трябва да ни е съвсем ясно, че корабът може и да не излети. В такъв случай няма къде да идем. Освен ако няколко гениални хлапета не построят в следващите пет години междузвезден комуникационен спътник с местни суровини и с шепата хора, колкото сме в момента, и не изпратят съобщение до Земята или до колониите на Алфа Кентавър или Коронида да дойдат да си приберат заблудените овчици.

Камила Дел Рей се обади тихо:

— Какво всъщност се опитвате да кажете, господин Мори? Искате още повече да ни обезсърчите ли? Да ни изплашите?

— Не. Опитвам се да бъда реалист.

Правейки благородни усилия да сдържи гневните гримаси, които кривяха лицето му, капитан Лестър взе думата:

— Мисля, че се отклонявате от дневния ред, господин Мори. Най-напред трябва да поправим кораба и за целта ще е необходимо да мобилизираме всички хора, включително вашите колонисти. Не можем да се лишаваме от големи групи хора с оглед на малко вероятни непредвидени случаи — добави той разпалено, — затова, ако сте искали да отправите молба в такъв смисъл, смятайте я за отхвърлена. Има ли нещо друго?

Мори все още стоеше прав.

— Какво ще стане, ако след шест седмици открием, че не е възможно корабът да бъде поправен? Или след шест месеца?

Лестър си пое дълбоко дъх. Макарън виждаше по лицето му колко е уморен и как се мъчи да не се издаде.

— Предлагам да преминем моста, ако — и когато — го видим в далечината, господин Мори. Има една стара пословица, че злото не намалява с дните. И след шест седмици не е късно да потънем в примирение и безнадеждност. Лично аз имам намерение да живея и да отведа този кораб у дома, а всеки, който мисли пораженски, ще трябва да се разправя с мен. Ясен ли съм?

Мори явно не беше удовлетворен, но нещо, може би волята на капитана го накара да замълчи. Той седна на мястото си, все още намръщен.

Лестър дръпна към себе си подложката за писане на Камила.

— Има ли нещо друго? Добре. Май това е всичко, дами и господа. Списъкът на оцелелите и ранените, както и отчетът за състоянието им ще бъде обявен довечера. Да, отец Валънтайн?

— Сър, помолиха ме да отслужи заупокойна молитва за мъртвите над общите гробове. Тъй като протестантският пастор загина при падането, бих искал да предложа помощта си на всекиго от каквато и да е вяра, на когото мога с нещо да съм полезен.

Лицето на капитан Лестър омекна, докато гледаше младия свещеник с превързана ръка и омотано в бинтове лице.

— Изпълнете мисията си както можете, отче. Предлагам да стане утре сутринта. Намерете човек, който да издигне подходящ паметник тук. Може би един ден след няколкостотин години тази планета ще бъде колонизирана и това трябва да се знае. Струва ми се, ще имаме време за това.

— Благодаря, капитане. Ще ме извините ли? Трябва да се връщам в болницата.

— Да, отче, вървете. Който иска, може да си тръгва. Освен ако няма никакви въпроси. Много добре. — Лестър се облегна назад и за миг затвори очи. — Макарън и доктор Ловат, моля ви, останете за минута.

Макарън бавно пристъпи напред, крайно учуден. Никога преди не беше говорил с капитана и не знаеше, че Лестър го познава дори и по физиономия. Какво ли ще иска от него?

Другите един по един напускаха палатката. Юън докосна рамото му и прошепна:

— Ние с Хедър ще бъдем на заупокойната литургия. Сега трябва да тръгвам. Ела в болницата да видя как си със сътресението. Бъди спокоен, Рафи, до скоро — и излезе незабелязано.

Капитан Лестър се бе отпуснал на стола си. Изглеждаше стар и уморен, но се поизправи, когато Джудит Ловат и Макарън се приближиха до него.

— Макарън, в характеристиката ви пише, че имате опит в планините. Каква ви е специалността?

— Геолог съм. Прекарал съм доста време из планините.

— Тогава ще ви сложа начело на малка проучвателна експедиция. Качете се на тази планина, ако можете да се справите с нея, направете наблюдения от върха, преценете каква е масата на планетата и така нататък. Сред колонистите има ли метеоролог или синоптик?

— Мисля, че няма, сър. Господин Мори навярно е по-наясно.

— Да, сигурно знае и според мен е добра идея да го питам. — Лестър беше уморен и едва произнасяше думите. — Ако можем да предвидим какво ще е времето през следващите няколко седмици, ще решим как най-добре да осигурим подслон за хората. Експедиционният корпус ще има нужда от всякакви данни за периода на въртене на планетата и други неща. Доктор Ловат, изберете ботаник и зоолог, най-добре от колонистите, и ги изпратете с господин Макарън. В случай че синтезаторът за храни престане да функционира... Ще вземат проби и ще донесат образци.

— Нека включим и бактериолог, ако се намери — предложи Джудит.

— Добра идея. Не оставяйте екипите с орязан състав, но си подберете каквито хора са ви необходими, Макарън. Искате ли да вземете още някого?

— Фелдшер или поне медицинска сестра — помоли Макарън, — ако някой падне в ледникова пукнатина или го сдъвче местно подобие на гигантски тиранозавър.

— Или пипне някакъв ужасен туземен бацил — вметна Джудит. — Трябваше да помисля и за това.

— Добре, значи ако шефът на болницата може да отдели някого... — съгласи се Лестър. — И още нещо. Първи помощник Дел Рей тръгва с вас.

— Може ли да попитам защо? — каза Макарън леко изненадан. — Не че не е добре дошла, но за жена маршрутът може да се окаже труден. Това не е Земята и по тия планини няма седалкови лифтове!

Гласът на Камила беше нисък и малко дрезгав. Запита се дали е от шока, или изобщо си е такъв.

— Капитане, Макарън очевидно не се досеща най-лошото — обади се Камила. — Какво знаете за катастрофата и за причината ѝ?

Той вдигна рамене.

— Слухове, обичайните клюки. Алармата започна да звъни, аз отидох в така наречения безопасен сектор — изрече с горчивина, представяйки си отново обезобразеното тяло на Джени — и следващото, което осъзнах, беше, че ме измъкват от каютата и ме влачат по стълбата. Точка.

— Е, да, там е работата. Не знаем къде сме. Не знаем какво слънце е това. Не знаем дори приблизително в кой звезден куп сме. От курса ни отклони гравитационна буря, както се изразяват неспециалистите, и хич не ми се обяснява от какво възниква. При първия удар излязоха от строя приборите за ориентиране, налагаше се да намерим най-близката звездна система с потенциално годна за обитаване планета и да се спуснем бързо. Така че трябва да направя някои астрономически наблюдения, ако е възможно, и да идентифицирам някои познати звезди със спектроскопски анализ. По този начин ще измеря точното ни положение в Галактическия ръкав и ще препрограмирам поне отчасти компютъра още на повърхността на планетата. Астрономическите наблюдения се правят по-успешно на голяма височина, където въздухът е разреден. Дори да не се изкача на върха на планината, всеки метър в повече над морското равнище дава по-големи шансове за точни измервания. — Девойката имаше сериозен и загрижен вид и той усети, че се мъчи да не се поддаде на страха, като нарочно говори с назидателния тон на професионалист. — Ако ме вземете с вас в експедицията, аз съм достатъчно здрава и тренирана и не се плаша от дълги и трудни преходи. Бих пратила помощника си, но той има трийсет процента изгаряния по цялото тяло и дори да се възстанови — а съм сигурна, че ще се възстанови, — много дълго време няма да може никъде да ходи. Опасявам се, че освен мен няма друг, който да е така запознат с навигацията и галактическата география. Вярвам повече на собствените си измервания, отколкото на измервания, направени от друг човек.

Макарън вдигна рамене. Нямахше сексистки предрасъдъци и ако момичето смята, че може да издържи на дългите експедиционни преходи, значи сигурно ще се справи.

— Добре — каза той, — вие решавате. Ще ни трябват провизии най-малко за четири дни, а ако екипировката ви е тежка, най-добре е да вземете някого да ви я носи. Всички други ще си мъкнат собствените научни принадлежности.

Погледна тънката блузка, прилепнала към горната част на тялото й, и добави малко сурово:

— И се облечете по-топло, по дяволите, ще хванете пневмония.

Тя като че се изненада, смути се, а после внезапно се ядоса. Стрелна го с гневен поглед, но Макарън вече я беше забравил, обръщайки се към капитана:

— Кога тръгваме? Утре ли?

— Не, много от нас не са си отспали — изрече Лестър, изтръгвайки се отново от мъчителната полудрямка. — Вижте ме как говоря... и половината от екипажа ми са като мен. Ще наредя довечера всички с изключение на пет-шест часови да легнат да спят. Утре ще останат само основните работни екипи, останалите ще ги освободя да идат на възпоменателната служба. Има куп неща да се инвентаризират, спасителните работи също не трябва да спират. Тръгвате... ами след два-три дни. Някакви предпочитания за медицинско лице?

— Мога ли да взема Юън Рос, ако шефът му го пусне?

— Аз нямам нищо против — изрече Лестър и отново се сви на стола за още една секунда дрямка.

Макарън каза тихо: „Благодаря, сър“, и понечи да излезе. Камила Дел Рей докосна рамото му леко, като с перце.

— Не смейте да го съдите — изрече тя с тих яростен глас, — на крак е от два дена преди сблъсъка, непрекъснато е бил нащрек и твърде възрастен, за да издържи! Ще го накарам да спи цяло денонощие, ако ще всякаква работа в лагера да спре!

Лестър отново се сепна:

— ...не спях — каза той твърдо. — Още нещо? Макарън, Ловат?

Макарън отговори почтително: „Не, сър“, и се измъкна тихо, оставяйки капитана да си почива, а първата помощничка стоеше над него — картината го потресе — като майчински загрижена яростна лъвица над лъвчето си. Или над стария лъв? Впрочем какво ли го интересува?

2

По-голямата част от пътническият сектор беше зает от пияната на пожарогасителите или беше изцапан със смазка и опасно хлъзгав. Затова капитан Лестър заповяда всички членове на планинската експедиция да облекат костюмите за работа на повърхността — топли дрехи, непроницаеми за капризите на времето, предназначени за екипите, слизащи на повърхността на някоя чужда планета. Казаха им да бъдат готови при изгрев слънце и те стояха, нарамили раниците с провизии, научна екипировка и принадлежности за лагеруване. Макарън изчакваше Камила Дел Рей. Тя даваше последни инструкции на един от екипажа от командната зала.

— Изгревът и залезът трябва да се уловят максимално прецизно. Имате точния азимут за посоката, от която изгрява слънцето. Може би ще трябва да изчислим зенита му. Но всяка вечер на залез слънце насочвайте най-силната светлина от кораба в тази посока и я задържайте десет минути, за да установим направление, по което да вървим, и да идентифицираме изток и запад. Знаете как се мери ъгълът на зенита.

Тя се обърна, видя Макарън да стои зад нея и изрече хладнокръвно:

— Бавя ли ви? Съжалявам, но сигурно разбирате колко е необходимо да се направят точни измервания.

— Напълно съм съгласен — заяви Макарън, — но защо ме питате? Вие сте над всички в тази компания, не е ли така, мадам?

Тя вдигна тънките си вежди:

— О, това ли ви притеснява? В действителност не. Само в командната зала. Капитан Лестър натовари вас с тази експедиция и повярвайте, много съм доволна. Сигурно разбирам от планински преходи толкова, колкото вие разбирате от космическа навигация, дори навярно по-малко. Израснала съм в колонията Алфа, знаете какво представляват тамошните пустини.

Макарън почувства значително облекчение... и неуместно раздражение. Тая жена е прекалено схватлива! Да, несъмнено напрежението щеше да е по-малко, ако не му се налагаше да я моли като висшестоящ офицер да дава заповеди или предложения за пътуването. Но така или иначе го бе накарала да се почувства досадник, левак и просто глупак!

— Добре — отсече той, — тръгваме, щом се пригответе. Предстои ни дълъг път през не особено равна местност. Така че нека се размърдаме.

И се обърна към останалите членове на групата, като прехвърляше през ума си какво трябва да вземат. Юън Рос носеше голяма част от астрономическия инструментариум на Камила Дел Рей, понеже, както обясни, медицинските му принадлежности не били много тежки. Хедър Стюарт, облечена като другите в костюм за работа на повърхността, говореше тихо с него и в ума на Рафаел Макарън се мярна горчивата мисъл, че ако някое момиче стане да те изпрати в такъв ранен час, това сигурно е любов. Доктор Джудит Ловат, ниска и набита, беше нарамила сандъчета за образци. Не познаваше другите двама, също облечени в работни костюми, затова най-напред се насочи към тях.

— Виждали сме се в помещенията за почивка, но не съм сигурен дали се познаваме. Вие бяхте...

Единият мъж, висок и мургав, с орлов нос, на около трийсет и пет години, се представи:

— Марко Сабал. Ксеноботаник. Дойдох по молба на доктор Ловат. Свикнал съм с планините. Израснал съм в баските провинции, бил съм и на експедиции в Хималаите.

— Много ми е приятно — Макарън стисна ръката му. Хубаво беше, че ще има още някой, който да е свикнал с планините. — А вие?

— Луис Маклауд. Зоолог, специалист ветеринар.

— От екипажа ли сте или колонист?

— Колонист — ухили се Маклауд. Беше нисък, възпълен, с бяла кожа. — И преди да запитате... не, нямам никакъв опит в катеренето. Но съм израснал в планинската част на Шотландия. Там и сега трябва доста да повървиш, докато стигнеш закъдето си се запътил, а природата има по-скоро вертикален, отколкото хоризонтален вид.

Макарън се усмихна:

— Добре, и това е от полза. А сега, щом вече сме се събрали... Юън, сбогувай се с момичето си и да тръгваме.

Хедър се засмя тихичко, обърна се и свали качулката на костюма си. Беше дребна девойка, стройна и с нежно телосложение, изглеждаше много крехка в малко широкия за нея женски костюм.

— Стига, Рафи, идвам с вас. Аз съм дипломиран микробиолог и ще събирам образци за шефа на медиците.

— Ами...

Макарън сви вежди смаян. Ясно беше защо идва Камила — по-квалифицирана е за тази работа от всеки друг мъж. Можеше да разбере и доктор Ловат, ако се чувстваше обидена. Той поясни:

— Поисках мъже за тази експедиция. На места теренът ще е доста труден.

Погледна към Юън за подкрепа, но младият мъж само се засмя.

— Трябва ли да ти цитирам земната Харта на правата? „Не бива да бъде издаван никакъв закон, който да отнема правата на едно човешко същество, извършващо една и съща работа с друго, независимо от расов произход, религия или пол...“

— О, по дяволите, не ме нападай с този член четвърти — измърмори Макарън. — Ако Хедър иска да й излязат мазоли от ходене и ти си склонен да й го позволиш, кой съм аз, че да споря?

Не преставаше да подозира Юън, че я е уредил в екипа. Прекрасно начало за експедицията! И въпреки че мисията му имаше сериозна цел, вълнуваше го мисълта, че наистина ще има шанса да изкачи неизследвана планина... и то за да открие, че трябва да влачи не само жена от екипажа, която поне изглеждаше здрава и добре тренирана, ами и доктор Ловат, която не беше стара, но не беше и толкова млада и силна, колкото би му се искало, а като капак на всичко и крехката Хедър. Затова в края на краищата рече само:

— Добре, да тръгваме.

Надяваше се гласът му да не прозвучи мрачно, каквото всъщност бе настроението му.

Докато подреждаше хората, си запази челното място, сложи доктор Ловат и Хедър веднага след себе си заедно с Юън, за да разбере дали темпото няма да е твърде бързо за тях, после Камила заедно с Маклауд, а опитният планинар Сабал остана в края.

Когато се отдалечиха от кораба и тръгнаха сред безредно струпаните постройките и заслони, голямото червено слънце се заиздига над далечните хълмове като гигантско възпалено кръвясало око. Гъста мъгла се бе спуснала ниско в котловината, в която лежеше корабът, но щом се заизкачваха по склона, тя взе да редее и да се разкъсва и Макарън неволно започна да се ободрява. В края на краищата не е шега работа да си начело на проучвателна експедиция, може би единствената от стотици години насам на съвършено нова планета.

Вървяха, без да говорят. Много неща привличаха погледите им. Когато стигнаха ръба на долината, Макарън спря и ги изчака да се съберат.

— Имам много малък опит с чуждите планети — започна той. — Не се пъхайте във всеки странен храсталак, гледайте къде стъпвате и се надявам, че няма нужда да ви предупреждавам да не пиете от водата и да не ядете нищо, докато доктор Ловат не е дала личното си одобрение. Вие двамата сте специалисти — и той погледна към Сабал и Маклауд, — имате ли нещо да добавите?

— Само искам да отправя едно общо предупреждение — обади се Маклауд. — Предполагаме, че тази планета вероятно е пълна с отровни змии и с влечуги, но костюмите за работа на повърхността ще ни предпазят от повечето опасности, които не можем да видим. Имам ръчно оръжие в случай на крайна нужда — ако някой динозавър или огромен бозайник дойде и ни обезпокои. Общо взето обаче, ще е по-добре да не се наложи да стреляме. Не забравяйте, това е предварително наблюдение, не се увличайте да класифицирате и да събирате образци. Следващият екип, който дойде след нас, може да го направи.

— Ако има следващ екип — измърмори Камила.

Каза го под нос, но Рафаел я чу и ѝ хвърли остър поглед. После изрече сухо:

— Нека всеки вземе ориентир към върха и да бъде сигурен, че оставя маркировка всеки път, когато се отклоним от ориентира заради трудния терен. Върхът се вижда от тук. Когато навлезем сред хълмовете, може да стане така, че да не виждаме нищо друго освен следващия хълм или дърветата наоколо.

Отначало пътят беше лек и приятен, извиваше се плавно по хълмовете между високи иглолистни дървета с дълбоки корени,

учудващо тънки за височината си, с дълги синьозелени иглички по тесните клони. Ако не беше мъглявото червено слънце, можеха да си представят, че са в някой горски резерват на Земята. От време на време Марко Сабал се отбиваше встрани, за да огледа някое дърво, лист или корен. По едно време някакво животинче претича в гъсталака. Луис Маклауд го изпрати с поглед, пълен със съжаление, и се обърна към доктор Ловат:

— Тук безспорно има космести бозайници. Може би двуутробни, но не съм сигурен.

Жената отвърна:

— Помислих, че сте дошъл, за да вземате образци.

— Ще взема, когато се връщаме. Няма как да опазя живи образци по пътя, не знам с какво да ги храня. Но ако се притеснявате за провизиите, бих казал, че всеки бозайник на всяка планета без изключение е доказано годен за ядене и е безопасен. Някои не са особено вкусни, но телесните химически процеси на млекоотделящите животни очевидно са сходни.

Джудит Ловат отбеляза, че ниският пълничък зоолог диша учестено, но не каза нищо. Прекрасно разбираше колко омайващо е пръв да класифицираш дивите животни на съвършено непозната планета, което обикновено се прави от високоспециализираните екипи за първи контакт. Предполагаше, че Макарън не би го взел със себе си в експедицията, ако не е физически годен да участва.

Същото си мислеше и Юън Рос, докато вървеше редом с Хедър. Не си хабяха дъха да говорят. Помисли си: „Рафи не върви прекалено бързо, но все пак не съм сигурен дали жените ще се справят.“ Когато, малко повече от час след тръгването, Макарън обяви почивка, Юън се отдели от момичето и се доближи до водача.

— Рафи, според теб колко е висок този връх?

— Няма начин да разбере оттук, но вероятно към шест хиляди метра.

— Мислиш ли, че жените ще могат да го изкачат?

— Камила трябва да го изкачи, необходимо е да направи астрономически наблюдения. Ние със Сабал ще ѝ помогнем, ако се наложи, а вие можете да останете малко по-надолу по склоновете, в случай че не успеете да се справите.

— Аз ще мога — каза Юън. — Нали не си забравил, кислородът във въздуха тук е повече, отколкото на Земята, на такава височина няма да се появи кислороден глад.

Макарън огледа мъжете и жените, които бяха седнали да си починат. Само Хедър Стюарт вземаше образци от почвата и ги прибираще в епруветките си. Луис Маклауд се беше проснал в цял ръст на земята и дишаше тежко със затворени очи. Юън го изглежда разтревожен. Набитото му око долови онова, което доктор Ловат не бе забелязала, но не каза нито дума. Не можеше да заповяда на човека да се върне, вече бяха много далеч от кораба. Във всеки случай не биваше да го кара да се връща сам.

Младият лекар сметна, че Макарън е потънал в мислите си, но внезапно го чу да казва:

— Не ти ли се струва прекалено лесно и прекалено хубаво? Някъде на тая планета трябва да има уловка. Твърде много ми прилича на пикник в горски резерват.

„Хубав пикник, с петдесет и пет загинали и над сто ранени при сблъсъка“ — помисли си Юън, но не каза нищо. Спомни си навреме, че Макарън бе загубил сестра си.

— Защо не, Рафи! Има ли закон, че неизследваните планети трябва да бъдат опасни? Може би толкова сме свикнали с живота на Земята без никакви рискове, че ни е страх да си подадем носа и на педя зад хубавата ни сигурна технология. — Той се засмя. — Не съм ли те чувал да се оплакваш, че по всички планини на Земята всичко било така заравнено, та нямало никакъв смисъл човек да се захваща да ги покорява? Не съм кой знае колко запознат, никога не съм практикувал опасни спортове.

— Има нещо вярно в думите ти — отвърна Макарън, но все още изглеждаше мрачен. — Ако е така обаче, защо вдигат толкова шум около екипите за първи контакт, когато ги пратят на нова планета?

— Нямам представа. Но може би на планета, където не се е развивал човек, и неприятелите на човека също не са се развили.

Вместо да се успокои от тези думи, Макарън го побиха студени тръпки. Ако човекът не е за тук, може ли да оцелее? Но не каза нищо.

— По-добре да тръгваме. Иска ми се да стигнем склоновете преди мръкване.

Спря при Маклауд. По-възрастният мъж се опитваше да се изправи.

— Добре ли сте, доктор Маклауд?

— Мак — отвърна той със слаба усмивка, — тук не важи корабната дисциплина. Да, добре съм.

— Вие сте специалист по животните. Имате ли някаква теория защо досега не сме видели животно, по-голямо от катерица?

— Даже две — ухили се Маклауд. — Първо, защото може би няма такива. Второто, което съм по-склонен да допусна, е, че когато шестима, не, седмина вършеят из храстите, всяка живинка с мозък, по-голям от катеричи, се държи на прилично разстояние.

Макарън се изкикоти и си отбеляза доста точки в полза на пълничкия дребосък.

— Значи трябва да сме по-тихи?

— Не виждам как ще стане. Довечера ще получим по-сигурни доказателства. Ще дойдат по-едри хищници — ако има подобни на земните — с надежда да хванат естествената си плячка в спящо състояние.

Макарън заключи:

— Значи по-добре да гледаме да не ни схрускат по невнимание.

Но като наблюдаваше как останалите нарамват багажа си и се подреждат един след друг, разбра какво е забравил. На Земята се обръщаше прекалено много внимание на опасностите. Това практически бе елиминирало всички други с изключение на заплахите, идващи от хората. Дори сафаритата в джунглата се правеха в джипове с огромни прозорци. Просто нямаше да му хрумне, че нощта крие и друг вид опасности.

Вървяха още четиридесетина минути сред сгъстяващите се дървета и по-жилав гъсталак, където се налагаше да отстраняват клоните с ръце. Изведнъж Джудит спря и започна болезнено да си търка очите. Почти по същото време Хедър вдигна ръце и ги загледа ужасено. Юън, който вървеше до нея, се разтревожи.

— Какво има?

— Ръцете ми!

Хедър ги държеше нагоре, а лицето ѝ бе побеляло. Юън викна:

— Рафи, спри за малко!

Разредената колона прекрати движението си. Той сграбчи тънките пръсти на Хедър и започна внимателно да разглежда надигащите се зеленикави петна. Зад него Камила извика:

— Джуди! О, Божичко, вижте й лицето!

Юън се извърна към доктор Ловат. Бузите и клепачите й бяха покрити със зеленикави петна, които сякаш пълзяха, увеличаваха се и се издуваха пред погледа му. Тя стисна очи. Джудит вдигна ръцете си към лицето, но Камила ги хвана внимателно.

— Не си пипай лицето, Джуди... Доктор Рос, какво е това?

— Нямам представа — и огледа другите, събрани край тях. — Някой друг да позеленява? Добре. Нали затова съм тук. Всички да стоят настрана, докато разберем какво трябва да правим. Хедър! — стисна той рамото й. — Престани! Няма да умреш, уверявам те, даваш прекрасни признаци на живот.

Девојката с усилие се овладя.

— Съжалявам.

— Добре, добре! Какво точно усещаш? Петната болят ли те?

— Не, по дяволите, сърбят!

Лицето й пламтеше, а медночервената коса се бе разпиляла по раменете й. Вдигна ръка да я отметне, но Юън хвана китката й, докосвайки внимателно само ръкава на костюма й.

— Не, не си пипай лицето. Доктор Ловат е направила точно това. Доктор Ловат, как се чувствате?

— Не съм много добре — отвърна тя с усилие. — Лицето ми гори, а очите... виждате ги.

Юън виждаше как клепачите й се подуват и позеленяват, а лицето й заприличва на карикатура.

Запита се дали изглежда толкова уплашен, колкото беше всъщност. И той като другите бе чувал за тайнствени зарази, открити на неизследваните светове. Но беше лекар, занимаваше се точно с такива неща. И каза с възможно най-твърд глас:

— Добре, всички отстъпете настрана. Не изпадайте в паника. Ако беше въздушнопреносима инфекция, да сме я хванали още в нощта, когато се приземихме. Доктор Ловат, други симптоми?

Джуди се помъчи да се усмихне:

— Не... само съм изплашена.

— Това няма да го вземаме предвид... засега. — Юън извади гумени ръкавици от стерилния си пакет и бързо напипа пулса ѝ. — Няма тахикардия, няма затруднено дишане. Хедър, а ти?

— Добре съм, само това проклет сърбеж...

Юън огледа внимателно малкия изрив. Първо избиваха пъпки, но всяка пъпчица бързо се превръщаше в мехур.

— Да започнем да елиминираме — каза той. — Какво сте направили вие с доктор Ловат, което другите не са правили?

— Аз вземах образци — рече Хедър. — Търсех почвени бактерии и диатомеи^[1].

— Аз изследвах някои листа — каза Джудит, — исках да разбера дали съдържат достатъчно хлорофил.

Марко Сабал нави маншетите на костюма си.

— Сега ще си поиграя на Шерлок Холмс — обяви той. — Ето ви го отговора. — И протегна китки, на които се виждаха едно-две петънца. — Мис Стюарт, налагаше ли ви се да отстранявате някакви листа, когато вземахте пробите?

— Ами едни плоски, червеникави — отвърна тя и той кимна.

— Това обяснява всичко. Като всеки порядъчен ксеноботаник и аз пипам растенията с ръкавици, докато не се уверя какво има в тях или на тях. Забелязах тогава летливата мазна течност, но не ѝ обърнах внимание. Може би някакъв далечен роднина на *thus toxicodendron*, отровен бръшлян, с други думи. И ми се струва, че щом се проявява толкова бързо, значи е обикновен контактен дерматит и няма сериозни последици. — Тясното му лице грейна в развеселена усмивка. — Опитайте някакво антихистаминно мазило, ако имате, направете инжекция на доктор Ловат, защото очите ѝ са така подути, че едва ще вижда къде стъпва. И вече не се възхищавайте на никакви красиви листенца, преди да ги огледам. Моля ви.

Юън изпълни указанията му с почти болезнено облекчение. Усещаше се неспособен да се оправи с каквато и да било извънземна болест. Една огромна доза антихистамини върна подутите очи на Джудит Ловат в нормалното им състояние, макар че зеленият цвят остана. Високият баск им показа своя екземпляр от листенцето, прибран в прозрачна пластмасова кутийка за образци.

— Червената опасност, която ви направи зелени — рече той сухо. — Научете се да стоите настрана от извънземни растения, ако може.

Макарън предложи:

— Ако всички са добре, да продължаваме.

Докато си събираха багажа, той усети известно облекчение, но продължаваше да го е страх. Какви други опасности се крият в невинните цветя или дървета? И каза на Юън с половин глас:

— Знаех си, че тук е прекалено хубаво, за да е истинско.

Сабал го чу и се изкикоти.

— Брат ми беше в първия екип за първи контакт, който отиде на колонията Коронида. Това е единствената причина аз да тръгна насам. Експедиционният корпус не си дава труд да разяснява колко коварни могат да бъдат планетите, защото никой от нашата хубавичка безопасна Земя няма да се осмели да припари там. И когато повечето групи от колонисти се запътиха нататък, техническите екипи вече бяха отстранили явните опасности и така да се каже, бяха огладили малко нещата.

— Да тръгваме — нареди Макарън, без да му отговори.

Това си е дива планета, но какво да се прави? Беше казал, че иска да рискува, ето сега му се предоставяше тази възможност.

Продължиха без други произшествия. Спряха по обяд и хапнаха малко суха храна, а Камила Дел Рей си свери хронометъра, за да уточни момента на слънчевия зенит. Рафаел се приближи до нея, докато тя наблюдаваше една пръчица, която бе забила в земята.

— Какво става?

— Когато сянката е най-къса, слънцето е в зенита си, точно на пладне. Измервам дължината на всеки две минути и щом започне да става по-дълга, значи слънцето е точно на меридиана. Тогава, в този двеминутен период е зенитът. Това е достатъчно точно приближение за нашите измервания.

Тя се обърна към него и запита тихо:

— Джуди и Хедър наистина ли са добре?

— Да, да. Юън ги преглежда при всяка почивка. Не знам колко време ще е нужно да избледнее оцветяването, но са добре.

— Почти се паникьосах — смотолеви тя. — Джуди Ловат ме засрами. Беше толкова спокойна.

Той забеляза, че неусетно корабните обръщения „лейтенант Дел Рей“, „доктор Ловат“, „доктор Маклауд“ — в края на краищата там всеки се сближава само с няколко души — бяха преминали в

„Камила“, „Джуди“, „Мак“. Това му хареса. Можеше да останат тук дълго време. Смънка нещо в тоя дух, после изведнъж попита:

— Имате ли представа колко ще останем тук заради ремонта?

— Никаква — отвърна тя, — но според капитан Лестър шест седмици, ако можем да го поправим.

— Ако?

— Разбира се, че ще го поправим — изрече тя с внезапно остър тон и се извърна. — Трябва. Не можем да останем тук.

Зачуди се дали Камила изразява увереност или оптимизъм, но не я попита. Отвори уста само за да направи банална забележка за качеството на провизиите, които носеха със себе си, и да изрази надежда, че Джуди ще намери някакви пресни плодове.

Когато слънцето започна да се спуска бавно зад далечните хребети, отново застудя и се изви остър вятър. Камила погледна внимателно към скупчените облаци.

— Прекалено много са за астрономически наблюдения. Всяка нощ ли вали на тая проклета планета?

— Май че да — отсече Макарън. — Може да е сезонно явление. Но пък всяка нощ, поне в този сезон. Може да е горещо на обяд, после бързо да захладнява. Облаци следобед, дъжд вечерта, сняг към полунощ. И мъгла на сутринта.

Тя сви вежди:

— Ако съдя по промените във времето — не че тия пет дни могат да ни кажат много нещо, — ми се струва, че сега е пролет. Все пак дните стават по-дълги, почти с три минути всеки следващ ден. Оста на планетата като че е с по-голям наклон от земната, затова има и по-резки промени във времето. Но може би след като снегът се стопи и когато мъглата се вдигне, небето малко ще се проясни... — и отново потъна в мисли.

Макарън не посмя да я безпокои. Когато заръмя ситно, той започна да търси място за нощувка. Трябваше по-скоро да се пъхнат в палатките, преди да се е разразила някоя стихия.

Намираха се на склона на един хълм. Под тях лежеше широка и почти лишена от дървета долина, приятна и зелена. Падаше се три-четири километра по на юг. Макарън пресметна, че ако се отбият от пътя с два-три километра, ще се настанят да лагеруват удобно под дърветата в долината. Планинските върхове явно се редуваха с такива

долинки, а през тази течеше тънка водна струя. Река? Или поток? Дали ще могат да си попълнят водните запаси от нея? Постави им въпроса и Маклауд обяви:

— Трябва да проучим водата. Само че ще е по-добре да лагеруваме тук, сред гората.

— Защо?

Вместо отговор Маклауд протегна ръка и Макарън различи нещо, което явно беше стадо животни. Трудно различаваха подробности, но на големина им се видяха горе-долу колкото дребни понита.

— Ето затова — натърти Маклауд. — Единственото, което знаем, е, че е възможно да са миролюбиви, даже опитомени. А щом пасат, значи не са хищници. Но никак не ми се иска да им попадна на пътя, в случай че решат да препускат през нощта. Ако сме сред дърветата и се приближат някакви животни, ще ги чуем.

Джуди дойде при тях.

— Може да стават за ядене или дори да се поддават на опитомяване. Ако някой някога реши да колонизира тази планета, сигурно ще си спести труда да внася от Земята животни за месо и за носене на товари.

Гледайки как животните се придвижват бавно, като на вълни по сивозелената равнина, Макарън помисли каква трагедия е човекът да гледа на животните само през призмата на собствените си нужди. „Но, по дяволите, и на мен ми се хапва хубава пържола, както и на всекиго друго. Кой съм аз, че да изнасям проповеди?“ Сигурно след няколко седмици хората ще си идат и каквито и да са тези стадни животни, никой няма да ги тормози.

Разположиха лагера си на склона и Сабал се зае да стъкне огън под гъсто ръмвящия дъждец. Камила обяви:

— Трябва да бъда горе на хълма по залез слънце и да се опитам да открия точка, откъдето да се вижда корабът. Те изпращат светлинни сигнали, за да се ориентирам.

— Нищо няма да зърнете в тоя дъжд — прекъсна я Макарън. — Видимостта е два километра. Колкото и да е силна светлината, сигурно няма да се види. Ама че сте упорита! Приберете се в палатката!

Тя се извърна рязко към него.

— Господин Макарън, трябва ли да ви напомням, че не получавам заповеди от вас? Вие сте начело на изследователската експедиция, но аз съм изпратена да свърша работа за кораба и имам задължения, които трябва да изпълня!

Обърна гръб на малката пластмасова палатка и се закатери по склона. Макарън изруга инатчийките офицерки и тръгна след нея.

— Върнете се — срязва го тя. — Взела съм си уредите, ще се справя.

— Току-що признахте, че съм начело на експедицията. Добре, по дяволите, една от моите заповеди е никой да не ходи никъде сам! Никой! Включително и първият помощник-капитан на кораба!

Тя се обърна, без да каже нито дума, и продължи да се катери по склона, придържайки качулката на анорака си около лицето, за да се пази от неспирния студен дъжд. Колкото по-нависоко се изкачваха, толкова по-трудно ставаше. Чуваше я как се хлъзга и се спъва в храсталака въпреки силния фенер в ръката ѝ. Щом я настигна, я прихвана здраво за лакътя. Тя понечи да се отскубне, но Рафаел ѝ се сопна:

— Не ставайте глупава, лейтенант! Ако си счупите глезена, трябва да ви носим или да се върнем! Двама души могат да намерят пътека по-лесно, отколкото един. Хайде, дръжте се за мене!

Тя не помръдна и той изсъска:

— Дяволите да ме вземат, ако бяхте мъж, нямаше толкова учтиво да ви моля да ме оставите да ви помогна... Щях да ви заповядам!

Камила се изсмя. Подметна едно „добре, де“ и го хвана под ръка, а светлините на двата фенера зашариха по земята, търсейки пътека. Чуваше как тракат зъбите ѝ. Тя обаче не се оплакваше. Склонът ставаше все по-стръмен и последните няколко метра Макарън трябваше да лази нагоре пред девойката и да я издърпва. Тя се огледа, търсейки ориентира. Посочи една слаба светлинка, която се процеждаше през дъждовната пелена.

— Там ли е? — изрече несигурно. — Компасът като че ли показва вярната посока.

— Ако използват лазер, предполагам, че сме намерили посоката дори в дъжда. — Светлинката примигна, припламна кратко, после отново изчезна и Макарън изруга. — Тоя дъжд става на суграшица...

Хайде, трябва да слизаме, преди да се е наложило да се пързалиме надолу по леда.

Беше стръмно и хлъзгаво. По едно време Камила стъпи накриво на заледени сухи листа и се подхлъзна, затъркаля се и спря чак пред един огромен дънер. Лежеше там полузамаяна, докато Макарън, който шареше насам-натам с фенера и я викаше, не попадна на нея. Камила се задъхваше и трепереше от студ, но когато той ѝ подаде ръка, за да ѝ помогне да стане, тя поклати отрицателно глава и успя да се изправи.

— Мога и сама. Все пак благодаря — добави ядосано.

Чувстваше се изтощена и крайно унижена. Бяха я учили, че е неин дълг да работи с мъжете като с равни. В обикновения свят, който познаваше, в света, където се натискат копчета и се управляват машини, физическата сила не беше фактор, с който да е необходимо да се съобразява. Никога не се бе замисляла над факта, че в целия си досегашен живот не е правила по-голямо усилие от упражненията в гимнастическия салон на кораба или на космическата станция. Стори ѝ се, че не е успяла да се справи с отговорността си, че се е показала недостойна за високото си положение. Предполагаше се, че корабният офицер трябва да бъде по-компетентен от всеки цивилен! Продължи да се спуска полека по склона, като стъпваше невероятно внимателно. Усети как потеклите от изтощение и студ сълзи замръзват по ледените ѝ бузи.

Макарън я следваше бавно, без да подозира каква борба води тя със себе си, но потръпването на раменете ѝ му подсказа, че е изтощена. След миг я прихвана през кръста и заговори тихо:

— Както вече ти казах, ако паднеш пак и се нараниш лошо, ще се наложи да те носим. Не ни причинявай това, Камила. — И добави колебливо: — Ти би позволила на Джени да ти помогне, нали?

Камила не отговори, но се облегна на него. Той насочи несигурните ѝ стъпки към светлинката, която се процеждаше през стените на палатката. Някъде под тях сред гъстите дървета се разнесе острият вик на някаква нощна птица и потъна в шума на яростно сипещата се суграшица. Не чува никакъв друг звук. Дори стъпките им тук звучаха непривично и чуждо.

Макарън се мушна в палатката, поемайки с благодарност купичката горещ чай, която му поднесе Маклауд, и се насочи към спалния си чувал, разпънат точно до Юън. Отпиваше от горещата

течност и същевременно смъкваше леда от веждите си, слушайки как Хедър и Джуди се вайкат над измръзналото лице на Камила, суетят се из тясната палатка, носят ѝ горещ чай, сухо одеяло, помагат ѝ да съблече анорака, който бе хванал ледена корица. Юън попита:

— Какво е времето навън? Дъжд ли вали? Град? Лапавица?

— Май и от трите по малко. Изглежда сме попаднали в някоя от бурите около равноденствието, така поне ми се струва. Не е възможно времето да бъде такова през цялата година.

— Направихте ли си измерванията?

След като Макарън кимна утвърдително, Юън продължи:

— Някой от нас трябваше да дойде с теб. Лейтенант Дел Рей не може да се справи с подобно катерене в такова време. Какво ли я е накарало да опита?

Макарън погледна към Камила, която се бе свила под одеялото и пиеше чая си, докато Джуди сушеше мократа ѝ разрошена коса, и за свое собствено учудване изрече:

— *Noblesse oblige.*^[2]

Юън кимна:

— Знам какво искаш да кажеш. Дай да ти сипя малко супа. Джуди направи истински чудеса с провизиите. Добре е, че сме си взели експерт по храните.

Всички бяха изтощени. Нямаха сили да обсъждат какво са преживели до момента. Виенето на вятъра и сипещата се вън суграшица не позволяваха човек да чуе дори собствените си думи. След около половин час всички се бяха нахранили и се вмъкнаха в спалните чували. Хедър се сгуши при Юън и положи глава на рамото му, а Макарън, който беше точно до тях, погледна към допрените им тела и почувства лека неясна завист. Тази тяхна близост май нямаше нищо общо със сексуалността. Личеше си от начина, по който се наместваха несъзнателно, за да може всеки да осигури удобство и спокойствие за другия. В ума му неволно се върна мигът, когато Камила се бе облегла на ръката му, и той се усмихна горчиво в тъмнината. От всички жени на кораба тя сигурно най-малко би се заинтересувала от него. А и почти бе сигурен, че точно нея никога не би харесал. Но, по дяволите, беше достойна за възхищение!

Остана още известно време буден, вслушвайки се в свистенето на вятъра в короните на огромните дървета. Някакво дърво се

прекърши и падна някъде далеч в бурята... „Господи, ако се стовари върху палатката, ще ни смаже всички...“ Чуваше странни звуци. Не беше изключено да идват от животни, промъкващи се през гъсталака. След малко заспа, но подсъзнателно бе нащрек. Усещаше как Маклауд пъшка и сумти в съня си. По едно време дочу Камила да извиква леко. Навярно бе сънувала кошмар. След това Рафаел отново потъна в непробуден сън.

На разсъмване бурята утихна, дъждът престана, а той все още спеше като пребит. Само долавяше през сън звуците на странните животни и птици, които бродеха в стихналата гора по склоновете на още неизследваните хълмове.

---

[1] Микроскопични водорасли ↑

[2] Благородството задължава (фр.) ↑

3

Макарън се събуди малко преди разсъмване. Бе доловил движенията на Камила и я видя как се напъхва в костюма си в полутъмната палатка. Измъкна се тихо от спалния чувал и я запита меко:

— Какво има?

— Дъждът е спрял, небето се проясни. Искам да направя някои наблюдения на хоризонта и спектрографски измервания, преди да е паднала мъгла.

— Добре. Имаш ли нужда от помощ?

— Не, Марко ще ми помогне да отнеса уредите.

Щеше да отвори уста да протестира, но вдигна рамене и се шмугна обратно в спалния си чувал. Изобщо не е негова работа. Тя си знае какво да прави и няма нужда от неговата му загриженост. Съвършено ясно му го показва.

Все пак някакво смътно опасение не му позволи да заспи отново. Лежеше в неспокойна полудрямка, чувайки в просъница как шуми събуждащата се гора. Птички се обаждаха по дърветата, някои дрезгаво и кресливо, други меко и напевно. Откъм храсталака долитаха изкряквания и прошумолявания, отдалеч се разнесе нещо подобно на кучешки лай.

В този миг страхотен вой раздра тишината. Вопъл на неописуема човешка агония, остър ужасен писък се изви на два пъти, сниши се в животински стон и потъна в тишината.

Макарън изскочи полублечен от палатката, Юън го последва, а другите се струпаха зад тях сънени, смаяни, уплашени. Той изтича натам, откъдето се бе разнесъл викът, и чу Камила да вика за помощ.

Тя бе инсталирала уредите си на едно оголено място близо до билото, но всичко бе съборено, а Марко Сабал се превиваше и стенеше недалеч от тях. Целият беше подут, лицето му бе ужасно подпухнало. Камила си отръскваше бясно дрехите си с ръка в ръкавица. Юън клекна до превивация се мъж и отсече настойчиво:

— Бързо казвай какво стана!

— Насекоми... — обясни тя и протегна ръце към него.

Върху ръкавицата ѝ беше смачкано нещо дребно, не по-дълго от пет сантиметра, с извита опашка като скорпион и остър шип на челото. Бе обагрено в яркооранжево и зелено.

Юън бе донесъл лекарската си чанта, бързо раздвижи ръце над сърцето на Сабал. Нареди на Хедър, която бе клекнала до него, да разкъса дрехата му. Подпухналото лице на ранения вече почерняваше, ръката му бе невероятно подута. Сабал беше в безсъзнание и стенеше като в делириум.

„Мощна нервнопаралитична отрова“ — помисли Юън. Пулсът се забавя, дишането става все по-плитко. Сега може само да му инжектира силен стимулант и ако потрябва, да му направи изкуствено дишане. Не посмя да му даде нещо против болките, защото почти всички наркотични средства потискаха дишането. Чакаше, затаил дъх, със слушалка, долепена до гърдите на Сабал, докато накъсаният пулс на мъжа стана малко по-равномерен. Той вдигна глава и хвърли кратък поглед към могилката от пръст. Запита Камила дали не е ухапана. За щастие ѝ нямаше нищо, макар че две от отвратителните насекоми бяха полазили и по нейната ръка. Юън помоли всички да се отдалечат от мравуняка, каквото вероятно представляваше купчинката пръст. „Какъв късмет сме имали, че в тъмното не се настанихме да ноцуваме отгоре му! Макарън и Камила можеше да го настъпят... Ами ако това нещо е спяло зимен сън!“

Времето се точеше бавно. Сабал задиша по-равномерно и стоновете му отслабнаха, но все още не идваше в съзнание. Огромното червено слънце раздра мъглата и бавно се заиздига над околните върхове.

Юън прати Хедър да донесе останалата медицинска екипировка от палатката. Джуди и Маклауд започнаха да приготвят закуска. Камила стоически изчисляваше по малкото астрономически данни, които бе успяла да събере преди нападението на мравкоскорпионите. Такова име им прикачи временно Маклауд, когато изследва мъртвия екземпляр. Макарън се наведе над лежащия в безсъзнание мъж и младия лекар, коленичил до него.

— Ще оживее ли?

— Не знам. Може би. Никога не съм виждал нещо подобно, преди да лекувам единствения си пациент, ухапан от гърмяща змия. В едно съм сигурен — той няма да ходи никъде нито днес, нито утре.

— Дали да не го пренесем в палатката? — предложи Макарън. — Възможно е тук да има още от тия гадини.

— Според мен сега не бива да го местим. Може би едва след няколко часа.

Макарън гледаше нерешително надолу към лежащия в безсъзнание Марко. Не бива да се бавят... но все пак броят на хората в експедицията е определен абсолютно точно и няма как да пратят някого до кораба за помощ. Накрая изрече на глас:

— Трябва да продължим. Да предположим, че пренесем Марко в палатката. Там ще е в безопасност и ти оставаш с него да го наблюдаваш. Другите могат да си свършат изследователската работа и тук, както навсякъде другаде, да вземат почвени, растителни, животински образци. Но аз трябва да направя всички възможни наблюдения от самия връх. Лейтенант Дел Рей пък да извърши астрономическите си наблюдения от възможно най-високата точка. Ще продължим напред... докъдето стигнем. Ако излезе, че няма как да изкачим върха, няма да се опитваме. Измерваме каквото е възможно да се мери и слизаме.

— Защо да не изчакаме и да видим дали ще може да се придвижим заедно с вас? Не знаем какви опасности има в тукашните гори.

— Не бива да губим време — намеси се нервно Камила. — Колкото по-рано узнаем къде се намираме, толкова по-скоро ще успеем... — и изведнъж млъкна.

— Не знаем нищо — рече Макарън. — Би могло опасностите да са доста по-малки за по-малка група хора, дори за сам човек. Все пак вероятността е едно към едно. Според мен май трябва да направим тъкмо така.

Предложението му бе прието и понеже след два часа Сабал още не даваше признаци, че ще дойде в съзнание, Макарън и другите двама мъже го пренесоха с импровизирана носилка до палатката. Идеята за разделяне на групата не получи всеобщо одобрение, но и никой не я оспори сериозно. Макарън разбра, че вече е станал техен водач и думата му е закон. Когато червеното слънце увисна точно над главите

им, вече бяха разпределили багажите. Рафаел и Камила се готвеха да тръгнат с малката аварийна палатка, храна за няколко дни и нейния инструментариум.

Седяха в палатката и наблюдаваха Сабал, който идваше в съзнание. Вече мърдаше и изстенваше, но не даваше признаци за свестяване. На Макарън му беше ужасно тежко да го гледа, но единственото нещо бе да го остави в ръцете на Юън. В края на краищата важното е да съберат първоначални данни за планетата, а Камила да направи измерванията си, за да знаят къде именно в галактиката се намират.

Нещо го глождеше отвътре. Да е забравил... какво ли? Внезапно Хедър Стюарт свали горнището на костюма си и съблече плетения пуловер, който бе облякла под него.

— Камила, той е по-топъл от твоя — каза тя тихо, — моля те, вземи го. Тук снегът е много. А ти ще бъдеш под открито небе само с тая мъничка палатка!

Камила се усмихна и поклати глава.

— И тук ще бъде студено.

Лицето на Хедър беше изнервено и изтощено. Тя прехапа устна и се примоли:

— Моля ти се, Камила. Ако щещ, ме наречи ужасна глупачка. Присмей ми се, че имам предчувствия, но моля те, вземи го!

— И вие ли? — подхвърли суховато Маклауд. — По-добре го вземете, лейтенант. Мислех, че само аз тук имам изострено шесто чувство. Никога не съм се отнасял сериозно към извънсетивното възприятие, но кой знае, на чужда планета точно то може и да ни опази живота. Впрочем какво ще ви струва да вземете още някоя топла дреха?

Макарън разбра, че онова, което не му дава мира, несъмнено е нещо, свързано с времето. И предложи:

— Вземи го, Камила, това е още една топла дреха. Аз ще взема високопланинския анорак на Сабал, той е по-тежък, а ще му оставя моя. Дайте ни още пуловери, ако имате в повече, но си оставете достатъчно дрехи. В случай че завали сняг, вие ще имате по-сигурен подслон от нас, а по височините понякога става страшно студено.

Той изгледа любопитно Хедър и Маклауд. По принцип нямаше вяра на онова, което бе чувал за извънсетивното възприятие. Но щом

двама от екипа едновременно са усетили нещо — а и той имаше подобно предчувствие, — значи това са може би подсъзнателни сетивни указания, които хората не могат да възприемат осъзнато. Както и да е, не му беше нужно извънсетивно възприятие, за да предвиди лошо време в планините на някаква непозната планета с невероятно лош климат!

— Вземи всички дрехи, които могат да ни дадат, и още едно одеяло, имаме резервни — нареди той. — И да тръгваме.

Джуди и Хедър опаковаха багажа, а той дръпна Юън настрана.

— Изчакай ни тук поне осем дни, а ние ще даваме сигнали всяка вечер по залез, стига да можем. Няма ли вест или сигнал след осмия ден, се върнете на кораба. Ако ние двамата успеем да се върнем при вас, не казвай нищо на другите, но стане ли нещо с нас, ти поемаш командването.

По лицето на Юън се четеше нерешителност.

— А какво да правя, ако Сабал умре?

— Ще го погребеш — отсече Макарън, — какво друго?

И махна на Камила:

— Да тръгваме, лейтенант.

Потеглиха през поляната, без да се обръщат назад. Макарън наложи стегнат ход — нито много бърз, нито много бавен.

Докато се изкачваха нагоре, пейзажът край тях се променяше. Растителността намаляваше, камъните ставаха все повече, дърветата оредяваха. Наклонът не бе особено голям, но когато наближиха билото, под което беше лагерът им, Макарън реши да спрат, да си починат малко и да хапнат. От мястото, където бяха стигнали, виждаха малкия квадрат на оранжевата палатка като дребна точица сред гъстите дървета.

— Колко вървахме дотук, Макарън? — попита жената, отмятайки обточената с кожа качулка на палтото си.

— Не мога да определя. Може би шест-седем километра. Около шестстотин метра надморска височина. Главата ли те заболя?

— Малко — излъга тя.

— Това е от промяната в атмосферното налягане, ще свикнеш. Добре е, че се изкачваме постепенно.

— Трудно е за вярване, че снощи сме спали толкова далеч там долу — изрече тя неуверено.

— Отгатък този хребет няма да се вижда. Ако те е страх, това ти е последният шанс. Можеш да слезеш за един-два часа.

— Не ме изкушавай — и тя вдигна рамене.

— Страх ли те е?

— Да. Не съм глупачка. Но няма да се паникьосам, ако това имаш предвид.

Макарън стана и глътна последната хапка.

— Да тръгваме. Внимавай къде стъпваш, над нас има камъни.

За негово учудване тя стъпваше сигурно сред разхвърляните камъни край върха и не се налагаше той да ѝ помага или да ѝ търси пътечки. От гребена виждаха пейзажа под тях и зад тях, долината с лагера им и с дългата просека, другата долина с космическия кораб, макар че дори със силния си бинокъл Макарън улавяше само някакво тъмно петънце, което можеше и да е корабът. По-ясно различаваха оголената полянка, където бяха отсекли няколко дървета, за да разчистят място за лагеруване. Той подаде бинокъла на Камила и изрече:

— Първият белег за човешко пребиваване на тази планета.

— И последният, надявам се — отвърна тя.

Искаше му се да я запита просто и открито дали корабът може да се поправи. Но сега не беше време да мисли за такива неща.

— Сред скалите има поточета. Джуди вече изследва водата. Ще си напълним пак манерките, затова не се ограничавай прекалено.

— Ужасно ми е сухо в гърлото. Това от височината ли е?

— Сигурно. На Земята не бихме могли да стигнем много по-нависоко без кислородни маски, но тук той е в повече. — Макарън погледна за последен път оранжевата палатка под тях, сви бинокъла и го окачи на рамото си. — Е, другият връх ще бъде по-висок. Така че да тръгваме.

Камила разглеждаше някакви дребни оранжеви цветчета, които растяха в скалните пукнатини.

— По-добре не ги пипай. Кой знае, може и да хапят.

Тя се обърна с едно оранжево цветенце в ръка.

— Късно ме предупреждаваш — и се засмя кисело. — Ако ще умра, защото съм откъснала цвете, по-добре да разбера как стоят нещата сега, а не по-късно. Не съм толкова сигурна дали искам да живея на планета, където не бива нищо да пипам. — И добави вече с

по-сериозен тон: — Трябва да поемаме известни рискове, Рафи. Но дори в такъв случай нещо, за което не сме си и помисляли, би могло да ни убие. Струва ми се, че можем само да вземем обичайните предпазни мерки, преди да рискуваме.

За пръв път от катастрофата тя се обърна към него с малкото му име и той несъзнателно омекна.

— Права си, наистина си права. С изключение на скафандрите нямаме никаква реална защита, затова не бива да ставаме параноици. Ако бяхме от екипа за първи контакт, щяхме да знаем какви рискове да не поемаме. Според мен обаче можем само да си опитаме късмета. — Стана горещо и той свали най-горния пласт от дрехи. — Чудя се доколко да вярвам на предчувствията на Хедър, че времето ще се развали.

Заспускаха се по другия склон на хребета. По средата на пътя, след като два-три часа търсиха пътека, откриха кристално бистро изворче, бликащо от разцепена скала, и напълниха манерките си. Водата беше свежа и чиста. Макарън предложи да тръгнат по течението на потока. Водата навярно беше избрала най-краткия път.

На смрачаване около снижаващото се слънце се скупчиха тежки облаци. Дватама бяха в долчинка и нямаше как да сигнализират на кораба или на другите в долния лагер. Докато се приготвяха да нощуват в миниатюрната палатка и Макарън стъкваше огън, за да си стоплят нещо за вечеря, заваля ситен дъждец. Той изруга и премести огъня под навеса на палатката, опитвайки се поне малко да го запази от дъжда. Искаше да постопли водата, преди поривите на дъжда да угасят огъня, но накрая се предаде и наkisна сухите полуфабрикати в хладка вода.

— Заповядай. Не е вкусно, но се яде... и вероятно е хранително.

Камила направи гримаса, когато опита храната, но за негово облекчение не каза нищо. Пороят плющеше край тях, те се свиха в палатката и закриха плътното отвора ѝ с навеса. Вътре имаше място колкото един човек да легне удобно, а другият можеше едва да седне. Аварийните палатки наистина бяха предвидени само за един човек. Макарън се намери да „похвали“ чудесното им убежище, но погледна посърналото ѝ лице и се въздържа. Измъкна се от дебелия анорак и се ограничи да подметне, развивайки спалния си чувал:

— Надявам се да не страдаш от клаустрофобия.

— От седемнайсетгодишна съм корабен офицер. Щяха ли да ме вземат, ако имах клаустрофобия?

Той си представи усмивката ѝ в тъмното.

— Разбира се, че не.

Нямаше какво да си кажат след тези думи. Изведнъж в тъмнината прозвуча гласът ѝ:

— Как ли е Марко?

Но Макарън не можеше да ѝ отговори, а и сега нямаше защо да мислят колко по-леко щеше да е изкачването с опита на Марко Сабал от високите Хималаи. Преди да заспи, той успя да попита:

— Ще искаш ли да правиш някакви наблюдения на звездите преди разсъмване?

— Не. Ще почакам, докато стигнем върха. Ако успеем.

Дишането ѝ утихна в леки въздишки и той разбра, че е заспала. Полежа още малко буден, питайки се какво ли им предстои. Вън дъждът шибаше клоните на дърветата. Чуваше се някакво пъхтене, което можеше да бъде или вятърът, или някое животно в храсталака. Сънят му бе лек, беше нащрек, за да долови неочаквани звуци. Камила извика един-два пъти насън и той се събуди, озърна се и се послуша. Да не я е хванала височинната болест? Колкото и кислород да имаше във въздуха, върховете бяха доста високи, а и те непрекъснато се изкачваха още по-нависоко. Е, или ще се аклиматизира, или не. За миг, точно преди да заспи, Макарън си помисли, че това е страхотен сюжет за сапунена опера. Мъж насаме с красива жена на чужда планета, пълна с опасности. Съзнаваше, че я желае — по дяволите, все пак е мъж! — но при сегашните обстоятелства сексът беше последното, което би му дошло на ума. „Може би съм прекалено цивилизован.“ И като продължаваше да мисли, заспа, изтощен от катеренето през деня.

Следващите три дни минаха като първия, с изключение на това, че на третата вечер по залез слънце стигнаха до дефиле, а вечерният дъжд още не бе започнал. Камила инсталира телескопа и направи някои наблюдения. А той не можа да се съдържи и докато разпъваше палатката в тъмното, запита:

— Провървя ли ти? Къде сме, разбра ли се вече?

— Не съм сигурна. Зная, че това слънце не е отбелязано на звездните карти, а единствените съзвездия, които мога да привържа към центъра на координатната система, са изместени наляво.

Подозирам, че се намираме извън Спиралния ръкав на галактиката, като се има предвид колко малко звезди има тук в сравнение дори със Земята, да не говорим пък за небето над колонизирана планета, близо до центъра на галактиката! Доста далеч сме от мястото, накъдето се бяхме насочили!

Гласът ѝ бе дрезгав и изтощен и когато той се приближи до нея в тъмното, успя да различи сълзи по бузите ѝ.

Усети болезнена нужда да я утеши.

— Е, поне когато пак потеглим, ще сме открили нова планета, годна за обитаване. Може би дори ще ти се падне част от хонорара за откриването ѝ.

— Но това е толкова далеч... — Гласът ѝ пресекна. — Можем ли да пратим сигнал до кораба?

— Поне ще опитаме. Сега сме най-малко две хиляди и петстотин метра над тяхното равнище, може би сме в зоната на видимостта им. Ето, вземи бинокъла, виж дали ще откриеш някаква светлинка. Но има вероятност да са зад някой хълм.

Обгърна я с ръка, докато закрепваше бинокъла. Тя не се отдръпна. Само запита:

— Имаш ли ориентирите на кораба?

Даде ѝ ги и тя завъртя леко винта на бинокъла, като държеше компаса в ръка.

— Виждам светлина... не, по-скоро светкавица. О, какво значение има? — Нетърпеливо отмести бинокъла. Той я усети как трепери. — На тебе ти харесват тези открити пространства, нали?

— Ами да — отговори той, без да бърза. — Винаги съм обичал планините. Ти не ги ли обичаш?

Тя поклати глава в тъмното. Над тях бледовиолетовата светлина на една от четирите малки луни сякаш трепкаше в мрака. Камила прошепна:

— Не. Плашат ме.

— Плашат те?!

— Още откакто ме взеха да летя, на петнайсет години, съм била или на спътници, или на тренировъчни кораби. Там... — гласът ѝ трепна — хващаш нещо като... агорафобия.

— И тръгна по свое желание насам? — изрече Макарън, но Камила погрешно взе учудването и възхищението му за критика.

— Че кой друг би се справил? — отсече троснато тя, обърна се и влезе в малката палатка.

След като изгълтаха храната си — този път гореща, защото нямаше дъжд, който да угаси огъня, — Макарън лежа дълго време буден. Девојката вече беше заспала. Обикновено през ноцта се чуваха само звукът на дъжда и трясъкът на клоните, но тази ноц гората като че оживяваше с непознати звуци и шумове. Сякаш в рядката безснежна ноц целият непознат живот в нея се бе събудил. По едно време се разнесе далечен вой. Той му прозвуча като записа, който някога бе слушал на Земята, на гласа на изчезнал вече горски вълк. Друг път дочу почти котешко мъркане, ниско и хрипливо, после изплашения вик на някакво животно и след това тишина. Около полунощ се изви пронизителен зловец вик, дълъг вопъл, който го смрази до кости. Така ужасно приличаше на вика, който бе надал Марко при нападението на мравкоскорпионите, че Макарън скочи, внезапно разбуден. Но когато Камила, стресната от движенията му, се надигна изплашена, той разбра, че никакво човешко същество не е могло да издаде този вик. Това беше писък, който се извиваше все по-високо и стигаше дори до ултразвук. Струваше му се, че го чува дълго след като бе престанал да звучи.

— Какво е това? — прошепна Камила разтреперана.

— Господ знае. Някаква птица или животно, предполагам.

Мълчаливо се заслушаха в раздиращия ухото писък. Тя се примъкна по-близо до него и прошепна:

— Някой сякаш агонизира.

— Много развинтено въображение имаш. Може това да му е нормалният глас, откъде да знаем.

— Никакво същество не може да има такъв нормален глас!

— Как да сме сигурни?

— Как може да си толкова недоверчив! О-о... — завърши тя, когато отново се разнесе протяжният писък. — Смразява ме до мозъка на костите!

— Може би с тоя звук парализира плячката си — предположи Макарън. — И мен ме плаши, по дяволите! Ако бяхме на Земята — моят род е от Ирландия, — щях да си помисля, че някое банши^[1] от клана Арън е дошло да ме отнесе.

— Трябва да го кръстим банши, когато разберем какво е — каза Камила, но не се засмя.

Смразяващият звук отново се разнесе и тя отчаяно притисна ръце до ушите си, крещейки:

— Престани! Престани!

Макарън я зашлеви по бузата:

— Ти престани, по дяволите! Това нещо може да ловува навън и да е достатъчно голямо, за да ни изяде и двамата заедно с палатката! Трябва да пазим тишина и да се спотаим, докато отмине!

— По-лесно е да се каже, отколкото да се направи — измърмори Камила и млъкна, когато отново писна пронизителният глас на баншито. Тя допълзя плътно до него в тясната палатка и изрече едва чуто:

— Може ли... да ме хванеш за ръка?

Рафаел потърси пръстите ѝ в тъмното. Бяха студени и вцепенени и той започна леко да ги разтрива. Тя се облегна на него, а той се наведе и леко я целуна по слепоочието.

— Не се плаши. Палатката е пластмасова и се съмнявам дали вкусната ни миризма прониква навън. Да се надяваме, че това нещо, това банши, ако щещ, скоро ще си намери храна и ще млъкне.

Письъкът отново се изви, този път по-продължителен и не така ужасно смразяващ. Усети как девойката трепери до него и се опита да я успокои, като привлече главата ѝ на рамото си.

— По-добре да поспиш — изрече той нежно.

— Благодаря, Рафи — долетя шепотът ѝ.

След като усети по равномерното дишане, че е заспала, се наведе над нея и леко я целуна. Ужасно неподходящ момент за такива щуротии, си каза, ядосан от собствената си реакция. Тук са по работа и няма място за нищо лично. Или поне не би трябвало да има. Но все пак мина много време, преди да заспи.

Сутринта излязоха от палатката в един преобразен свят. Небето беше ясно, нямаше никакви облаци или мъгла. Жилавата белезникава трева под краката им внезапно се бе изпъстрила с бързо напъпващи и разцъфващи ярки цветя. Макар да не бе биолог, Макарън бе виждал подобно нещо в пустините и в други лишени от растителност райони. Знаеше, че местности със суров климат често пъти развиват такива форми на живот, които се възползват и от най-малките, дори най-

краткотрайни благоприятни промени на температурата или влажността. Камила бе очарована от многоцветните нискоствъблени цветя и приличните на пчели същества, които бръмчаха сред тях, но внимаваше да не ги уплаши.

Макарън се вглеждаше в далечината. Отвъд една по-тясна долина, през която се виеше тъничък ручей, се издигаха последните склонове на високия връх, към който се бяха запътили.

— С малко късмет можем да стигнем върха до довечера, а утре сутринта, по-точно на обяд, ще направим наблюденията и измерванията. Знаеш теорията — триангулираш разстоянието между нас и кораба, изчисляваш ъгъла на сянката и ще разберем колко голяма е планетата. Архимед, или който и да беше там, го е изчислил за Земята хиляди години преди някой да се сети да изобрети висшата математика. И ако довечера не вали, ще разгледаме по-ясно наоколо от високото.

Тя се усмихна:

— Не е ли невероятно какво може да направи такава малка промяна на времето? Още много ли ще се катерим?

— Не мисля. Оттук изглежда, че трябва да вървим право нагоре по склона. Очевидно на тая планета дърветата растат на по-голяма надморска височина. Под върха скалите са оголени и няма никакви дървета, но само на стотина-двеста метра по-надолу има растителност. Още не сме стигнали линията на вечния сняг.

Напук на всичко по високите склонове Макарън си възвърна ентузиазма. Да, може би е странен свят, но все пак планината е под него, предизвикателството на катеренето... Беше лесно изкачване, без скали или ледопади, това му даваше възможност да се наслаждава на планинския пейзаж, на чистия въздух. Само присъствието на Камила и страхът ѝ от големите височини го свързваше с действителността. Мислеше, че ще му е неприятно да помага на тази неопитна девойка по лесните повърхности, които той самият можеше да изкачи на един крак, да я изчаква да намери къде да закрепил крака си на някой скалист наклон. Но вместо това разбра с изненада, че се чувства свързан със страха ѝ, с това, че тя постепенно покорява всяка нова височина. Той спря на няколко метра под върха.

— Хайде. Тук можем да прокараме идеална линия за наблюдение, а там има равно място за уредите. Ще изчакаме тук

зенита.

Очакваше тя веднага да въздъхне облекчено, но вместо това Камила го погледна малко плахо и изрече:

— Мислех, че искаш да изкачиш върха, Рафи. Върви, ако искаш, нямам нищо против.

Той се наклони да ѝ се развика, че хич няма да му е забавно да влачи нагоре една уплашена любителка катерачка, но усети, че вече не му се иска. Свали багажа от гърба си, усмихна ѝ се и докосна ръката ѝ:

— Това може да почака, Камила, не сме тръгнали на екскурзия. Тук е най-доброто място, откъдето да направим наблюденията. Нагласи ли хронометъра, за да хванем точното време?

Седнаха един до друг на склона и загледаха горите и хълмовете, пръснати под тях. „Красиво — помисли той, — свят, който да обичаш и в който да живееш.“

Попита лениво:

— Мислиш ли, че колонията Коронида е толкова красива?

— Откъде да знам? Никога не съм била там. Както и да е, не знам много за планетите. Не съм виждала слънце с такъв цвят, а сенките... — тя замълча, взирайки се надолу към зелените и тъмновиолетови сенки в долините.

— Няма да е трудно човек да свикне с небе с такъв цвят — отбеляза Макарън и отново замълча.

Не след дълго скъсяващите се сенки отбелязаха приближаването към меридиана. След всички приготовления завършекът бе странно лишен от вълнение — да разгъваш трийсетметровия алуминиев прът и да мериш сенките с точност до милиметър. Когато свършиха и той започна да прибира пръта, каза малко кисело:

— Изминахме над шейсет километра, изкачихме към пет хиляди метра надморска височина само заради две минути измервания.

Камила вдигна рамене.

— И кой знае колко светлинни години, докато стигнем дотук. Така е с науката, Рафи.

— Сега нямаме какво да правим, освен да чакаме нощта, за да си направиш наблюденията.

Рафи сгъна пръта и седна сред камъните, наслаждавайки се на оскъдната слънчева топлина. Камила продължаваше да шета из малкия им лагер. После дойде и седна до него. Той я запита:

— Наистина ли мислиш, че можеш да нанесеш на картата разположението на тази планета, Камила?

— Надявам се. Ще се опитам да наблюдавам познатите променливи цефеиди, ще регистрирам наблюденията за известен период и ако успея да намеря поне три, които с абсолютна сигурност да идентифицирам, мога да изчисля къде сме спрямо централния куп на галактиката.

— Да се молим за още няколко ясни нощи — каза Рафи и млъкна.

След известно време, като го гледаше как изучава скалите на около трийсет метра нагоре, тя се обади:

— Хайде, Рафи, знам, че искаш да се качиш. Върви, нямам нищо против.

— Нямах ли? Нямах нищо против да почакаш тук?

— Кой е казал, че ще чакам тук? Мисля, че мога да се справя. И... май съм любопитна колкото теб — тя се засмя — да видя какво има отатък!

Той скочи от мястото си.

— Можем да оставим тук всичко с изключение на манерките. Катеренето наистина е лесно, то няма и да е катерене, само ще попълзим малко нагоре.

Рафаел почувства облекчение, зарадва се, че тя внезапно започна да споделя настроението му. Тръгна напред, търсейки най-лекия път, като ѝ показваше къде да стъпи. Здравият разум му подсказваше, че това изкачване, предизвикано само от любопитството да видят какво има отатък и нямащо нищо общо с мисията им, е до голяма степен неразумно — ами ако някой от тях си счупеше глезена? — но не можа да се въздържи. Най-накрая преодоляха последните няколко метра и застанаха на самия връх. Камила възкликна, изненадана и смаяна. Хребетът, на който стояха, досега бе закривал същинската част от планината отвъд. Огромната планинска верига се простираше сякаш до самия хоризонт, обвита във вечен сняг, гигантска, нацърбена, цялата в заледени хребети и върхове, под които лениво пълзяха бледи облаци.

Рафи подсвирна.

— Боже Господи, че Хималаите пред това са като хълмчета!

— Сякаш няма край! Сигурно не сме я виждали, защото въздухът не е бил ясен заради дъжда и мъглата, обаче... — Камила учудено

поклати глава. — Като стена около света!

— Това обяснява едно друго нещо — изрече, без да бърза, Рафи. — Капризите на времето. Въздухът се движи над тия непрекъсващи ледници и нищо чудно, че винаги вали дъжд и сняг, има мъгла... абе всички тия работи! И ако наистина планините са толкова високи, колкото изглеждат — не мога да определя до какво разстояние се виждат, но може да е и на стотици километри при ясен ден, — това също обяснява наклона на оста на този свят. На Земята наричат Хималаите трети полюс. А това е истински трети полюс! Във всеки случай трета ледена шапка.

— Аз по-скоро бих гледала другаде — заяви Камила и се обърна към безкрайните гънки на зелено-виолетовите долини и гори. — Предпочитам моите планети с дървета и цветя... и слънчева светлина, дори да е с цвета на кръвта.

— Да се надяваме довечера да се покажат няколко звезди... и няколко луни.

---

[1] Според преданията в Ирландия и планинските части на Шотландия, в дома където прозвучи смразяващият писък на духовете, наричани банши, някой ще умре. ↑

4

— Просто не мога да повярвам на това време — каза Хедър.

Юън, който се бе приближил до входа на палатката, се поусмихна:

— И сега какво ще правим с твоите предсказания за виелиците?

— Радвам се, че съм сгрешила — изрече твърдо Хедър. — Рафи и Камила имат нужда от това там, в планината. — Лека тревога премина през лицето ѝ. — Не съм толкова сигурна, че тогава съм сбъркала, но все пак в това време нещо ме плаши. На тая планета всичко като че върви някак накриво.

Юън се разсмя:

— Май все още защитаваш честта на баба си от шотландските планини и шестото чувство, а?

Хедър остана сериозна.

— Никога не съм вярвала в шестото чувство. Дори и в шотландските планини. Но сега не съм толкова сигурна. Как е Марко?

— Няма голяма промяна, макар че Джуди успя да му налее няколко глътки бульон в устата. Изглежда малко по-добре, но пулсът му е все така ужасно неравен. Впрочем къде е Джуди?

— Отиде в гората с Маклауд. Накарах я обаче да обещае, че няма да се отдалечават от сечището.

Някакъв звук от вътрешността на палатката накара и двамата да влязат вътре. За пръв път от три дена насам Сабал издаваше нещо друго освен нечленоразделни стонове. Той се въртеше в палатката и се опитваше да седне. Избърбори с отпаднал дрезгав глас:

— Que paso? O Dio, mi duele... duele tanto...^[1]

Юън се наведе над него и изрече меко:

— Всичко е наред, Марко, ти си тук, с теб сме. Боли ли те?

Сабал измънка нещо на испански. Юън погледна безпомощно към Хедър, но тя поклати глава.

— Не говоря испански. Камила говори, аз знам само две-три думи.

Но преди да се сети за някоя от тях, Марко въздъхна:

— Да ме боли ли казвате? Боли, повярвайте ми. Какви бяха тия гадини? Колко време... къде е Рафи?

Юън провери пулса му, преди да отговори.

— Не се опитвай да сядаш. Ще ти подложа възглавница. Беше много болен, помислихме, че може и да не оживееш.

„И все още не съм сигурен“ — мина през ума му мрачна мисъл, докато подлагаше втората си възглавница под главата на болния, а Хедър го молеше да глътне малко супа. — „Не, не, вече твърде много хора умряха.“ Но му беше ясно, че това няма значение. На Земята по принцип умираха само остарелите. Ала тук... Тук беше различно. Дяволски различно.

— Не се изморявай, като говориш. Пази си силите, а ние ще ти разкажем всичко — обеща му Юън.

Нощта се спусна все така вълшебна ясна, без никаква мъгла или дъжд. Мъгла нямаше дори по високите места и докато нагласяваше телескопа на Камила и другите уреди на равното пред лагера им, Рафи за пръв път видя как над върховете изгряват звезди, ясни и блестящи, но невероятно далечни. Не можеше да различи променлива цефеида от съзвездие, твърде много от нещата, които Камила правеше, бяха неразбираеми за него. Като заслони грижливо светлината, за да не ѝ попречи да се адаптира към тъмното, той внимателно записа поредиците от числа и координати, които тя му казваше. Когато свършиха всичко, сякаш бяха минали часове. Камила въздъхна и протегна изтръпналите си крайници.

— Това е засега. Ще мога да направя останалите наблюдения чак утре преди разсъмване. Още ли няма признаци за дъжд?

— Никакви, слава на всевишния.

По ниските склонове край тях се носеше свежийт омайващ дъх на цветя. Бързо разцъфтяващите шубраци, съживени от двудневната суха горещина, бяха разпукнали всичките си цветчета. Непознатият аромат беше малко опияняващ. Откъм планината изплува огромна бляскава луна с преливащо многоцветно сияние. Само след миг се показва още една, която светеше в бледовиолетово.

— Погледни луната — прошепна тя.

— Коя? — Рафи се усмихна в тъмното. — Хората от Земята обикновено казват „луната“. Един ден, предполагам, някой ще им даде имена...

Седяха на меката суха трева и гледаха как луните се изскубват от планинските върхове. Рафи отбеляза:

— Ако звездите се виждаха само веднъж на хиляда години, хората щяха да ги съзерцават, да се чудят и да ги обожават.

— Дори само десет дни ми бяха достатъчни да осъзная, че ми липсват — кимна тя.

С разума си Рафи усещаше, че е лудост да седят така в тъмното. Ако не нещо друго, най-малкото хищни птици или животни — а може би и баншите от височините, което бяха чули предната нощ — сигурно се навъртаха наблизко в мрака. Накрая го сподели с Камила, а тя се сепна и изрече:

— Прав си. Трябва да ставам доста преди разсъмване.

На Рафи не му се искаше особено много да се свре в тъмнината на миниатюрната палатка, затова поде:

— Някога хората вярвали, че е вредно да се спи на лунна светлина, оттам идва думата „лунатик“. Чудя се дали ще е четири пъти по-опасно да се спи под светлината на четири луни, а?

— Не, но ще е... по-лунатично — и Камила тихичко се засмя.

Нежно обгърна раменете ѝ и за миг девойката, която преглътна язвителната си забележка, помисли със смесица от страх и очакване, че ще се наведе и ще я целуне. Но вместо това той се обърна и каза:

— Кой не иска да е побъркан? Лека нощ, Камила. Ще се видим утре сутрин, един час преди съмване.

Отдалечи се и я остави да влезе първа в палатката.

Ясна нощ на планетата с четирите луни. Баншита виеха по хълмовете, смразявайки топлокръвната си плячка със своя писък, насочваха се към нея по топлината от телата, но никога не слизаха под линията на снеговете. В безснежната нощ всичко, което се намираще на скали или в тревата, бе в безопасност. Хищни птици се рееха над долините, животни, все още непознати за земните жители, ловуваха, живееха и умираха в горските дебри, дървета нечуто падаха на земята. Облени в лунната светлина, в необичайната горещина и сухота, носени от топлия вятър, който духаше срещу заледените хребети, цветята

напъпваха и се разтваряха, разпръсквайки аромата и пращеца си. Разцъфващи през нощта, непознати, с дълбок омайващ аромат...

Червеното слънце изскочи незаслонено от облаци — блестящ изгрев на огромен рубин в ясно гранатово небе. Рафи и Камила, които два часа се бяха занимавали с телескопа, седяха и гледаха изгрева, приятно уморени от това, че бяха свършили не особено трудната си задача.

— Тръгваме ли надолу? Времето е толкова хубаво, че може и да не изтрае дълго — подхвърли Камила. — Въпреки че свикнах да се катеря из планините в топлото, по лед няма да се справя.

— Добре. Опаковай уредите, знаеш си как, а пък аз ще приготвя нещо за хапване и ще свия палатката. Ще тръгнем надолу, докато времето още не се е променило. Денят няма грешка. А ако довечера е все така хубаво, ще спрем на някой хълм и ще лагеруваме там. И ще направиш още наблюдения — завърши той.

След четиридесет минути потеглиха надолу. Рафи изгледа със съжаление огромната заснежена планинска верига, преди окончателно да ѝ обърне гръб. Неговата собствена неизследвана планинска верига. А може би никога нямаше да я види отново.

„Не бъди толкова сигурен“ — отбеляза един глас в подсъзнанието му, но той мислено вдигна рамене. Не вярваше в предчувствия.

Вдъхна лекия аромат на цветята, наполовина с наслаждение, наполовин смутен от леко нагарчащата им свежест. Най-забележителни бяха малките оранжеви цветчета, които Камила бе откъснала предния ден, но имаше и красиви бели цветя със златисти венчелистчета, подобни на звезди, и тъмносини камбанки, чиито тичинки искряха от златист прах. Камила се наведе над тях и вдъхна тръпчивия им мирис. След миг Рафи реши да я предупреди:

— Нали помниш как позеленяха Хедър и Джуди? Внимавай да не стане така и с теб!

Тя погледна към него и се засмя. Лицето ѝ бе леко златисто от цветния пращец.

— Ако беше опасно, щеше вече да ми е навредило. Въздухът е пълен с цветен пращец, не си ли забелязал? О, толкова е хубаво, толкова е хубаво, чувствам се като цвете, сякаш съм пияна от цветя...

Тя стоеше унесена, вгледана в красивите цветя, прилични на звънчета, и като че ли искреше в златистия им прах. „Пияна“ — помисли Рафи — „пияна от цветя.“ Остави раницата да се смъкне от гърба му и да се търкулне в тревата.

— Ти си цвете — каза той пресипнало.

Сграбчи я и я целуна. Тя протегна устни към него, отначало плахо, след това с нарастваща страст. Прегърнаха се плътно сред полето от полюляващи се цветя. Тя първа се отскубна, побягна към потока, който течеше надолу по хълма, и със смях потоци ръце във водата.

„Какво стана с нас“ — учуди се Рафи, но мисълта се плъзна въвн от мозъка му и се изпари. Стройното тяло на Камила сякаш пърхаше, виждаше го ту ясно, ту размазано. Тя събу планинарските обувки и дебели чорапи и потоци крака във водата.

Рафи се наведе над нея и я повали във високата трева.

В долния лагер Хедър Стюарт полека се събуждаше, усещайки горещото слънце през оранжевата коприна на палатката. Марко Сабал все още дремеше в своя ъгъл с одеяло, придърпано над главата. Но когато тя погледна към него, той се раздвижи и й се усмихна.

— И ти ли още спиш?

— Другите май са въвн на сечището — отговори Хедър и се размърда. — Джуди казваше, че иска да разбере дали някои орехи не съдържат въглеродороди, годни за ядене. Виждам, че приборите й ги няма. Ти как се чувстваш, Марко?

— По-добре — отвърна той и се протегна. — Струва ми се, че днес мога да стана за няколко минути. Има нещо във въздуха и в слънцето, което ми действа добре.

— Това е чудесно — кимна тя.

И Хедър долавяше някакво чувство на здраве и еуфория в ароматния въздух. „Сигурно е от високото кислородно съдържание.“

Излезе навън на чистия въздух, протягайки се като котка на слънце.

Една ясна картина изникна в съзнанието й, отчетлива, настояща и странно вълнуваща — Рафи прегръща Камила...

— Това е чудесно — каза тя на глас и си пое дълбоко дъх, вдишвайки озадачаващия, сякаш златист мирис, който долиташе с

топлия ветрец.

— Кое е чудесното? Това си ти — прозвуча през смях гласът на Юън, който приближаваше палатката. — Хайде да се поразходим в гората...

— Марко...

— Марко е по-добре. Не разбираш ли, че с всички тия хора край нас не успях да остана насаме с теб от катастрофата насам?

Те изтичаха към дърветата, хванати за ръце. Маклауд се зададе откъм края на гората и им предложи по една шепа от купчинката узрели кръгли светлозелени плодове, които носеше. От устата му капеше сок.

— Вземете си, разкошни са...

Хедър захапа със смях гладкото заоблено топче. Беше пълно със сладък свеж сок. Тя лакомо го изгълта цялото и посегна за друго. Юън се опита да я дръпне.

— Да не си луда, Хедър, това още не е изследвано...

— Аз ги изследвах — ухили се Маклауд. — Изядох пет-шест на закуска и се чувствам блестящо! Сигурно ще ме сметнете за луд. Няма да ви навредят, а са натъпкани с всички познати земни витамини и с още няколко, които още не познаваме! Сигурен съм, уверявам ви!

Той намигна на Юън и младият лекар, който усещаше как любопитството му нараства, отвърна, без да бърза:

— Да, да, вие го знаете, наистина са добри. Също както тия гъби — и той показа едно зелено гъбовидно нещо, което растеше на дървото — са пълни с белтъчини, обаче онези — и посочи едни обагрени в прекрасно златисто плодове — са смъртоносни. Само от две хапки адски ще ви заболи стомахът, а ако изядете половин купичка, направо ще умрете... Откъде ли го знам, по дяволите?

Той потърка чело, понеже усещаше странен сърбеж, и взе един плод от ръката на Хедър.

— Хайде, нека всички заедно да лудеем. Прекрасно! По-хубаво от сухата храна... Ами къде е Джуди?

— Тя е добре! — засмя се Маклауд. — Отивам за още плодове!

Марко Сабал лежеше сам в палатката със затворени очи. В полудрямката му се привиждаше слънцето на баските планини от детските му години. Като че ли чуваше далеч в гората някой да пее.

Пеенето не спираше, продължаваше все по-високо, по-ясно и по-омайно. Той стана, без да облече нищо и без да обръща внимание на предупреждаващото сърцебиене. Невероятно сияние от здраве и красота го обгърна от всички страни. Слънцето блестеше ярко над лекия наклон на сечището, дърветата сякаш бяха надвиснали тъмно и защитно като приканващ покрив. Цветята блещукаха и искряха със златни, оранжеви и сини искри, цветове, които никога не беше виждал, танцуваха и кръжаха пред очите му.

Навътре в гората се разнесе песен — висока, пронизителна, невероятно сладка, като флейтата на Пан, като лирата на Орфей, като зова на сирените. Той усети как отпадналостта му изчезва, как младостта му се възвръща.

Видя отгатък сечището трима от другарите си. Лежаха в тревата и се смееха, а момичето подхвърляше цветя във въздуха с босите си крака. Застана омагьосан, загледа я, оплетен за миг в мрежите на нейната фантазия... аз съм жена от цветя... но далечната песен продължаваше да го примамва. Те му махнаха да се присъедини към тях, но той само се усмихна, прати на момичето въздушна целувка и се спусна като малко момче в гората.

Зърна далеч пред себе си да се мярка нещо бяло... може би птица? Или голо женско тяло? Не знаеше колко бе тичал, едва осъзнаваше как тежко бие сърцето му, обгърнат в упоителната еуфория, че се е освободил от болката, следвайки летящата далеч пред него бяла фигура... или птица... с възторжения и тревожен вик: „Чакай, чакай...“

Песента се извисяваше и сякаш изпълваше главата и сърцето му. Той се свлече леко и без болка във високата, сладко ухаеща трева. Песента продължаваше да звучи и той видя как над него се надвесва едно светло лице. Дълга безцветна коса се развя пред очите му, а гласът бе така сладък, така сърцераздирателно сладък, за да е човешки... Косата се превърна в сребро под слънчевите лъчи, които проблясваха между дърветата, и той се отправи щастливо и радостно към мрака с това женско лице, красиво и лудо, запечатано в умиращите му очи.

Рафи тичаше през гората. Сърцето му щеше да изскочи, той се подхлъзваше и падаше по стръмната пътека. Тичаше, крещейки:

— Камила! Камила!

Какво ставаше? В един миг беше притихнала в ръцете му, в следващия луд ужас изкриви лицето ѝ, изпищя и започна да бърбори нещо за лица по хълмовете, лица в облаците, за широко отворения Космос, който щял да падне върху нея и да я смаже, а след това се изтръгна от него и хукна с луд писък между дърветата.

Дърветата сякаш трептяха и подскачаха пред очите му, протягаха дълги вещерски нокти, за да го сграбчат, препъваха го, мятаха го наред бодливите храсталаци, които увиваха клони около ръцете му и пареха като пламъци. Мълния с цвета на болката проряза ръката му и той изпита внезапен див ужас, чувайки как някакво непознато животно си пробива път през гората. Паническо бягство, копита тропат, тропат, смазват го... Обви ръка около дънера на едно дърво и залепна за него, а туптенето на сърцето му заглушаваше всички мисли. Кората на дървото бе мека и гладка, като кожата на някакво животно. Той опря горещото си лице до нея. Лица го гледаха от дърветата, лица, лица...

Прошепна замаян „Камила“ и се свлече безчувствен на земята.

По върховете се скупчваха облаци. Спусна се мъгла. Вятърът утихна и заваля ситен дъждец, който започна полека да се обръща на суграшица, най-напред във високото, после в долината. Цветята затвориха камбанките си, пчелите и насекомите потърсиха убежище в корубите на дърветата и из храсталака. След като бе свършил работата си, прашецът се утаи на земята...

Камила се събуди замаяна в дрезгавината. Не помнеше какво стана, след като се затича, пищейки — беше изпаднала в паника пред празнотата, напомняща открития Космос, когато между нея и разширяващите се звезди нямаше нищо... Не! Бълнуваше. Всичко ли беше бълнуване? Озърна се бавно в полумрака и забеляза светлинка — отвор на някаква пещера. Допълзя до него и потрепери от внезапния леден повеи. Беше само по тънка памучна блузка и панталон, изпокъсан и раздърпан... Не! Слава на Бога, ръкавите на анорака ѝ бяха вързани около врата. Рафи го беше направил, докато лежах на брега на реката.

Рафи. Къде е той? И се сепна. Ами тя къде е? Колко от дивите и разпокъсани видения бяха истина и колко — болна фантазия? Навярно

е хванала някаква треска, някаква болест, която се спотайва наоколо. Тази ужасна планета! Това ужасно място! Колко време е минало? Защо е сама тук? Къде са уредите ѝ, къде е раницата ѝ? Къде — този въпрос я изгаряше — къде е Рафи?

Напъха се в анорака, дръпна ципа и почти престава да трепери, но още ѝ беше студено. Усети глад и ѝ се гадеше, тялото я болеше и смъдеше от хилядите одрасквания и натъртвания. Дали Рафи не я е оставил тук, на сигурно място в пещерата, докато доведе помощ? Дълго ли бе лежала така трескава и бълнуваща? Не, щеше да остави някаква бележка, в случай че тя дойде в съзнание.

Огледа се през падащия сняг и се помъчи да разбере къде е. Над нея се извисяваше тъмен свод. Сигурно се бе втурнала в пещерата, обзета от див ужас от откритите пространства, търсейки някаква тъмнина и закрила срещу страха, който я бе обсебил. Може би Макарън сега е навън в това лошо време и я търси. Възможно бе да бродят с часове из тъмното и да се разминат на няколко крачки в гъстия сняг.

Логиката я накара да седне и да обмисли положението си. Сега беше топло облечена и можеше да остане в пещерата до разсъмване. Но ако Макарън се е загубил някъде по склоновете? Дали този внезапен страх, тази паника ги бе завладяла и двамата? А откъде идваше радостта, отпускането... Не, това трябва да остави за после, сега не може да мисли.

Къде щеше да я търси Макарън? Най-доброто разрешение беше да се изкатери нагоре, до върха. Да. Бяха оставили там багажа си. Само оттам можеха да се ориентират кога изгрява слънцето и кога спира снегът. Тя ще се изкатери и ще разбере дали тази логика ще накара Макарън да направи същото. В противен случай, ако на зазоряване се окаже сама, може да се върне до лагера, където другите ще ѝ помогнат... или до кораба.

Заизкачва се в тъмнината, в сгъстяващия се сняг, търсейки на всяка стъпка верния път нагоре. След малко разпозна пътеката, по която се бяха изкачили.

„Да, това е.“ Вътре в себе си беше сигурна и се заизкачва побързо в тъмнината. След известно време зърна без никаква изненада трепкаща светлинка, която хвърляше оранжеви отблясъци сред снежинките. Макарън се затича и хвана ръцете ѝ.

— Как разбра къде да ме търсиш? — запита тя.

— Нюх... нещо такова. — В светлината на фенерчето тя виждаше как снежинките полепват по веждите и миглите му. — Просто знаех. Камила... да не хабим време, опитвайки се сега да разберем всичко. Има още много да се катерим дотам, където си оставихме багажа и екипировката.

Тя сви горчиво устни — спомни си как бе хвърлила раницата от гърба си, и попита:

— Мислиш ли, че са още там, където ги оставихме?

Ръцете на Макарън обхванаха нейните.

— Не се тревожи. Хайде, имаш нужда от почивка — каза той нежно. — Ще поговорим за това по-късно.

Тя се успокои и го остави да я води нагоре в тъмното. Макарън се движеше плътно до нея, изпитвайки някаква нова увереност, и се чудеше откъде идва тя. Нито за миг не се бе усъмнил, че стъпките му ще го отведат право до Камила в тъмното. Беше в състояние да я усети пред себе си, но ако го кажеше, щеше да прозвучи нелепо.

Намериха малката палатка опъната на завет до скалите. Камила се пъкна със задоволство вътре, радостна, че Макарън ѝ е спестил лутането в тъмнината. А той беше смутен. Кога са разпънали палатката? Със сигурност тази сутрин я бяха сгънали и опаковали в багажа си, преди да започнат спускането. Дали беше преди или след като бяха лежали един до друг край брега на реката? У него се надигна тревога, но той бързо я прогони — и двамата бяхме достатъчно изплашени, можело е да направим какво ли не, без да го осъзнаваме. Усети облекчение, когато установи, че багажът им е грижливо подреден наоколо. „Божичко, какъв късмет, можеше да изгубим всичките изчисления...“

— Да направя ли нещо за хапване, преди да си легнеш?

Тя поклати глава.

— Няма да мога да ям. Чувствам се така, сякаш плувам в някакъв сън. Какво стана с нас, Рафи?

— Знам ли? — Почувства се необяснимо плах пред нея. — Яде ли нещо в гората — някакъв плод, изобщо нещо?

— Не. Помня, че исках да хапна, стори ми се толкова хубаво, но в последния миг... май че пийнах малко вода.

— Няма нищо. Водата си е вода, Джуди я изследва, така че е извън подозрение.

— Но все пак трябва да има нещо — възрази тя.

— Безспорно. Само че да не говорим тая нощ, моля те. Можем с часове да приказваме и пак да не се приближим и на косъм до истината. — Той угаси светлината. — Опитай се да поспиш. Вече изгубихме един ден.

Камила изрече в тъмното:

— Да се надяваме поне, че Хедър е сгрещила за виелицата.

Макарън не отговори. Само помисли дали тя бе казала виелица или само време. Можеше ли непостоянното време да има нещо общо с всичко, което се случи? И пак го връхлетя неясното чувство, че е близко до отговора, но не може да го улови. Бе така отчаяно изморен, че отпъди всякакви мисли и все още несигурен, потъна в съня.

---

[1] „Какво стана? Божичко, боли... много боли...“ (исп.). ↑

5

След като цял час обикаляха и викаха из гората, намериха Марко, легнал по гръб и вече вцепенен край сивкавия дънер на непознато дърво. Отгоре му бе нападал един пръст лек снежец, а до него бе коленичила Джуди Ловат, така бяла и неподвижна под стелещите се снежинки, та в първия миг уплашено помислиха, че и тя е мъртва.

Размърда се и ги изгледа с недоумение. Хедър клекна до нея, загърна я с одеяло, заговори ѝ нежно, за да привлече вниманието ѝ. Джуди не продума през цялото време, докато Маклауд и Юън носеха тялото на Марко обратно към палатката. Хедър трябваше да я води, понеже беше като упоена или изпаднала в транс.

Докато малката траурна процесия си пробиваше път през снежната пелена, Хедър усети или си представи, че все още може да чуе мислите им, които се въртяха в собствения ѝ мозък. Безнадеждното отчаяние на Юън... какъв лекар съм, да се търкалям и да върша глупости из тревата, докато пациентът ми изтичва навън обезумял и умира... Забавното смущение на Маклауд се вплете в собствената ѝ фантазия, една стара вълшебна приказка, която бе слушала като дете... На героя не му било съдено да има жена или съпруга нито от плът и кръв, нито от приказан народ и така му направили жена от цветя... аз бях жената от цветя...

Юън се просна по лице в палатката, загледан право пред себе си, без да помръдне. Но Хедър, ужасно разтревожена от продължаващото вцепенение на Джуди, се доближи до него и го разтърси.

— Юън! Марко е мъртъв, нищо не може да се направи за него, но Джуди е жива. Ела и виж дали можеш да я събудиш!

Тя вече се влачеше от умора. „Мислите му изглеждат като черен облак покрай него“ — помисли Хедър и се сепна. Юън се наведе над Джудит Ловат, потърси пулса ѝ, провери сърцето. Насочи малко фенерче към очите ѝ, после я попита тихо:

— Джуди, ти ли положи тялото на Марко така, както го открихме?

— Не — прошепна, — не. Беше прекрасната, прекрасната. Отначало помислих, че е жена, като птича песен, а очите му... очите му...

Юън се обърна тревожно:

— Още бълнува. Хедър, направи й нещо да хапне и я накарай да го изяде. Всички имаме нужда от храна... от много храна. Ниската кръвна захар е причина за половината неща, които ни се случват сега. Така подозирам.

Маклауд се усмихна кисело.

— Веднъж взех нелегално една доза от „сока на щастието“ от Алфа, получи се точно както с нея сега. И все пак какво става с нас, Юън? Ти си лекар, кажи ни.

— Бог ми е свидетел, не знам — вдигна рамене Юън. — Помислих отначало, че е от плодовете, но ние почнахме да ги ядем едва след това. Три дена поред пихме от водата и нищо не ни стана. Но във всеки случай нито Марко, нито Джуди са докосвали плодовете.

Хедър пхна купа с топла супа в ръката му, после коленичи до Джуди, като ту сипваше по една лъжица в нейната уста, ту гребваше от своята купичка. Маклауд изрече:

— Нямам представа какво стана най-напред. Изглежда като... Не съм сигурен. Сякаш някакъв студен вятър изведнъж мина през костите ми, разтресе ме... някак си ме разтвори. Тъкмо тогава разбрах, че плодовете са годни за ядене, и изядох един...

— Безразсъдно — каза Юън.

Но Маклауд, все още така разтворен, осъзнаваше, че младият лекар само продължава да проклина собственото си безразсъдство.

— Защо? — попита го. — Плодовете ставаха за ядене, иначе сега щяхме да сме болни.

— Все ми се струваше, че е свързано с промяната на времето — каза колебливо Хедър. — Усетих някаква разлика.

— Психеделичен вятър — подсмихна се Юън, — призрачен вятър, който временно ни е подлудил!

— Станаха доста странни неща — обади се Хедър и изкусно вмъкна поредната лъжица супа в несъпротивяващата се уста на Джуди.

Тя примигна озадачено и попита:

— Хедър? Как се озовах тук?

— Донесохме те, скъпа. Сега си съвсем добре.

— Марко... видях Марко...

— Той е мъртъв — изрече меко Юън. — Хукнал из гората, когато всички полудяхме. Не съм го забелязал. Сърцето му сигурно се е претоварило... Предупреждавах го дори да не сяда.

— Значи, е било сърцето? Сигурен ли си?

— Толкова сигурен, колкото е възможно без аутопсия.

Юън изгълта последните лъжици супа. Главата му се проясняваше, но вината все още му тежеше. Съзнаваше, че никога няма напълно да се освободи от нея.

— Виж, нека съпоставим всичко, каквото сме запомнили, докато все още ни е прясно в главата. Трябва да има някакъв общ фактор, нещо, което всички да сме правили. Да сме яли или пили...

— Или да сме вдишвали — прекъсна го Хедър. — Сигурно е нещо във въздуха, Юън. Само трима от нас ядоха плодове. Ти не си яла нищо, нали, Джуди?

— Ядох, някакво сивкаво нещо на едно дърво...

— Но ние не сме го пипали — възрази Юън, — само Маклауд. Ние тримата ядохме плодове, а нито Марко, нито Джуди са яли. Маклауд изяде няколко от сивите гъби, но никой от нас не ги е вкусил. Джуди миришеше цветята, а Маклауд ги пипаше, ала нито аз, нито Хедър сме ги докосвали отначало, чак после. Ние тримата лежахме в тревата — той видя как лицето на Хедър порозовява — и двама от нас се любеха в нея, а и тримата халюцинирахме. Ако Марко е станал и е хукнал през гората, мога само да предположа, че и той е имал халюцинации. Как започна при тебе, Джуди?

Тя поклати глава.

— Не знам. Само помня... Цветята станаха по-ярки, небето изглеждаше... изглеждаше, сякаш се разпуква като дъга. Дъга и призми. Тогава чух пеене, може да са били птици, но не съм сигурна. Отидох към сенките и те бяха всичките пурпурни, люляковопурпурни и сини. Тогава дойде той...

— Марко ли?

Тя поклати глава.

— Не. Беше много висок, със сребриста коса...

— Джуди, ти си имала халюцинации — изрече съжалително Юън. — На мен ми се стори, че Хедър е направена от цветя.

— Четирите луни... виждах ги дори когато небето блестеше ярко — продължи Джуди. — Той не каза нищо, но го чувах как мисли.

— Като че всички сме имали тази илюзия — вметна Маклауд. — Ако е било илюзия.

— Сигурен съм, че е — каза убедено Юън. — Не открихме никаква следа от друга форма на разумен живот. Не мисли повече за това, Джуди — добави той нежно, — поспи. Когато се върнем всички заедно на кораба, тогава ще се предприеме някакво разследване.

„Нарушение, пренебрегване на задълженията, най-малкото в това ще ме обвинят. Мога ли да се оправдая, че съм бил за малко луд?“

Наблюдаваше как Хедър настанява Джуди в спалния ѝ чувал. Когато по-възрастната жена най-накрая заспа, Юън каза уморено:

— Трябва да погребем Марко. Мразя да погребвам без аутопсия, но единствената алтернатива е да го закараме на кораба.

— Ще бъде дяволски глупаво да се върнем и да заявим, че всички едновременно сме полудели — обади се Маклауд.

И без да поглежда към Хедър и Юън, добави сънено:

— Чувствам се като кръгъл глупак... Никога не съм си падал по груповия секс.

Хедър изрече твърдо:

— Всички трябва да си простим един на друг и да забравим цялата тая работа. Просто се случи, това е. И доколкото знам, и с тях се е случило... — Тя внезапно млъкна, поразена от страшна мисъл. — Представете си това да сполети двеста души...

— Ужасно е и да си го помислиш — потрепери Маклауд.

Според Юън масовата лудост не беше ново явление.

— Цели села. Танцуващата лудост в Средновековието. И пристъпите на ерготизъм^[1]. От заражена ръж, от която е направен хляб.

— Мисля, че каквото и да е било, не е слязло много надолу в планините — обади се Хедър.

— Май още едно от твоите предчувствия — подметна Юън, макар и меко. — По този въпрос, смятам, всички сме на едно мнение. Да престанем да теоретизираме без никакви факти и да изчакаме, докато се сдобием с някакви факти.

— Това спада ли към фактите? — обади се изведнъж Джуди и седна.

Мислеха, че е заспала. Но тя порови из пазвата си и измъкна нещо, увито в листа.

— Вижте.

И подаде на Юън малко синьо камъче, като звезден сапфир.

— Красиво е — каза той бавно. — Намерила си го в гората...

— Точно така — потвърди тя. — Намерих и ей това.

Протегна ръка към него и в следния миг всички се скупчиха около нея, като буквално не можеха да повярват на очите си.

Бе не по-дълго от десетина сантиметра. Дръжката бе сякаш от дялана кост, фина, но без никаква украса. А за останалото нямаше никакво съмнение какво представлява.

Малък кремъчен нож.

---

[1] Натравяне с алкалоида на моравото рогче, паразит по житните растения; то е първопричината за процесите срещу „салемските вещици“ през XVIIв. в САЩ. ↑

6

През десетте дни, в които изследователската група отсъстваше от кораба, сечището като че се бе разраснало. Край кораба бяха изникнали още две-три малки постройки, в единия край на празното пространство имаше изоран и заграден парцел, обозначен с табелка „ЗЕМЕДЕЛСКО ОПИТНО ПОЛЕ“.

— Това трябва да помогне за прехраната ни — подметна Маклауд, но Джуди не отговори, а Юън я изгледа внимателно.

Беше странно апатична от „онзи ден“ — както го наричаха всички — и той страшно се безпокоеше за нея. Не беше психолог, но знаеше, че нещо изобщо, ама изобщо не е наред. „По дяволите, аз съм виновен за всичко. Аз оставих Марко да умре, аз не съм в състояние да върна Джуди към действителността.“

Върнаха се в лагера почти незабелязани и за миг в ума на Макарън се прокрадна безпокойство. Къде са хората? Да не би днес всички да са побеснели, да не би и тук лудостта да е облагода всички? Когато двамата с Камила стигнаха в долния лагер и завариха Хедър, Юън и Маклауд да спорят до пресипване, опитвайки се да намерят някакво обяснение, преживяха много тежък момент. Ако над тази планета витае лудост, която може всеки момент да обземе всички, как ще оцелеят? Какви още по-лоши неща ги очакват тук? Сега, докато гледаше безлюдното сечище, Макарън пак почувства непреодолим страх. После зърна група хора в медицински униформи, които излизаха от болничната палатка, а по-нататък една работна група се качваше на кораба. Той се отпусна, всичко изглеждаше нормално.

„Само че в такъв случай дали ние...“

— Какво трябва да направим най-напред? — запита той. — Да докладваме направо на капитана ли?

— Най-малкото аз трябва да докладвам — отговори Камила.

Изглеждаше по-слаба, почти измършавяла. Макарън искаше да я хване за ръка, да я успокои, макар да не бе сигурен за какво точно. Откакто се бяха прегръщали там, в планината, той изпитваше

мъчителен глад по нея, почти свирепо желание да я брани от всичко. Но тя странеше от него, затваряше се в предишната си независимост. Макарън се чувстваше засегнат, огорчен и като че ли изгубен. Не смееше да я докосне и това го дразнеше.

— Струва ми се, че капитанът ще иска да ни види всичките — каза той. — Трябва да съобщим за смъртта на Марко и къде сме го погребали. А сме събрали и доста информация. Да не говорим за кремъчния нож.

— Да. Ако планетата е обитаема, това ще създаде и други проблеми — съгласи се Маклауд, но без да уточнява.

Капитан Лестър беше вътре в кораба с един от ремонтните екипи, но застаналият отвън офицер им каза, че капитанът е дал заповед веднага да го повикат, когато те се върнат. Прати човек да му съобщи и те зачакаха в малката палатка. Никой от тях не знаеше какво ще последва.

Капитан Лестър влезе в палатката. Изглеждаше остарял, на лицето му се бяха появили нови бръчки. Камила стана, но той ѝ кимна да седне.

— Оставете протокола, лейтенант — изрече любезно капитанът, — всички изглеждате уморени. Трудно ли беше пътешествието? Виждам, че доктор Сабал не е с вас.

— Той е мъртъв, сър — каза тихо Юън, — умря от ухапване на отровно насекомо. По-късно ще ви представя пълен доклад.

— Докладвайте на медицинския шеф — отвърна капитанът, — аз и без това нищо няма да разбера. А останалите ще докладват на следващото събиране, предполагам, че ще е довечера. Господин Макарън, успяхте ли да си направите изчисленията?

Макарън кимна.

— Да, доколкото можах да схвана, планетата е малко по-голяма от Земята. Като се има предвид по-слабата гравитация, това означава, че масата ѝ е доста по-малка. Сър, можем да обсъдим това по-късно, сега искам да ви задам един въпрос. Тук случи ли се нещо необичайно, докато ни нямаше?

Набръчканото лице на капитана изрази неприятна изненада.

— Какво означава „необичайно“? Цялата планета е необичайна.

— Болест или масова инфекция, сър — обади се Юън.

Лестър се намръщи.

— Не мога да си представя за какво говорите. Не, медиците не са докладвали за никакви болести.

— Доктор Рос има предвид, че ние всички преживяхме нещо като пристъп на лудост — обясни Макарън. — Това беше през деня след втората недъждовна нощ. Беше с доста широк обхват, засегна Камила... лейтенант Дел Рей... и мен по върховете и останалите от групата почти две хиляди метра по-надолу. Всички се държахме... ами безотговорно, сър.

— Безотговорно? — Той им хвърли свиреп поглед.

— Безотговорно — Юън погледна капитана в очите, а юмруците му се свиха. — Доктор Сабал се възстановяваше. Ние изтичахме в гората и го оставихме сам. Той изпаднал в делириум, хукнал да бяга съвсем сам и преуморил сърцето си. От това умря. Има различни тълкувания. Всички ядохме неизследвани плодове и гъби. Стигна се до... различни илюзии.

— Не всичко беше илюзия — изрече уверено Джудит Ловат.

Юън я погледна и поклати глава

— Не мисля. Доктор Ловат не може да съди, сър. Всички имахме видения. Сякаш можехме да си четем взаимно мислите.

Капитанът си пое дълбоко дъх.

— Това трябва да се съобщи на медиците. Не, тук не е имало нищо подобно. Предлагам да докладвате на съответните началници или писмено да им представите всичко на събранието довечера. Лейтенант Дел Рей, искам да ми докладвате лично, с останалите ще се видя по-късно.

— Още нещо, сър — спря го Макарън. — Тази планета е обитаема.

Той извади кремъчния нож от раницата си и му го подаде. Капитан Лестър му хвърли бегъл поглед и каза:

— Занесете го на майор Фрейзър, той е отговорният антрополог. Кажете му, че искам доклад за довечера. Сега, ако останалите ни извинят...

Макарън усети как напрежението странно спадна, когато оставиха капитана и Камила заедно. Докато издирваше антрополога Фрейзър из лагера, лека-полека започна да му става ясно, че чувството му е ревност. Как може да се състезава с капитан Лестър? Каква

ужасна глупост. Лестър е достатъчно стар, за да ѝ бъде баща! Сериозно ли смята, че Камила е влюбена в капитана?

Не. Но тя емоционално е силно свързана с него и точно това го тревожи.

Дори да бе разочарован, че капитан Лестър не продума нищо за кремъчния нож, отговорът на майор Фрейзър му бе предостатъчен.

— Още откакто се приземихме, твърдя, че планетата е обитаема — рече той, въртейки ножа в ръцете си. — Ето го и доказателството, че е обитаема... поне от някакъв разумен вид.

— Хуманоиден ли? — запита Макарън.

Фрейзър вдигна рамене:

— Не съм сигурен. На три или четири други планети има свидетелства за разумни форми на живот. Сведенията са за една маймуноподобна, една фелиноидна и три невлизаци в никакви класификации... впрочем не съм ксенобиолог. Артефактът не може да ни даде никакви сведения. В колко форми изобщо може да бъде изработен един нож? Но е достатъчно удобен за човешка ръка, макар че е доста малък.

Помещението, в което се хранеха екипажът и пътниците, беше доста голямо и когато Макарън отиде да хапне, се надяваше да срещне Камила. Тя обаче дойде късно и се насочи направо към няколко души от екипажа. Макарън не успя да улови погледа ѝ, но ясно усещаше, че тя го избягва. Докато дъвчеше унило порцията си, до него се приближи Юън.

— Рафи, всички трябва да идем на събранието на медиците. Опитват се да разберат какво се е случило с нас.

— Според теб ще има ли полза, Юън? Вече обсъдихме...

Юън сви рамене.

— Не е моя работа да се питам. Ти не спадаш към медиците наистина, но все пак...

— Много ли грубо се отнесоха с теб заради смъртта на Сабал?

— Не, наистина не. И Хедър, и Джуди свидетелстваха, че всички сме били неадекватни. Но те искат твоя доклад и всичко, което можеш да им кажеш за Камила.

Макарън вдигна рамене и тръгна с него.

Събранието на медиците беше свикано в единия край на болничната палатка, която сега бе наполовина празна. По-тежко ранените бяха умрели, а по-леко ранените бяха излекувани и върнати на работа. Четирима квалифицирани лекари, пет-шест сестри и още няколко научни работници трябваше да изслушат докладите им.

След като говориха всички поред, главният лекар, достолепен мъж с побеляла коса на име Ди Астуриен, каза, като отмерваше внимателно думите си:

— Прилича на въздушнопреносима инфекция. Може да е вирус.

— Нищо такова нямаше в образците от въздуха — възрази Маклауд, — а ефектът беше по-скоро като от наркотик.

— Въздушнопреносим наркотик? Изглежда невероятно — отвърна Ди Астуриен, — макар че афродизиастичният ефект сякаш е бил доста силен. Правилно ли съм разбрал, че е действал като сексуален стимулант върху всички вас?

— Вече го отбелязах, сър — каза Юън. — Като че засегна нас тримата — госпожица Стюарт, доктор Маклауд и мен. Доколкото знам, не е имал същия ефект върху доктор Сабал, но той беше тежко болен.

— Господин Макарън?

Той се почувства притеснен неизвестно защо, но пред хладния поглед на клинициста Ди Астуриен се принуди да изрече:

— Да, сър. Можете да проверите, питайте лейтенант Дел Рей.

— Хм, разбирам, доктор Рос, че вие и госпожица Стюарт във всеки случай сте стабилна двойка, така че можем да ви изключим. Докато, господин Макарън, вие и лейтенант...

— Аз се интересувам от нея — изрече той с твърд глас, — но доколкото знам, тя е напълно безразлична към мен. Дори враждебно настроена. С изключение на... на това, което се случи тогава.

Сега вече се изправи лице в лице с проблема. Камила не се бе държала с него като жена с мъж, към когото е привързана. Просто се бе заразила от вируса или наркотика, или каквото беше това странно нещо, което ги подлуди всички. Онова, което за него беше любов, за нея беше лудост. Сега случилото се й беше неприятно.

За негово огромно облекчение шефът на медиците не се захвана да обсъжда темата.

— Доктор Ловат?

— Не мога да кажа. Не помня — промълви Джуди, без да вдига очи. — Онова, което ми се струва, че помня, може да е било заблуда.

Доктор Ди Астуриен отбеляза:

— Бих желал да ни сътрудничите, доктор Ловат.

— Не съм склонна.

Джуди премяташе някакъв предмет из ръцете си и нищо не бе в състояние да я накара да пророни и дума повече.

— След около седмица ще трябва да ви изследваме и трите за евентуална бременност — продължи доктор Ди Астуриен.

— Налага ли се? — усъмни се Хедър. — Аз поне редовно си инжектирам контрацептиви. Не съм сигурна за Камила, но ми се струва, че това е изискване за всички жени от екипажа между двадесет и четиридесет и пет години.

Ди Астуриен като че се смути.

— Така е, но вчера на събранието на медиците се разбра за нещо доста необикновено. Кажете им, сестра Раймонди.

Маргарет Раймонди започна да обяснява:

— Отговарям за регистрирането и раздаването на контрацептиви и санитарни материали за всички жени в детеродна възраст — и от екипажа, и пътничките. Знаете какъв е редът. На всеки две седмици, по време на менструация и в средата на цикъла, всяка жена получава за потискане на овулацията или хормонална инжекция, или в някои случаи пластир, който изпраща малки количества хормони в кръвта. Тук има общо сто и деветнайсет жени в такава възраст. При средна продължителност на цикъла около трийсет дни това означава, че приблизително по четири жени всеки ден идват за санитарни материали или пък за хормонална инжекция или пластир. Хормоните се дават четири дни преди началото на менструацията. Днес е десетият ден след катастрофата, което значи, че около една трета от жените би трябвало да дойдат при мен по едната или другата причина. Да кажем, четиридесет жени.

— Но те не са дошли — заключи доктор Ди Астуриен. — Колко жени дойдоха при вас след катастрофата?

— Девет — отговори мрачно сестра Раймонди. — Девет. Това означава, че при две трети от въпросните жени биологичният цикъл е бил нарушен на тази планета — или от промяната на гравитацията, или поради хормонално сътресение. И понеже стандартните

контрацептиви, които използваме, са изцяло насочени към вътрешния цикъл, няма как да установим дали действат или не.

На Макарън нямаше нужда да му се обяснява колко сериозно е положението. Епидемия от бременности наистина би могла да предизвика емоционален срив. Бебетата, а дори и сравнително поголемичките деца не можеха да издържат на междузвездни полети. Масовото използване на сигурни контрацептиви (наред със законите за населението на претъпканата Земя) пораждаше вълна от емоции, които правеха абортите напълно немислими. Нежелани деца просто не се зачеваха. Но щяха ли да имат някаква алтернатива тук?

Доктор Ди Астуриен продължаваше:

— На новите планети жените наистина остават стерилни за няколко месеца, най-вече заради промените във въздуха и в гравитацията. Но не можем да разчитаме на това.

„Ако Камила е забременяла, дали ще ме намрази?“ — питаше се Макарън. Ужасяваше го мисълта, че тяхно дете може да бъде унищожено. Юън попита делово:

— Какво ще правим, докторе? Не можем да накараме двеста зрели мъже и жени да положат обет за непорочност!

— Разбира се, че не. Такова нещо ще е по-лошо за психическото здраве, отколкото другите опасности — отбеляза Ди Астуриен. — Но трябва да предупредим всички, че вече не сме сигурни в ефективността на контрацептивната ни програма.

— Разбирам. И колкото по-скоро, толкова по-добре.

Ди Астуриен продължи:

— Капитанът е свикал за довечера общо събрание — на екипажа плюс колонистите. Може би там ще трябва да го съобщя. — И направи кисела физиономия. — Не ми се иска да мисля за това. Ще бъде страшно неприятна новина. Като че си нямаме вече достатъчно притеснения!

Събранието бе свикано в болничната палатка — единственото достатъчно голямо помещение, побиращо и екипажа, и колонистите. Облаци надвиснаха още от средата на следобеда и когато събранието започна, заваля ситен лек дъждец, а над хълмовете проблясваха далечни светкавици. Членовете на изследователската експедиция седяха заедно на първия ред, в случай че стане нужда да докладват, но Камила не бе сред тях. Тя влезе с капитан Лестър и останалите

офицери от екипажа и Макарън забеляза, че всички са си облекли официалните униформи. Прие го като лошо предзнаменование. Защо трябва по този начин да натякват солидарността и авторитета си?

Електротехниците от екипажа бяха издигнали трибуна с елементарна микрофонна система, така че гласът на капитана, нисък и доста пресипнал, се чуваше из цялото голямо помещение.

— Помолих ви да дойдете всички тук тази вечер — започна той, — вместо да докладвате поотделно на началниците си, защото въпреки всички предпазни мерки в група с такива размери могат да възникнат слухове, които след това да не могат да се овладеят. Първо ще ви съобщя добрите новини. Доколкото успяхме да проучим, убедени сме, че въздухът и водата на тази планета могат да поддържат живота безкрайно без вреда за здравето, а в почвата вероятно ще растат земни култури, с които да допълваме запасите от храна, докато стоим принудително тук. Сега идва ред на новините, които не са толкова добри. Повредите в двигателните системи и в компютрите на кораба са доста по-големи, отколкото мислехме, и не бихме могли да ги отстраним веднага или за кратко време. Корабът би могъл евентуално да полети в Космоса, но с хората и материалите, с които в момента разполагаме, ремонт изобщо не ще успеем да направим.

Той замълча за миг и из залата се разнесоха тревожни и възбудени гласове. Капитан Лестър вдигна ръка.

— Не казвам, че трябва да губим надежда — продължи той, — но в сегашното ни състояние не е възможно да извършим ремонта. За да се откъсне корабът от повърхността на тази планета, са необходими съществени промени в сегашната му настройка. Дългосрочният проект, насочен към това, ще изисква всеотдайното сътрудничество на всеки мъж и всяка жена в тази зала.

Настъпи тишина и Макарън се почуди какво иска да каже капитанът с тези думи. Може ли корабът да бъде поправен, или не?

— Сигурно ще ви прозвучи нелепо — продължаваше капитанът, — но макар да не разполагаме с материалите, необходими за поправките, всички имаме знанията как да поправим кораба. На тази неизследвана планета със сигурност ще можем да открием суровини и да създадем необходимите ни материали.

Макарън сви вежди, мъчейки се да разбере какво точно означава това. Капитанът продължаваше да обяснява:

— Мнозина от вас бяха тръгнали към колониите и умеят да правят неща, които могат да бъдат полезни там, но тук от тях няма да има никаква полза. За един-два дни ще организираме отдел „Личен състав“, където ще направят списък на всичките ви умения. Някои от вас, които са се регистрирали като фермери или занаятчии, ще минат под ръководството на нашите учени и инженери, за да бъдат обучени. Искам всички да положите максимални усилия.

В дъното на залата се изправи Мори:

— Може ли да задам един въпрос, капитане?

— Заповядайте.

— Да не би да искате да кажете, че ние, двеста души, събрани в тази зала, можем за пет или десет години да развием технологична култура, която ще е в състояние да направи или да възстанови космически кораб? Че ще открием металите, ще ги изкопаем, пречистим и обработим, за да построим необходимите машини?

Капитанът отвърна спокойно:

— Всичко това може да бъде постигнато с пълното сътрудничество на всеки от тук присъстващите. Според мен ще отнеме между три и пет години.

— Не сте с всичкия си — заяви Мори. — Искате от нас да развием цяла технология!

— Каквото човек е направил веднъж, може да го направи отново — отсече невъзмутимо капитан Лестър. — В края на краищата, господин Мори, припомням ви, че нямаме алтернатива.

— Не е така, по дяволите!

— Вие нарушавате реда — напомни сурово капитанът. — Моля, седнете си на мястото!

— Не, проклет да съм! Ако наистина вярвате, че всичко това може да бъде направено — продължи Мори, — значи чисто и просто полудявате. Или пък умът на инженера или астронавта работи толкова различно от ума на обикновения човек, че няма начин да се разберат. Казахте, че ще отнеме три до пет години. Мога ли да ви припомня с цялото си уважение, че запасите от храни и медикаменти ще ни стигнат за година, най-много за осемнайсет месеца? Мога ли още да ви припомня, че дори сега, когато настъпва лятото, климатът е суров и непостоянен, а нямаме достатъчно сгради за подслон? Зимата на този

свят с неговата силно наклонена ос навярно ще е много по-сурова от всичко, което земните жители някога са изпитвали.

— Това не доказва ли необходимостта да се махнем от този свят колкото се може по-скоро?

— Не, то доказва необходимостта да намерим сигурни източници на храна и сигурен подслон — не отстъпваше Мори. — Към това трябва да насочим максималните си усилия! Оставете кораба, капитане. Той никъде няма да избяга. Опомнете се. Ние сме колонисти, а не учени. Имаме всичко необходимо, за да оцелеем... да се установим тук. Но не можем да го направим, ако половината от времето и силите си хабим в някакъв безумен план да ремонтираме непоправимо повреден кораб!

Хората се размърдаха, чуха се викове, въпроси, закани. Капитанът на няколко пъти помоли за тишина и накрая виковете се уталожиха в глух ропот. Мори настояваше:

— Искам това да се гласува.

Залата отново се разбуни.

— Отказвам да разгледам предложението ви, господин Мори — упорстваше капитанът. — Няма да го гласуваме. Напомням ви, че аз съм висшата власт в този кораб. Трябва ли да заповядам да ви арестуват?

— Как пък не! — заяде се Мори. — Сега не сте в Космоса, капитане. Не сте на мостика на кораба си. Нямате власт над никого от нас... освен може би над собствения си екипаж, и то ако искат да ви се подчинят.

Лестър стоеше на трибуната, бял като ризата си, а очите му хвърляха яростни искри. Изрече:

— Припомням ви, че изследователската експедиция на Макарън откри следи от разумен живот на тази планета. Политиката на Земния експедиционен корпус е по принцип да не разполага колонии на обитаеми планети. Ако се установим тук, ще предизвикаме културен шок в тази цивилизация от каменната ера.

Залата заропта отново. Мори извика сърдито:

— Мислите ли, че опитите да развием технология за ремонта на кораба няма да го предизвика? За Бога, сър, имаме всичко, за да основем тук колония. Ако отклоним всички ресурси към вашия

налудничав проект за поправка на кораба, съмнително е дали изобщо ще оцелеем!

Капитан Лестър направи видимо усилие да се овладее, но ясно личеше, че е вбесен. Той отсече:

— Значи предлагате да не правим никакви усилия и да се превърнем във варвари?

Мори внезапно стана извънредно сериозен. Излезе на трибуната и застана до капитан Лестър. Гласът му бе равен и спокоен.

— Надявам се, капитане, че няма да стане така. Разумът прави човека варварин, а не технологията му. Може би ще се наложи да се справяме без върховите технологични постижения, поне в първите няколко поколения. Това не означава, че няма да успеем да изградим тук добър свят за нас и нашите деца, един цивилизован свят. Цивилизации са съществували столетия наред почти без никаква технология. Илюзията, че човешката култура е само история на човешките техноструктури, е пропаганда на инженерите, сър. Тя няма основа нито в социологията, нито във философията.

Капитанът го прекъсна рязко:

— Вашите социални теории не ме интересуват, господин Мори.

Доктор Ди Астуриен се изправи и поде:

— Капитане, трябва да вземем под внимание още нещо. Днес направихме твърде неприятното откритие...

В този момент силен гръм разтресе болничната палатка. Набързо прокараното осветление угасна. А откъм вратата се дочу гласът на един от постовите:

— Капитане! Капитане! Дърветата се подпалиха!

Всички запазиха присъствие на духа. Капитан Лестър веднага слезе от подиума:

— Бързо донесете фенери! Охрана, донесете фенери!

Някакъв млад лекар намери фенерче за капитана, а един от бордовите офицери завика:

— Стойте на място и чакайте заповеди, няма нищо страшно! Възстановете осветлението колкото може по-бързо!

Макарън стоеше достатъчно близо до вратата и видя как в мрака се надига далечно сияние. След няколко минути всички имаха фенерчета и Мори, застанал на трибуната, настоя:

— Капитане, имаме екипировка за сечене на дървета и за придвижване по земята. Нека заповядам да се прокарат огнезащитни пояси около лагера.

— Добре, господин Мори. Действайте — отсече Лестър. — Всички корабни офицери да дойдат тук. Качете се в кораба и обезопасете всички леснозапалителни и експлозивни материали.

Той се оттегли в дъното на палатката. Мори прати всички здрави мъже на сечището и реквизира фенерчетата, които нямаше да влязат в употреба на кораба. Сетне заповяда:

— Разделете се на същите групи както при погребването на мъртвите.

Макарън се озова в една група с отец Валънтайн и още осем непознати. Заеха се да сечат дървета в триметрова ивица около поляната. Пожарът все още тъгнеше по далечните склонове, на километри от лагера, издигаше се като червено сияние в небето, а въздухът миришеше на дим със странен горчив привкус.

Някой изрече до лакътя на Макарън:

— Как може дърво да пламне след този дъжд?

Той си спомни какво беше разказвал първата нощ Марко Сабал.

— Дърветата са напоени със смола и се възпламеняват много лесно. Някои могат да пламнат даже когато са мокри. Ние си правехме

лагерен огън от сурови клони. Според мен във всеки момент някоя светкавица може да удари дърво и то да пламне. — „Имахме късмет — помисли той — лагерувахме наред гората, а не си и помисляхме за пожари или за огнезащитни пояси.“ — Подозирам, че ще ни трябват постоянни просеки около всеки лагер и всяко работно пространство.

Отец Валънтайн се обади:

— Казвате го така, сякаш смятате, че ще останем тук задълго.

Макарън се наведе над триона си и отвърна, без да го гледа:

— Няма значение в чии думи се вслушвате, на капитана или на Мори, но както изглежда, ще останем тук години наред.

В този миг беше ужасно изморен и несигурен във всичко, за да реши какво предпочита. Във всеки случай беше уверен, че никой няма да го посъветва какво да избере, но някъде дълбоко в себе си бе сигурен, че ако някога напуснеха този свят, много щеше да съжалява.

Отецът докосна рамото му:

— Струва ми се, че лейтенантът ви търси.

Той се изправи и видя Камила Дел Рей, която вървеше към него. Изглеждаше изтощена и отслабнала, косата ѝ беше разрошена, униформата — изцапана. Искаше да я прегърне, но вместо това стоеше и я гледаше как се опитва да избегне очите му, изричайки:

— Рафи, капитанът иска да говори с теб. Ти познаваш терена по-добре от всекиго. Мислиш ли, че можем да се преборим с огъня или да го спрем?

— Не и в тъмното или без солидна екипировка — отвърна Макарън, но отиде с нея до полевия щаб на капитана.

Възхити се на бързината и точността в прокарването на огнезащитните пояси. Малкото противопожарни устройства бяха разположени около болницата. „Капитанът беше достатъчно разумен да използва Мори в операцията. Наистина са чешити и двамата... Само да можеха да работят заедно, за една и съща цел! Но точно сега представляват несъкрусима сила.“

Преди да стигнат до палатката, ситният дъждец се превърна в проливна стихия. Малката, тъмна и претъпкана палатка беше слабо осветена от едно фенерче, чиято батерия всеки момент щеше да свърши.

Чуха Мори да казва:

— ...енергийните ни ресурси са на изчерпване. Преди да направим каквото и да било друго, сър, по вашия план или по моя, трябва да намерим някакви източници на светлина и топлина. Колонистите са взели със себе си устройства за добиване на енергия от вятъра и слънцето, макар да се съмнявам, че от това слънце бихме могли да извлечем достатъчно енергия. Макарън — обърна се той, — разбрах, че тук има планински ручеи. Открихте ли някой достатъчно голям, за да направим бент?

— Сред тези, които видяхме през няколкото дни в планината, няма такива — отвърна Макарън, — но вятър има много.

— Ще стигне като временен източник — продължи капитан Лестър. — Макарън, знаете ли точно къде е избухнал огънят?

— Достатъчно далеч, за да не ни застраши непосредствено — отвърна Макарън, — но занаят ще се наложи винаги да правим огнезащитни пояси, където и да идем. Според мен обаче този огън не е опасен. Дъждът обръща на сняг и мисля, че ще го угаси.

— Щом продължава да гори и в дъжда...

— Снегът е по-влажнен и по-тежък — обясни Макарън, но думите му бяха прекъснати от звук, подобен на канонада. — Какво е това?

Мори обясни:

— Дивечът бяга... може би от огъня. Офицерите ви отстрелват храна. Капитане, пак повтарям, предлагам да пазим амуниците за краен случай. Дори на Земята по дивеча се стреля за забава с лък и стрели. Има прототипи в сектора за развлечения, ще ни послужат да си набавим още запаси от храна.

— Ама и вие сте бъркан с идеи — изсумтя Лестър.

— Командването на кораба е ваша работа, капитане. — Мори стисна устни. — А да се изгради жизнеспособно общество с възможно най-пестелива употреба на ресурси е моя работа.

Двамата мъже се втренчиха един в друг под слабата светлина, забравили за всички останали в палатката. Камила се бе изправила зад капитана и на Макарън му се стори, че тя го подкрепя и мислено, също както физически бе застанала зад гърба му. Дочуваха се звуците на лагера. Снегът се стелеше с тихо съскане и засипваше палатката. Вятърът се стовари върху нея, струя студен въздух едва не изкърти вратата. Камила се спусна да я затвори, но леденият порив на вятъра я отблъсна назад. Вратата се хлопна, изтръгна се от пантите, отскочи

рязко и събори девойката на земята. Макарън се хвърли да я вдигне. Капитан Лестър изруга и завика помощниците си.

Мори вдигна ръка и произнесе невъзмутимо:

— Необходими са по-здрави и по-устойчиви подслони, капитане. Тези трябваше да издържат шест седмици. Мога ли да заповядам изграждането на други, които да изтраят поне няколко години?

Лестър мълчеше и Макарън с новата си изострена чувствителност като че успяваше да чуе какво мисли капитанът. Това ли е първият клин? Може ли да използва несъмнения талант на Мори, без да му дава прекалено много власт над колонистите и без да намалява собствената си власт? Когато капитанът заговори, в гласа му се долавяше горчивина. Но се оттегляше с достойнство.

— Вие знаете как се оцелява, господин Мори. Аз съм учен... и астронавт. Поверявам ви временно този лагер. Можете да давате заповеди и да реквизирате каквото ви е нужно. — Отиде до вратата и се загледа в снежната вихрушка. — Никакъв пожар няма да издържи в такова време. Съберете хората и ги нахранете, а после пак да се върнат да разчистват огнезащитни пояси. Вие отговаряте, Мори... временно.

Гърбът на Лестър бе изправен и непоколебим, но гласът му звучеше уморено. Мори кимна. В жеста му нямаше и капка раболепие.

— Не мислете, че се предавам — предупреди Лестър. — Този кораб ще трябва да бъде поправен.

— Може би — вдигна рамене Мори. — Но няма да бъде поправен, ако не оцелеем толкова време, колкото ни е необходимо за тази цел. Сега най-много ме интересува именно това.

И без да обръща повече внимание на капитана, Мори отправи поглед към Камила и Макарън.

— Макарън, вашата експедиция опозна поне отчасти района. Искам описание на местността, на всички ресурси, включително храната. С това може да се справи доктор Ловат. Лейтенант Дел Рей, вие сте навигатор, имате достъп до уредите. Можете ли да направите някакви изследвания на климата, с които след това да прогнозираме времето? — Мори замълча за момент. — Посреднощ не е най-подходящото време. Ще започнем утре сутрин.

Тръгна към вратата, но едва не се блъсна в капитан Лестър, който стоеше, загледан в танцуващите снежинки. Направи един-два опита да

мине покрай него, но накрая го докосна леко с рамо. Капитанът трепна и се отмести. Тогава Мори каза:

— Първото, което трябва да се направи, е да приберем онези хора да не стоят там в бурята. Вие ли ще дадете заповед, капитане, или аз?

Капитан Лестър го изгледа спокойно, но леко враждебно.

— Няма значение — отвърна той тихо, — не е важно кой от нас двамата дава заповеди, но Бог да ви е на помощ, ако чисто и просто се домогвате до властта да ги давате. Камила, иди кажи на майор Лейтън да подсили огнезащитните пояси и нека на всички, работили на огнезащитната линия, да се даде топла вечеря, преди да се върнат там.

Девојката нахлупи качулката си и се изгуби в снега.

— Вероятно имате способности, Мори — обърна се капитанът към него, — а доколкото ме засяга, нямам нищо против да ползвате и моите. Има обаче една стара астронавтска поговорка: всеки, който ламти за власт, заслужава тя да му се стовари върху главата.

Излезе с бързи стъпки от палатката, оставяйки вятъра да нахлуе вътре. Докато гледаше Мори, Макарън някак неясно осъзна, че капитанът се бе оттеглил с чест.

8

Дните ставаха по-дълги, но светлината пак не беше достатъчна. Като че все не стигаше и време за работата, която трябваше да се свърши в селище-

то. Три дни след пожара около лагера бе прокаран широк близо десет метра огнезащитен пояс, организирани бяха и специални противопожарни екипи. По същото време Макарън тръгна с група колонисти да направи наблюденията, които бяха нужни на Мори. От предишната му група с него дойдоха само Джудит Ловат и Маклауд. Джуди си оставаше спокойна и съдържана, почти не говореше. Макарън се безпокоеше за нея, но тя си вършеше работата безупречно и сякаш свръхсетивно усещаше къде може да намери онова, което търсеха.

Изследователската експедиция из горите минаваше почти без произшествия. Маркираха евентуални пътища към долината, в която за пръв път бяха видели стада дивеч, преценяваха щетите от пожара, които не се оказаха особено големи, нанасяха на карта местните потоци и рекички, а Макарън събираше скални образци от хълмовете, за да се изследват за полезни изкопаеми.

Само едно по-голямо събитие наруши почти приятното еднообразие на пътешествието. Една вечер на смрачаване проправяха пътека през необичайно гъста гора, когато Маклауд, който бе избързал малко пред основната група, внезапно спря, обърна се, направи знак да пазят тишина и махна на Макарън.

Той тръгна напред, а Джуди запристъпва на пръсти край него. Изглеждаше странно възбудена.

Маклауд посочи през гъстите дървета. Два дебели дънера се издигаха озадачаващо високо и поне двайсетина метра нагоре нямаха никакви клонови, но пък помежду им висеше мост. Нямахше какво друго да е — мост от нещо, което приличаше на преплетени пръти, с изкусно изработени перила.

Маклауд прошепна:

— Ето ви следи от вашите аборигени. Да не би да живеят по дърветата? Затова ли не сме ги видели?

Джуди изшътка остро. От далечината се разнесе тих писклив звук, а после на моста над тях се появи едно същество.

Тогава успяха да го разгледат. Беше високо около метър и петдесет, с бяла кожа или може би облечено в дреха от светла козина, хванало перилата на моста несъмнено с ръце (на никого не му дойде на ум да преброи пръстите). Имаше плоско, но странно човекоподобно лице със сплеснат нос и червени очи. То остана на моста около десет секунди, вирайки се надолу към тях. Изглеждаше също толкова смаяно, колкото бяха и те. После издаде остър птичи писък и хукна по моста, метна се на дървото и изчезна.

Макарън изпухтя. Значи този свят е обитаем, не е свободен и отворен за човечеството. Маклауд попита тихо:

— Джуди, тези хора ли видя тогава? Това ли нарече прекрасната?

На лицето на Джуди се изписа странното упорство, което се появяваше винаги, щом някой споменеше за онази случка.

— Не — каза тя тихо, но абсолютно убедено. — Това са малките братя, дребните, които не са умни.

Не можаха да изтръгнат от нея нищо повече и скоро се отказаха да я разпитват. Но Маклауд и майор Фрейзър бяха на седмото небе.

— Дървесни хуманоиди. Водят нощен живот, ако се съди по очите им. Навярно маймуноподобни, по-скоро от рода на лемуриите, отколкото човекоподобни. Видимо разумни, използват сечива, създават артефакти. Ното *arbores*. Хора, живеещи по дърветата — заключи Маклауд.

Макарън отвърна колебливо:

— Ако трябва да останем тук, как два разумни вида ще живеят на една и съща планета? Това не означава ли непременно съдбоносна война за надмощие?

— Ако е рекъл Господ, не — намеси се Фрейзър. — В края на краищата на Земята дълго време е имало цели четири разумни вида — човечеството, делфините, китовете и може би слоновете. Но ние случайно сме единственият технологизиран вид. Те се движат по дърветата, ние се движим по земята. Доколкото виждам, конфликт няма, във всеки случай няма неизбежен конфликт.

Макарън не беше толкова сигурен, но запази съмненията за себе си.

Колкото и да бе миролюбиво пътешествието им, появиха се неочаквани опасности. В долината с дивеча, която за удобство нарекоха Равнината на Сабал, големи, подобни на котки хищници нападаха дивеча и само нощните огънове ги държаха на разстояние. По височините пък Макарън за пръв път успя да наблюдава птиците, които виеха като банши — големи и безкрили, с хищни нокти, толкова бързи, че само отчаяният изстрел с лазерното оръжие, което бяха взели за краен случай, спаси доктор Фрейзър да не бъде изкормен с един страховит удар.

Когато Маклауд направи дисекция на мъртвата птица, откри, че е съвършено сляпа.

— Как ли улавя плячката си? По слух? Или по друг начин?

— Подозирам, че усеща телесната топлина — предположи Макарън, — те май живеят само в снеговете.

Нарекоха ужасяващите птици банши, после вече минаваха проходите само посред бял ден. Намериха и мравуняците на мравкоскорпионите, чиито ухапвания бяха убили доктор Сабал, и се канеха да пуснат отрова в тях, но Маклауд се възпротиви, защото бе възможно мравките да са звено от голяма екологична верига по тези места, която не биваше да бъде разрушена. Накрая решиха да разрушат мравуняците на около пет квадратни километра покрай лагера и да предупредят всички, че ухапването на тези насекоми е опасно. Това беше временна мярка, но и всичко, което предприемаха на тази планета, също беше временно.

— Ако напуснем това проклето място — каза мрачно доктор Фрейзър, — трябва да го оставим така, както сме го заварили.

Когато се върнаха в лагера след триседмични наблюдения, изследователите намериха две нови трайни постройки от дърво и камък — обща зала за почивка и хранене, както и сграда, предназначена за лабораторна работа. Тогава за последен път Макарън измерваше времето със седмици. Хората все още не знаеха колко е дълга годината на тази планета, но за удобство и за по-лесно разпределяне на работата и на смените бяха установени десетдневни цикли, като десетият ден бе определен за пълна почивка. Посевите

вече никнеха в големите градини. От околните дървета грижливо събираха плодове, безспорно определени като годни за ядене.

Построиха малък вятърен генератор, но електричеството се разпределяше стриктно, а през нощта ползваха свещи, направени от смолата на дърветата. Временните палатки все още приютяваха повечето хора с изключение на онези, които бяха в болницата. Макарън бе настанен в една палатка заедно с десетина други мъже.

В деня, след като експедицията му се върна, Юън Рос повика в болницата него и Джуди.

— Пропуснахте съобщението на Ди Астуриен — започна той. — С две думи, хормоналните ни контрацептиви са безполезни, няма бременности с изключение на едно съмнение за ранен спонтанен аборт. Но толкова отдавна разчитаме на хормоните, че вече никой не знае нищо за прастарите методи. Не разполагаме и с тестове за бременност, понеже на космическите кораби никой няма нужда от тях. Което означава, че ако се стигне до някаква бременност, може да я открием толкова късно, че да не позволява безопасен аборт.

Макарън се усмихна накриво.

— Колкото до мен, можеш да си спестиш думите. Единственото момиче, което ме интересува, не знае дали съм жив... или поне би искало да не съм.

Не бе виждал Камила, откакто се върна.

— А ти, Джуди? — запита Юън. — Надникнах в медицинския ти картон. На твоята възраст контрацепцията е доброволна, а не задължителна.

— Защото на моята възраст няма шанс да бъда изненадана от емоцията ли? — подсмихна се тя. — При това пътуване не бях сексуално активна, нямаше никой, който да ме заинтересува, така че и инжекции не съм искала.

— Добре, но все пак поговори с Маргарет Раймонди. Тя дава спешни консултации за всеки случай. Сексът е доброволен, Джуди, но информацията е задължителна. Можеш да се въздържаш, но си осигури свободата на избор и ако не се въздържаш. Така че тичай при Маргарет и се информирай.

Тя се разсмя и Макарън се учуди, защото не беше виждал Джуди да се смее от деня на странната лудост, която ги бе поразила всичките.

Но в смеха ѝ се промъкна истерична нотка, която го притесни. Затова Макарън се успокои, когато тя каза:

— Добре, добре. Няма да ми навреди — и се отдалечи.

Юън я изпрати с тревожен поглед.

— Безпокоя се за нея. Май само тя не успя да преодолее всичко, което ни се случи, но нямам свободни психотерапевти. Пък и тя си гледа работата. Както и да го погледнеш, това е признак на душевно здраве. Все пак се надявам, че ще ѝ мине. Нали ѝ нямаше нищо по време на експедицията?

Макарън кимна. После добави замислено:

— Може би е преживяла нещо, за което не ни е казала. Сякаш се чувства тук като у дома си. Нещо като онова, дето ми разказа за Маклауд — знаел дали плодовете са годни за ядене. Може ли емоционален шок да отключи латентни свръхсетивни способности?

Юън поклати глава.

— Само Господ знае, а пък ние имаме много работа, за да се заемем да проверяваме. Както и да е, ти например по какъв начин можеш да провериш подобно нещо? Докато тя ми изглежда напълно нормална, за да си върши работата, нямам право да ѝ се меся.

Макарън излезе от болницата и тръгна през лагера. Всичко изглеждаше спокойно — от работилничката, където се правеха земеделски сечива, до района около кораба, където хората разместваха и складираха разни машини. Намери Камила в палатката, която бе пострадала в нощта на пожара. Сега я поправяха и заздравяваха, за да настанят там компютърния контрол. Тя го изгледа с открита враждебност.

— Какво искаш? Мори ли те изпраща тук да ми заповядаш да го преобърна на метеорологична станция или нещо такова?

— Не, но идеята ти е добра — отвърна Макарън. — Още някоя виелица като тая, дето ни връхлетя в нощта на пожара, може да ни съсипе, ако не сме предупредени.

Тя се приближи до него и го погледна. Стиснатите ѝ юмруци бяха отпуснати покрай тялото, лицето ѝ бе напрегнато и гневно.

— Според мен си абсолютно побъркан. Не очаквам нищо друго от колонистите, те са просто цивилни и гледат само да си спретнат скъпоценната колония. Ами ти, Рафи! Ти имаш опит на учен, длъжен си да разбереш какво означава това! Всичко, което имаме, е надеждата

да поправим кораба... Ако си хвърлим силите за нещо друго, шансовете стават все по-малки и по-малки! — Камила викаше като обезумяла. — И оставаме тук завинаги!

Макарън изрече, без да бърза:

— Камила, не забравяй, че и аз съм един от колонистите. Напуснах Земята, за да ида на колонията Коронида...

— Но тя е обикновена колония, има си всичко, за да бъде... за да бъде част от цивилизацията — не се предаваше Камила. — Не мога те да разбера. Уменията ти, образованието ти... те все трябва да струват нещо!

Макарън посегна и я хвана за раменете.

— Камила! — изрече той, влагайки целия си копнеж в името ѝ.

Тя не отговори, но и не се опита да се изтръгне от ръцете му, само вдигна очи към него. Лицето ѝ беше изморено и унило.

— Камила, поне ще ме изслушаш ли? Аз съм с капитана, каквото и да стане. Имам желание да направя всичко, за да стартира корабът. Но не забравям и че в края на краищата може да не стане така. Затова искам, ако корабът не излети, ние да оцелеем.

— Да оцелеем за какво? — извиси глас Камила. — За да се върнем към диващината, да оцелеем като фермери, като варвари, без нищо, което да прави живота достоен да бъде живян? По-добре да умрем в едно последно усилие!

— Не знам защо говориш така, скъпа. В края на краищата първите човеци са започнали с много по-малко от това, което ние имаме. Техният свят може би е бил с по-добър климат, но пък ние имаме десет-дванайсет хиляди години човешки познания. Група хора, за които капитан Лестър смята, че са способни да поправят кораба, би трябвало да имат достатъчно познания, за да изградят добър живот за себе си и за децата си... за поколенията след тях.

Опита се да я прегърне, но Камила се изтръгна от ръцете му, побледняла и разгневена.

— По-добре да умра — отсече тя — и всяко цивилизовано човешко същество би предпочело това! Ти си по-лош и от новохебридската група, хората на Мори, тия проклети натуралисти, дето му играят по свирката...

— Не знам нищо за тях... Камила, миличка, моля те, не ми се сърди. Само се опитвам да погледна нещата и от другата страна...

— Има само една страна — озъби се тя, ядосана и непримирима — и ако не виждаш нещата по този начин, значи с теб изобщо не може да се говори! Срам ме е... срам ме е от себе си, дето изобщо помислих, че може би си по-различен! — Сълзи течаха по бузите ѝ и тя сърдито ги триеше с длани. — Махай се и ме остави на мира! Махай се, проклет да си!

Макарън наистина имаше нрава, приписван на рижите хора. Дръпна си ръцете, все едно се бе опарил, и се обърна рязко. Изрече през зъби: „Това ще бъде огромно удоволствие за мен!“, и излезе от палатката, тръшвайки заздравената врата така, че пантите ѝ изтрещяха. Зад гърба му Камила се строполи на една пейка, скри лице в ръцете си и се разрида до прилошаване. Хлипаше като обезумяла, но в един миг я връхлетя пристъп на непоносимо гадене, който я накара да тръгне, залитайки, към женските тоалетни. Излезе оттам едва-едва, с натезжала глава, със зачервено и смъдящо лице и опънати до скъсване нерви.

Когато се връщаше към палатката с компютрите, внезапно се сети... Това вече ѝ се бе случвало три пъти. Изведнъж я обля вълна от непоносим страх и отвращение. Камила притисна ръце към устата си и ухапа кокалчетата на пръстите си.

— О, не — прошепна тя, — не, не... — и гласът ѝ се сниши до умолително-проклинащ шепот.

Сивите ѝ очи бяха подивели от ужас.

Макарън отиде в комбинирания сектор за почивка и хранене, който бързо се бе превърнал в център за голямата неорганизирана общност, и забеляза на импровизираното табло за съобщения бележка, че новохебридската комуна насрочва среща. Знаеше за това още отпреди. Сред колонистите, подбрани от Земния експедиционен корпус, имаше не само отделни хора като него и Джени, а и малки групи или комуни, големи родове, дори две-три бизнескомпании, които искаха да разширят търговията си или да открият филиали. Всички бяха предварително изследвани, за да се разбере как ще се нагодят към балансирано развиващата се колония, но като се изключи това, бяха най-разнородна смесица. Той подозираше, че новохебридската комуна е една от многото неоруралистки комуни, които се бяха оттеглили в периферията на обществената дейност още през по-ранни периоди от живота на Земята, понеже ненавиждаха индустриализацията и строгия всепроникващ контрол. Много такива комуни бяха отишли на

новооткритите колонии. Всички признаваха, че от тези хора, които не можеха да си намерят място на Земята, стават чудесни колонисти. Преди Камила да ги спомене, Макарън не се бе интересувал много от тях. Почуди се дали събранието им е открито и за външни лица.

Въртеше му се в главата някакъв спомен, че тази група от време на време запазваше за своите събрания един от секторите за отдих на кораба. Изглежда, имат строго организиран общностен живот. Е, в най-лошия случай ще го помолят да напусне.

Намери ги в трапезарията, която в часовете между храненията беше полупразна. Повечето седяха в кръг и свиреха на музикални инструменти. Един от тях, висок младеж с дълга плитка, вдигна глава и му каза:

— Само за членуващи, приятел.

Но момиче с червена коса, която се спускаше свободно чак до кръста, възрази:

— Не, Алистър. Това е Макарън, той беше в изследователската експедиция и знае много от отговорите, които са ни нужни. Ела, човече, бъди добре дошъл.

— Имаш право, Фиона — засмя се Алистър. — А щом се казва Макарън, ще бъде почетен член на събранието ни.

Макарън влезе. Леко се изненада, когато сред събралите се забеляза закръглената, пълничка фигура на жълтокосия Луис Маклауд. Първите му думи бяха:

— Не съм общувал с никого от вас на кораба. Страх ме е, че не знам какви идеи застъпвате.

Алистър заобяснява спокойно:

— Ние сме неоруралисти, строители на светове. Някои членове на върхушката ни наричат антитехнократи, но ние не сме рушители. Просто търсим почтени алтернативи за земното общество и обикновено в колониите ни приемат толкова по-добре, колкото по-силно желаят да се отърват от нас на Земята. Така че кажете, Макарън, какво става тук? Кога ще можем да се отделим и да си построим собствено селище?

— И вие знаете толкова, колкото и аз — отговори Макарън. — Климатът е суров, това ви е известно. Ако е такъв сега, през лятото, през зимата сигурно ще бъде много по-страшно.

Фиона го прекъсна със смях:

— Много от нас са израснали на Хебридите или дори на Оркнейските острови. Там е, кажи-речи, най-лошият климат на Земята. Студът не ни плаши, Макарън. Но искаме да си организираме обществен живот, да можем да заживеем според собствените си нрави и обичаи, преди да настъпи зимата.

Макарън започна, премервайки думите си:

— Не съм сигурен дали капитан Лестър ще позволи на някого да напусне лагера. Най-важното все още си остава поправката на кораба и според мен той гледа на всички нас като на единно общество. Ако започнем да се делим...

— Стига глупости — възрази Алистър, — никой от нас не е учен. Не можем цели пет години да поправяме космически кораб. Това е противно на цялата ни философия!

— Оцеляването...

— Да го... оцеляването. — Макарън не разбираше много от гаелския език на дедите си, но усети, че Алистър се изразява доста грубо. — За нас оцеляването означава да основем тук колония колкото може по-скоро. Записали сме се да идем на Коронида. Капитан Лестър сгреша и ни докара тук, но все едно. Дори май е по-добре.

Макарън вдигна въпросително вежди към Маклауд:

— Не знаех, че принадлежиш към тази група.

— Не принадлежа — обясни Маклауд, — аз съм свободно асоцииран, но съм съгласен с тях. И аз искам да остана тук.

— Мислех, че не приемат учени.

Фиона се обади:

— Само ако са си на мястото. Когато използват познанията си, за да служат на човечеството и да му помагат, а не да го манипулират или да унищожават духовната му сила. Щастливи сме да приемем доктор Маклауд... Луис... не използваме титли... като един от нас с неговите познания по зоология.

Макарън ги изгледа учуден:

— Да не смятате да вдигате въстание срещу капитан Лестър?

— Въстание ли? Човече, ние не сме членове на екипажа му — обади се непознато момче, — само искаме да си живеем живота така, както щяхме да го направим на някой нов свят. Не можем да чакаме три години, докато се откаже от тая щурава идея да построи нов кораб. Дотогава ще сме изградили функциониращо общество.

— А ако поправи кораба и отиде на Коронида? Ще останете ли?
— Това е нашият свят — каза Фиона, заставайки до Алистър. Погледът ѝ бе мек, но непреклонен. — Нашите деца ще се родят тук.
— Да не би да искате да кажете... — поде слисан Макарън.
— Не знаем — отвърна Алистър, — но някои от нашите жени може би вече са бременни. Това е знак, че сме свързани с този свят, знак, че отхвърляме Земята и света, в който иска да ни закара капитан Лестър. Можете да му го кажете.

Когато Макарън си тръгна, музикалните инструменти отново зазвучаха и тъжният глас на младо момиче поде с нестихваща меланхолия една стара островна мелодия. Това бе жалейна песен за мъртъвците. Идваше от минало, разкъсвано от много повече войни и изгнания, отколкото миналото на всеки друг народ на Земята:

*„Снежнобяла чайко, кажи ми, разкажи ми, моля те,
къде почиват красивите наши младежи?
Лежат като вълна върху вълна, ни дъх, ни стон
не идва от студените им устни.
Морските водорасли са техен саван,
надгробна арфа им е тихият стон на морето.“*

Гърлото на Макарън се сви от песента, сълзи напиреха в очите му. „Те оплакват — помисли си той, — но знаят, че животът продължава. Шотландците са били изгнаници стотици, дори хиляди години. Това е само още едно изгнание, малко по-далеч от края на света, но те ще пеят старите песни под нови звезди и ще намерят нови планини и нови морета...“

На излизане от залата той нахлупи качулката си. Всеки момент щеше да завали. Но още не валеше.

9

Макарън вече знаеше какво могат да направят две-три нощи на тази планета без дъжд и без сняг. Градините преливаха от растителност, земята навсякъде бе обсипана с цветя, предимно дребни, с оранжеви цветчета. Четирите луни изгряваха в цялото си великолепие още преди слънцето да залезе и залязваха доста след като бе изгряло, потапяйки небето в люляково сияние.

Горите бяха сухи, затова се принудиха да поставят постове, за да бдят за евентуални пожари. Мори възприе идеята селището да бъде обградено с мрежа от гръмоотводи, закрепени на много високи дървета. При силна буря нямаше да могат да предотвратят пожара, но щяха поне да намалят опасността.

А по склоновете над тях се разпукваха големите златисти цветни камбанки. Сладко ухаещият им пращец се възнасяше нагоре към върховете. Не бе достигнал долините. Все още...

След една седмица безснежни вечери, лунни нощи и топли дни (според мерките на тази планета, по които Норвегия сигурно би изглеждала летен курорт) Макарън помоли Мори да го пусне на още едно пътешествие към подножията на хълмовете. Беше уверен, че рядко хубавото време ще му позволи да събере още геоложки образци и може би да открие пещери, които ще послужат като аварийен подслон при следващи експедиции. Малката канцелария на Мори беше в ъгълчето на сградата за почивка и докато Макарън го изчакваше, дойде Хедър Стюарт.

— Какво мислиш за времето? — попита я по стар земен навик.

„Когато се чудиш с какво да започнеш, говори за времето. Да, на тая планета много може да се говори за времето, и то все лошо.“

— Не ми харесва — каза сериозно Хедър. — Не съм забравила какво се случи в планината, когато настъпиха няколко хубави дни.

„И ти ли?“ — помисли Макарън, но се въздържа да го изрече.

— Как така времето ще е отговорно, Хедър?

— Въздушнопреносим вирус. Въздушнопреносим цветен пращец. Химикали, носени от вятъра. Аз съм микробиоложка, Рафи. Ще се смаеш, като разбереш какво може да се съдържа в няколко кубически сантиметра вода, въздух или почва. На съвещанието Камила каза, че единственото, което си спомняла, преди да пощръклее, било, че мирисала цветята. Аз пък помня, че въздухът беше пълен с аромата им. — Тя се усмихна слабо. — Наистина това, което помня, не може да бъде никакво доказателство и се надявам с Божията помощ да не го откривам отново по метода на пробите и грешките. Току-що със сигурност разбрах, че не съм бременна. Никак не ми се иска онова пак да ми се случи. Като си помисля как е трябвало да живеят жените, преди да се изнамерят наистина ефикасни контрацептиви! От месец на месец, без никога да са сигурни... — Вдигна рамене. — Рафи, Камила сигурна ли е вече? Тя не иска да сподели.

— Не знам — отвърна мрачно Макарън, — изобщо не иска да говори с мен.

По красивото подвижно лице на Хедър се изписа смущение.

— О, така съжалявам, Рафи, толкова се радвах за вас двамата. С Юън се безпокояхме... Да, ето, след малко влизаш при Мори.

Вратата се отвори. Оттам излезе с тромавата си походка високият червенокос Алистър и едва не се блъсна в тях. Обърна се и извика:

— Отговорът е отново не, Мори! Потегляме... всичките, цялата общност! Сега, тази вечер!

Мори вървеше след него към изхода.

— Ама и вие сте едни егоисти! Говорите за общност, а излиза, че сте имали предвид само вашата малка групичка, не голямата човешка общност на тази планета. Някога хрумвало ли ви е, че всички ние, двеста и няколко души, сме една общност, без да щем? Ние сме човечество, ние сме общество. Къде ви е огромното чувство за отговорност към ближния човек, а, приятел?

Алистър наведе глава и измърмори:

— Вие, останалите, не държите на това, на което държим ние.

— Всички държим на общото благо и на оцеляването — каза тихо Мори. — Капитанът ще се опомни все някога. Остави ме да поговоря с другите.

— Аз съм упълномощен да говоря от тяхно име...

— Алистър — изрече Мори със сериозен тон, — ясно, че нарушаваш собствените си правила. Ако си истински анархист философ, трябва да им дадеш шанс да чуят каквото имам да им кажа.

— Само се опитваш да ни манипулираш всичките...

— Страх ли те е от това, което ще им кажа? Страх ли те е, че няма да се придържат към това, което ти искаш?

Притиснат в ъгъла, Алистър избухна:

— Добре де, говори с тях, проклет да си! Голяма работа!

Мори излезе от стаята и минавайки покрай Макарън, му подхвърли:

— Каквото и да става, трябва да издържа, момче. Трябва да говоря с тия млади сомнамбули. Да вземат да погледнат на всички нас като на едно голямо семейство, не да си гледат само тяхното малко семейство!

Вън на празното място се бяха събрали трийсетината членове на новохебридската комуна. Макарън забеляза, че са свалили дрехите, спадащи към корабните принадлежности. Бяха облечени цивилно и носеха раници. Мори отиде с енергична крачка при тях и започна да ги убеждава. Застанал пред вратата на сградата за почивка, Макарън не можеше да чуе думите му, защото всички викаха и спореха. Той стоеше, загледан в малките прашни стълбчета, които се въртяха над изораната земя. Чуваше вятъра, който виеше сред дърветата в края на сечището като нестихващ прибой. Струваше му се, че той носи някаква песен. Погледна към Хедър, изправена до него. Лицето ѝ като че сияеше, блестеше в наситената слънчева светлина, почти като видима песен.

— Музика... музика във вятъра... — рече тя с хрипкав глас.

— За Бога — учуди се Макарън, — какво правят там? Танцуват ли?

Група униформени охранители се запътиха от кораба към тях. Единият приближи до Алистър и Мори и започна да им говори. Макарън тръгна към тях, дочу: „... оставете си багажите на земята, капитанът нареди да ви заведе всичките в ареста за дезертьорство в аварийна ситуация“.

— Вашият капитан не може да ни заповядва нито в аварийна ситуация, нито никак, разбра ли, ченге? — озъби се червенокосият

великан, а едно момиче грабна от земята шепя пръст и го замери, предизвиквайки писъците и буйния смях на останалите.

Мори се извърна бързо към охранителя:

— Не! Няма нужда! Оставете ме, ще се справя с тях!

Офицерът, когото бяха замерили, извади оръжието си от кобура. Макарън, обзет от твърде познат страх, изрече полугласно: „Сега я оплескахме!“, и хукна напред точно когато младежите и момичетата от комуната хвърлиха раниците си на земята и се втурнаха в атака, виейки и пицейки като демони.

Единият от охранителите хвърли оръжието си и избухна в див кикот. Тръшна се на земята и се затъркаля, крещейки. Пред очите на Макарън проблесна видение. Той изтича при тях, грабна хвърленото оръжие, измъкна другото от ръцете на втория офицер и затича към кораба. През това време третият охранител, който имаше само пистолет, стреля. В замаяния мозък на Макарън изстрелът отекна като безкрайна поредица от гърмежи, едно момиче изпищя нечовешки и падна в агония на земята.

Влачейки оръжията, Макарън нахлу при капитана в палатката с компютрите. Лестър вдигна въпросително надвисналите си вежди. На Макарън му се привидя как веждите запълзяват като гъсеници, сдобиват се с крила и литват из палатката... не. НЕ! Борейки се срещу замайващия пристъп на нереалност, той изхриптя:

— Капитане, пак започва! Както стана с нас по склоновете! За Бога, заключете оръжията и боеприпасите, преди да убият някого! Застреляха вече едно момиче...

— Какво? — вторачи се в него Лестър с открито неверие. — Сигурно преувеличавате...

— Капитане, изпитал съм го — изрече Макарън, като се бореше отчаяно срещу порива да се хвърли на пода и да се затъркаля, да стисне капитана за гърлото и да го разтърси до смърт... — То е... реално. Това... познавате Юън Рос. Знаете, че има комплексна, пълна медицинска подготовка... и той така се търкалял из гората, лудували с Хедър и Маклауд, докато умиращият пациент изтичал покрай тях и паднал с разкъсана аорта. Камила... лейтенант Дел Рей... хвърли телескопа и се втурна да гони пеперуди.

— Значи мислите, че тази... тази епидемия ще избухне и тук?

— Капитане, знам това — уверяваше го Макарън, — аз сега... сега се боря с него...

Лестър не беше станал капитан на космически кораб поради липса на въображение или отказ да вижда действителността. Когато на празното място отекна втори изстрел, той изтича към вратата и по пътя натисна бутона на алармения звънец. Никой не се отзова и той хукна с вик към сечището.

Макарън тичаше по петите му и мигновено прецени положението. Момичето, простреляно от офицера, все още лежеше на земята и стенеше от болка. Охранителите и младежите от комуната се бяха вкопчили едни в други и крещяха мръсотии. Изтрещя трети изстрел, един от охранителите нададе болезнен вой и се хвана за коляното.

— Данфорт! — изрева капитанът.

Данфорт се завъртя, насочи оръжието и за част от секундата през ума на Макарън мина мисълта, че отново ще натисне спусъка. Но дългогодишният навик да се подчинява на капитана накара обезумелия офицер да се поколебае. Само миг, ала през това време Макарън се стрелна напред и го събори, опитвайки се да му отнеме оръжието. Мъжът тупна долу, оръжието отхвъркна настрана. Лестър го грабна, извади пълнителя и го пусна в джоба си.

Данфорт се бореше като луд, вкопчваше се в Макарън, търсеше гърлото му. Макарън усети как у него се надига див бяс, пред очите му се завихриха червени кръгове. Искаше да драска, да хапе, да издере очите на мъжа... С нечовешки усилия, спомняйки си какво бе станало преди малко, той се върна към действителността и остави мъжа да се изправи. Данфорт зяпна капитана и захленчи, триейки сълзящите си очи с юмруци, като не преставаше да бърбори несвързано.

Капитан Лестър изхриптя:

— Ще те накажа за това, Данфорт! Марш към щаба!

Данфорт изхълца за последен път. Успокои се и отправи ленива усмивка към началника си.

— Капитане — изрече той нежно, — някой казвал ли ти е какви хубави големи сини очи имаш? Виж, защо да не...

И с нищо неизразяващо лице, напълно сериозен, избълва неприлично предложение, което накара Лестър да ахне изненадано.

Лицето му се наля с пурпурен гняв и той си пое отново дъх, за да се нахвърли върху него. Макарън сграбчи ръката на капитана.

— Капитане, не правете нещо, за което после ще съжелявате. Не го ли виждате, че не съзнава какво прави и какво говори?

Данфорт вече загуби интерес към тях и се отдалечи, като лениво подритваше камъчетата. Побойниците се бяха усмирили, половината от тях седяха на земята и си тананикаха, други се бяха разделили на групички от по двама-трима. Някои просто се галеха един друг с животинско увлечение и без никакви задръжки, лежейки във високата трева. Други вече бяха отишли по-далеч напълно безразборно — мъж с жена, жена с жена, мъж с мъж — към по-пряко и по-активно задоволяване. Капитан Лестър се взря изумен в тази оргия посред бял ден и се разрида.

Макарън почувства как у него се надига отвращение, което потисна предишното му съчувствие и състрадание към капитана. Разкъсваше се между замайващи, противоположни чувства: надигаща се похот, подтикваща го да се затъркаля по земята сред преплетените тела, последна искрица на съжаление към капитана — „не знае какво прави, не повече, отколкото аз знам...“, и вълна от погнуса. Изведнъж той се изправи рязко. Влудяващата го паника изтласкваше всичко останало. Избяга, препъвайки се, от празното място.

Зад него едно дългокосо момиче, почти дете, се приближи до капитана, накара го да легне на земята, прегърна главата му и го залюля като бебе, припявайки нещо тихичко на гаелски...

Юън Рос почувства първата вълна на надигащото се безумие... то го блъсна като паника... В същото време в болницата един все още омотан в бинтове пациент, който лежеше от много дни в кома, се надигна, разкъса превръзките и докато Юън и сестрата гледаха ужасени и стъписани, раздра раните си и смеейки се, издъхна в локви кръв. Сестрата хвърли огромна дамаджана със зелен сапун по умирация. Юън отчаяно се силеше да контролира пристъпите на лудост, които заплашваха да го залоят (земята трепери в трусове, див световъртеж преобръща червата и главата му в неспирно гадене, безумни цветове кръжат пред очите му), скочи към сестрата и след кратка борба изтръгна скалпела, с който тя се опитваше да си среже китките. Стисна ръцете ѝ, които се увиваха около него (хвърли я сега

на леглото, разкъсай ѝ дрехите...) и изтича за доктор Ди Астуриен. Избълва пред него пълната с ужас молба да заключи всички отрови, наркотици и хирургически инструменти. Издири веднага Хедър, която все още помнеше нещо за първия си пристъп. Двамата успяха да заключат повечето неща и да скрият ключа, преди болницата да обезумее...

Дълбоко в гората необичайната слънчева светлина огряваше горските ливади и цъфналите полянки. Въздухът се изпълни с цветен пращец, който слезе заедно с вятъра от високите хребети.

Насекоми бързаха от цвят на цвят, от лист на лист, птиците се събираха на двойки, правеха гнезда от топли пера. Яйцата им лежаха добре защитени в стените от кал и сламки. Те щяха да мътят на сигурно място и да се хранят със събрания нектар и сокове, докато дойде следващата топлинка. Тревите и житата пръскаха семената си, които идващият сняг щеше да оплоди и овлажни, за да покълнат.

В равнините еленоподобни животни тичаха като луди, тъпчеха се, бореха се, съвокупляваха се посред бял ден, докато вятърът, натегнал от цветен пращец, пращаше упойващата си миризма право в мозъка. Дребни космати хуманоиди сновяха като бесни из дърветата по ниските склонове, осмеляваха се да слязат на земята — някои го правеха за пръв път в живота си, — наслаждаваха се на бързо зреещите плодове, скачаха подивели по поляните, без да обръщат никакво внимание на вилнеещите животни. Поколения и хилядолетия памет в гените и мозъците им ги бяха научили, че по това време дори естествените им неприятели не можеха да издържат изморителното усилие на лова.

Над света с четирите луни се спусна нощ. Тъмното слънце залезе в странен ясен полумрак, появиха се редки звезди. Една след друга луните се заизкачваха по небето. Най-голямата сияеше във виолетово, по-бледите зелена и синя наподобяваха геми, малката блестеше като бяла перла. В сечището, където космическият кораб, чужд за този свят, лежеше огромен, странен и заплашителен, хората от Земята вдишваха странния вятър и странния цветен пращец, който той носеше с диханието си. Необикновени импулси се бореха и изригваха в мозъците им.

Отец Валънтайн и пет-шест непознати мъже от екипажа се бяха проснали в гъсталака, изтощени и задоволени.

В болницата трескавите пациенти стенеха изоставени или тичаха като обезумели из сечището и в гората, без да знаят какво търсят. Един мъж със счупен крак хукна към гората, пробяга почти два километра, преди кракът му да се огъне под него, и се строполи със смях под лунната светлина, а някакво животно с вид на тигър взе да лиже лицето му и да се умилква около него.

Джуди Ловат лежеше спокойна в стаята си и си играеше с голямото синьо украшение, окачено на верижка около врата ѝ. През всичкото това време го бе държала скрито под дрехите си. Сега го извади. Чудатите звездовидни шарки вътре като че ли упражняваха някакво хипнотично влияние над нея. В ума ѝ се завихриха спомени за странната смееща се лудост, която я бе обхванала преди. След малко, като че ли следвайки някакъв нечут зов, тя стана и се облече топло, като без колебание взе най-топлите дрехи на съквартирантката си. Тя се казваше Елоиза, на кораба беше офицер за свръзка. Сега седеше под едно дърво с дълги листа, вслушваше се в необикновения шум на вятъра в листата и пееше без думи. Джуди тръгна спокойно през сечището и навлезе в гората. Не знаеше къде отива, но беше сигурна, че когато стане време, ще има кой да я води. Затова тръгна по виещата се нагоре пътека, без да се отклонява, вслушана в музиката на вятъра.

Фрази, чути на друга планета, отекваха неясно в ума ѝ, жената, която очаква своя любим демон...

„Не, не е демон — помисли си тя, — а е толкова блестящ, толкова странен и красив, за да е човек...“ Чу се как хлипа, докато вървеше, спомняйки си за музиката, трептящите ветрове и цветя и чудните, бляскави очи на съществуването, което едва бе запомнила. За пристъпа на страх, който бързо се бе превърнал в очарование, а после и в щастие, усещане за близост, по-живо от всичко, изпитвано някога от нея.

Дали това беше като в старите земни легенди за пътешественика, примамен от феите, за поета, който бе извикал възхитен:

„Срещнах една жена в гората, дете на феите,

*косата ѝ бе дълга, а стъпката — лека,
очите ѝ бяха диви...*

Приличаше ли на това? Или беше... И Синът на Бога погледна дъщерите на хората и видя, че бяха красиви...

Джуди бе достатъчно дисциплиниран учен, за да осъзнае, че в необикновените неща, извършени по онова време, има някаква лудост. Беше сигурна, че някои от спомените ѝ са обагрени и променени от необикновената свръхчувствителност, в която бе изпаднала тогава. Но преживяното и сравняването му с действителността също бяха много убедителни. Ако тук има зрънце лудост, зад нея се крие нещо истинско и то е толкова истинско, колкото и осезаемото вмъкване в ума ѝ: „Ела. Ще те водят и няма да ти навредят.“

Чу необикновен шум в листата над главата си и спря. Погледна нагоре, затаила дъх в очакване. Надеждата ѝ бе толкова дълбока, така копнееше да види странното, незабравимо лице, че почти щеше да се разплаче, когато едно от малките червенооки чуждоземни създания, което надничаше плахо и диво надолу през листата, се спусна полека по стъблото и застана пред нея, треперещо и въпреки това доверчиво, протегнало напред ръце.

Не можеше изцяло да достигне до ума му. Знаеше, че те са далеч по-неразвити от нея, затова езиковата бариера беше сериозна. Но те все пак общуваха. Малките дървесни хора търсеха точно нея, знаеха и защо. Джуди разбираше, че съществува е изпратено за нея, че носи съобщението, което тя отчаяно мечтае да получи. Видя между дърветата други необикновени и плахи лица. В следния миг те вече осъзнаха нейната добронамереност, спуснаха се долу и я заобиколиха. Едното пъхна малка хладна ръка в дланта ѝ, друго я накичи с ярки листа и цветя. Държаха се почтително, докато я водеха със себе си, а тя вървеше с тях, без да протестира, знаейки, че това е само прологът към истинската среща, за която копнее.

Някъде високо в повредения кораб изтрещя експлозия. Земята се разтърси и ехото се разля из гората, подплашвайки птиците от дърветата. Те излетяха като облак, който за миг засенчи слънцето, но никой от земните хора на сечището не чу нищо...

Мори лежеше изтегнат в цял ръст на меката разорана земя в сектора с градините и слушаше с дълбоко вътрешно познание как тихо се развиват растенията, засети в почвата. В тези разширяващи се мигове му се струваше, че може да чуе как растат тревата и листата, как някои от чуждите тук растения се оплакват, хлипат, умират, а други набират сили и се променят. Вътрешните им клетки се преобразяват, понеже трябва да се приспособят и да оцелеят. Не можеше да изрази с думи нито едно от тези неща и тъй като беше практик и материалист, никога нямаше съзнателно да повярва в извънсетивното възприятие. Но той не се и опитваше да осъзнава или да вярва, когато странното мигновено безумие стимулираше неизползваните центрове в мозъка му. Просто знаеше, приемаше знанието и съзнаваше, че то никога няма да го напусне.

Изгряващото над сечището слънце събуди отец Валънтайн. Отначало замаян и още в плен на странната свръхчувствителност, той седна и се загледа учуден в слънцето и в четирите луни, които някаква магия на светлината или на странно изострените му сетива караше да изпъкват съвсем ясно в тъмновиолетовия изгрев: зелена, виолетова, алабастровобяла и пауновосиня. След това го връхлетя споменът и той стреснато загледа натъркалялите се край него членове на екипажа, все още дълбоко спящи и изтощени. Непоносим ужас от онова, което бе направил в последните часове на мрак и животински глад, нахлу в разсъдъка му. Той бе ужасно объркан и превъзбуден, за да осъзнае дори обезумяването си.

Един от мъжете имаше нож на колана си. Дребният свещеник с обляно в сълзи лице го измъкна и започна, свършено сериозен, да изтребва всички свидетели на своя грях, изричайки тихичко формулите на опрощението, докато гледаше как тече кръвта...

„Вятърът беше“ — помисли си Макарън. Хедър е права, има нещо във вятъра. Някакво вещество, пренасяно чрез въздуха, праха или цветния пращец, което причинява лудост и ни побърква. Беше го изпитал преди и вече знаеше какво се случва. Това му помогна, докато се бореше с пристъпите на внезапна паника или еуфория, за да заключи оръжията и боеприпасите, както и отровите в химическата

лаборатория. Знаеше, че Юън и Хедър правят същото в болницата, доколкото могат. Но все още беше изплашен от събитията през последното денонощие. Когато падна нощта, той разбра, че един ненапълно полудял човек не може да се справи сам с двеста съвсем полудели мъже и жени. Просто се скри в гората, отчаяно залавяйки се за проблясъците здрав разсъдък в борбата срещу приливите на лудост, които напиреха у него. Проклетата планета! Проклет свят с тези ветрове на лудостта, които изпъзвяват като призраци от надвисналите върхове! Опустошаваща лудост, която засяга еднакво хора и животни. Разстройваща, всепоглъщаща. Призрачен вятър на лудост и ужас!

„Капитанът е прав. Трябва да напуснем този свят. Никой не може да оцелее тук, нищо човешко, прекалено сме уязвими...“

Обхвана го отчаяна тревога за Камила. Къде беше отишла тя в тази безумна нощ на насилия, убийства, безконтролен панически страх, дивашки битки и разрушения? Напразно се опитваше да я намери, макар че осъзнавайки изострянето на сетивата си, се бе помъчил да „слуша“ по този странен начин, който в планината му позволи безпогрешно да я открие сред виелицата. Но самият му страх действаше като ради шум, смуцаващ чувствителен приемник. Усещаше я, но къде? Скрила ли се е, както той се бе скрил, след като разбра безнадеждността на търсенето си? Да не би и тя да се опитва да избяга от лудостта на другите? Поддала ли се е на съблазънта и на чуждата дива чувствена еуфория? Не е ли просто сред някоя от групичките, които лудо се забавляват, безразлични към всичко останало? Мисленето причиняваше болка на Макарън, но то беше най-сигурната алтернатива. Единствената поносима алтернатива. Иначе тревогата, че може да се е натъкнала на хора от екипажа, които лудостта е подтикнала към убийства, преди още оръжията да са били надеждно заключени, страхът, че е изтичала в гората в пристъп на паника и там е била разкъсана или нападната от някое животно, всичко това щеше да го накара съвсем да обезумее.

Главата му бучеше. Вървеше, олюлявайки се, през сечището. В гъсталака близо до потока видя неподвижни тела. Не различаваше дали са мъртви, ранени или преситени. Един бърз поглед го увери, че Камила не е там. Продължи нататък. Земята като че ли се люлееше под краката му и трябваше ужасно да внимава да не се блъсне в дърветата,

търсейки... търсейки... Сепна се, осъзна какво е тръгнал да търси и продължи унило нататък.

Нямаше я в сградата за почивка. Там хората от новохебридската комуна спяха изтощени или безцелно подрънкваха на музикалните си инструменти. Не беше в болницата, макар че бялата хартиена пряспа на пода свидетелстваше, че някой е вилнял сред медицинските записки... Наведи се, вземи шепа накъсана хартия, пусни я между пръстите си като падащ сняг, остави я да се вихри във въздуха... Макарън не разбра колко време е стоял така, вслушан във вятъра и загледан в танцуващите облаци, преди отново да го залее вълната на надигащата се лудост — като прилив, който се плъзва и засмуква пясъка от брега. Но когато се съвзе и изпаднал в паника, започна да претърсва за Камила всеки ъгъл и полянка, бягащите облаци засенчиха слънцето и духна леден вятър.

Накрая влезе в палатката с компютрите — вътре беше тъмно. „Какво е станало с лампите! Да не би експлозията да ги е извадила от строя? И цялото захранване от кораба?“ Отначало Макарън помисли, че е празна. Но след това, когато очите му свикнаха с мижавата светлина, различи силуети в далечния ъгъл: капитан Лестър и — да! — Камила, която бе коленичила до него и държеше ръката му.

В този миг за него бе съвсем естествено да чува мислите на капитана. „Защо никога преди наистина не съм те виждал, Камила?“ Макарън бе смаян. Миниатюрната все още неполудяла част от мозъка му се засрами от прилива на първична емоция, която го връхлетя. В него се надигна ярост: „Тази жена е моя!“

Тръгна към тях с твърда стъпка, усещайки как гърлото му се свива и зъбите му се оголват, как гласът му реве без думи. Капитан Лестър скочи и го пресрещна. С изострените си сетива Макарън отново разбра: капитанът прави грешка...

„Още един луд, трябва да пазя Камила от него, поне към нея мога да изпълня дълга спрямо екипажа си...“ Свързаната мисъл се замъгли от пристъп на ярост и желание. Това подлуди Макарън. Лестър се сви и скочи срещу него, двамата мъже паднаха вкопчени на земята, ревейки един срещу друг в първична схватка. Макарън надделя и за миг зърна как Камила спокойно се обляга на стената. Но очите ѝ бяха разширени и тревожни. Той знаеше, че тя се вълнува от вида на

биещите се мъже, че ще приеме — пасивно, с безразличие — онзи, който излезе победител в битката...

Прилив на трезва мисъл сепна Макарън. Той се откъсна от капитана, опитвайки се да стане. Каза с тих, настойчив глас:

— Сър, това е идиотско. Ако се борите с тези пристъпи, можете да се спасите. Опитайте се да ги надвиете, опитайте се да не полудявате...

Но Лестър се претърколи, изправи се на крака, като ръмжеше яростно, с пяна на уста и с разфокусирани, безумни очи. Наведе глава и нападна Макарън с пълна сила. Тогава Рафи с напълно ясна глава отстъпи назад, каза натъжено: „Много съжалявам, сър“, и с добре премерен удар в брадичката просна полуделия мъж в безсъзнание на пода.

Застана над него и го загледа. Усещаше как гневът му се оттича като вода. После се приближи до Камила и коленичи до нея. Тя го погледна и му се усмихна. Изведнъж, макар вече да бе престанал да се надява, те отново установиха телепатична връзка. Той я попита нежно:

— Защо не ми каза, че си бременна, Камила? Щях да се разтревожа, но това щеше да ме направи много щастлив.

„Не знам. Отначало се изплаших, не можех да го приема, това щеше много да промени живота ми.“

„Но сега нямаш нищо против?“

Тя изрече на глас:

— Не точно в този момент. Нямам нищо против, но сега нещата са толкова различни. Може пак да се променя.

— Значи не е илюзия — рече почти нечуто Макарън, — ние наистина четем мислите си.

— Така е — произнесе тя все още със спокойната си усмивка, — ти не знаеше ли?

Разбира се, помисли Макарън, затова ветровете носят лудост.

Примитивните хора на Земята сигурно са притежавали извънсетивно възприятие, цялата гама от психически сили, резервна система за оцеляване. Това обясняваше не само упоритата вяра в тях независимо от минималните доказателства, но и оцеляването в случаи, за които чистата наука нямаше отговор. Примитивният човек, крехкото същество, не би оцелял, ако нямаше способността да знае (зрението му е по-слабо от това на птиците, слухът му е една десета от този на

кучето или хищника) къде да намери храна, вода, подслон, как да избягва естествените си неприятели. Но докато той развива цивилизацията и техниката, тези неизползвани сили биват изгубени. Човекът, който ходи малко, губи способността си да тича и да се катери. Мускулите ги има и могат да бъдат развити, както знае всеки атлет и цирков изпълнител. Човек, който разчита на бележниците си, загубва способността на старите бардове да помни безкрайно дълги епопеи и родословия. Но през всичките тези хилядолетия старите сили на извънсетивното възприятие лежат заспали в гените и хромозомите, в мозъка му, а някакъв странен вятър (цветен прашец? прах? вирус?) отново ги е стимулирал.

Значи лудост. Човекът, свикнал да използва само пет от сетивата си, е бомбардиран с нови данни от останалите неизползвани сетива. Примитивният му мозък е стимулиран до крайност, не може да се справи и реагира. Някои с абсолютна, ужасяваща загуба на задръжки, други с екстаз, трети с упорит, сляп отказ да се изправят срещу истината.

„Ако искаме да оцелеем в този свят, длъжни сме да се научим да го слушаме, да се изправим лице в лице с него, да го използваме, а не да се борим с него.“

Камила докосна ръката му и изрече с мек глас:

— Чуй, Рафи. Вятърът утихва, скоро ще завали и всичко ще свърши. Ние може би ще се променим... аз ще се променя с вятъра. Нека се наслаждаваме на това, че сме заедно... докато мога.

Гласът ѝ звучеше толкова тъжно, че мъжът до нея също би могъл да се разплаче. Вместо това той я хвана за ръка и двамата излязоха тихо от палатката. На вратата Камила спря, нежно се освободи от ръката на Рафи и се върна обратно. Наведе се над капитана, пхна внимателно сгънатата си горна дреха под главата му, коленичи до него за миг и го целуна по бузата. След това се изправи и се върна при Рафи. Долепи се до него, разтърсвана от непролети сълзи, и той я изведе от палатката.

Високо по хребетите се скупчиха мъгли. Завалят тих дребен дъждец, като нежна пелена. Сякаш пробудени от дълъг сън, дребните червенооки космати същества се заogleждаха диво и потърсиха сигурност по дървесните си пътеки и заслони от преплетени клони и

тръстика. Лудуващите животни в долините замучаха объркано, престанаха да лудуват и да тичат и отново започнаха да пасат мирно покрай потоците. Като след стогодишен объркан кошмар хората от Земята усетиха дъжда по лицата си. Въздействието на вятъра започна да се изпарява от умовете им. Те се събудиха и разбраха, че след като бе отминал, на много места кошмарът бе оставил след себе си страшна действителност.

Капитан Лестър бавно дойде в съзнание в изоставената палатка с компютрите, чувайки дъжда, който валеше във на сечището. Челюстта го болеше. Помъчи се да стане, усещаше болезнено лицето си и напразно се мъчеше да си припомни странните объркани мисли от изминалите тридесет и шест часа. Лицето му бе обрасло, униформата му бе мръсна и раздърпана. Спомен ли? Разтърси объркано глава. Заболя го и той притисна ръце до туптящите си слепоочия.

В ума му се въртяха наполовина реални фрагменти, като непрекъсващ сън. Изстрел, някаква борба, милото личице на някакво червенокосо момиче и острият, несъмнен спомен за тялото ѝ, голо и приканващо... Това истина ли беше или необузdana фантазия? Експлозия, която разтърси сечището... на кораба ли? Умът му бе все още оплетен в сънища и кошмари, за да разбере какво е направил или къде е отишъл после, но си спомни, че бе дошъл тук и бе намерил Камила сама. „Наистина тя ще пази компютъра, както кокошката пази пиленцата си.“ Неясният спомен за дългия миг, когато Камила държеше ръката му... После изпита необикновено дълбоко взаимност, силна и обемаща, болезнена близост, някак си не сексуална, макар че имаше и това... Или пък беше илюзия, объркан спомен за червенокосото момиче, чието име не знаеше... странните песни, които то му пееше... И изблик на страх и желание да я защити, взрив в мозъка му, след това черна тъмнина и сън...

Трезвостта се връщаше... бавно надигане, избледняващ кошмар. Какво бе станало с кораба, с екипажа, с останалите в този период на безумие? Не знаеше. Трябваше да разбере. Смътно си спомняше, че застреляха някого, преди той да полудее... или и това беше част от продължителното безумие? Натисна бутона, с който викаше охраната на кораба, но никой не се обади. Разбра, че и осветлението не работи. Значи някой от полуделите се е добрал до енергийните източници.

Какво още е повредено? Трябва да потърси и да открие. А къде е Камила?

(В този момент тя нерешително се отделяше от Рафи, казвайки му мило: „Трябва да ида да видя какви са повредите в кораба, querido^[1]. Да видя и капитана — не забравяй, аз съм член на екипажа му. Нашето време свърши, поне засега. Всички ще имаме много работа. Сега трябва да ида при него... Да, знам, но аз го обичам. Не така, както теб, но научавам много неща за любовта, мили. А той може да е ранен.“)

Тя тръгна през сечището под проливния дъжд, вече примесен с тежък мокър сняг. „Надявам се някой да намери някакви животни с козина — помисли Камила — дрехите от Земята няма да издържат на тукашната зима.“ Тази мисъл се появи съвсем естествено в подсъзнанието ѝ, докато влизаше в затъмнената палатка.

— Къде бяхте, лейтенант? — каза капитанът с неуверен глас. — Имам необичайното чувство, че ви дължа някакво извинение, но не си спомням много.

Тя огледа палатката, преценявайки бързо щетите.

— Глупаво е да ме наричате сега лейтенант, казвахте ми Камила, преди... преди да се приземим тук.

— Къде са всички, Камила? Предполагам, че е същото, което ви се е случило в планините?

— И аз така мисля. Струва ми се, още много време ще има да разплитаме последиците — тя потръпна. — Опасявам се, капитане — каза Камила със странна усмивчица, — че дори не знам името ви.

— Хари — изрече разсеяно капитан Лестър, загледан в компютъра. Внезапно Камила с остър вик се спусна натам.

Намери една свещ от смола, предназначена за осветление, запали я и я вдигна, за да разгледа конзолата.

Основните банки с натрупана информация бяха защитени с пластини, за да се предпазят от прах, повреди, случайно изтриване или фалшифициране. Тя взе някакъв инструмент и започна с трескава бързина да ги развинтва. Заинтересуван от тревожния ѝ вид, капитанът се приближи и предложи:

— Аз ще ти светя.

Щом той взе свещта, тя заработи по-бързо и изсъска:

— Някой е пипал пластините, капитане. Това не ми харесва...

Предпазната пластина поддаде. Тя застина, ужасена и смутена, с бавно побеляващо лице и отпуснати ръце.

— Досещате се какво е станало — пророни тя, а гласът ѝ едва излизаше от гърлото. — Компютърът. Поне половината програми, а може би и повече, са били унищожени. Изтрити. А без компютъра...

— Без компютъра — продължи бавно капитан Лестър — корабът не е нищо повече от няколко хиляди тона метални отпадъци и боклук. Свършени сме, Камила. В безизходица сме.

[\[1\]](#) Скъпи (исп.) ↑

Високо в горите, в плътно закрит заслон от преплетени листа и клони, под тихо капещия отвън дъжд Джуди си почиваше на малък подиум, покрит с мека плетена тъкан, и почти без думи разбираше онова, което се опитваше да ѝ каже красивият чуждопланетец със сребристи очи.

„Лудостта се вселява и в нас и аз много съжалявам, че по този начин се намесих в живота на твоите хора. Някога, в отдавна загубената история, нашият народ също е пътувал между звездите, както и вие. Може би дори всички хора са от една кръв, далеч в началото на времето. Вероятно и вашите хора са наши малки братя, както косматите същества по дърветата. Наистина така изглежда, щом ти и аз се срещнахме в лудостта на ветровете и сега ти носиш това дете. Не че съжалявам, не, никак...“

Леко като от перце докосване по ръката, нищо повече, но Джуди усети, че никога не е познавала нещо толкова нежно като тъжните очи на чуждопланетеца. „Сега, вече без лудостта в кръвта ми, аз изпитвам само дълбока тъга за теб, малка моя. Никоя от нашите не бихме оставили да носи дете в самота, но ти трябва да се върнеш при своя народ, не можем да се грижим за теб. Не ще понесеш студа на нашите обиталища дори в разгара на лятото, а през зимата сигурно ще умреш, детето ми.“

Джуди беше едно отчаяно ридание: „Няма ли повече да те видя?“

„Мога да достигна до теб така ясно само в такива времена — доплува отговорът, — макар че умът ти е по-отворен за мен, отколкото преди, а умовете на твоите хора почти винаги са като притворени врати. Най-мъдро ще е сега да те оставя да си идеш, защото никога не бива да си спомняш за времето на лудост. И все пак... — дълго мълчание и дълбока въздишка. — Не мога, не мога, как да те оставя да си идеш и никога да не разбере...“

Необикновеният чуждопланетец посегна, докосна украшението, което висеше на тънка верижка на шията ѝ, приближи го до очите си.

„Използваме ги... понякога... за да се упражняват децата ни. Но като възрастни нямаме нужда от тях. Това беше подарък за теб от любов, лудост може би, неразумна постъпка, така сигурно биха казали родителите ми. И все пак ако умът ти е достатъчно отворен, за да се справяш с украшението, навярно понякога ще мога да те достигна и да зная, че с теб и с детето всичко е наред.“

Тя погледна за миг украшението. Синьо като звезден сапфир, с малки искрици вътре. После вдигна очи и отново изгледа с тъга чуждопланетното същество. По-висок от хората, с големи бледосиви очи, почти сребристи, със светла кожа и нежни черти, с дълги фини пръсти и боси крака дори в непоносимия студ. С дълга, почти безцветна коса, развяваща се като безплътна коприна над раменете му. Странен и чудноват и въпреки това красив, с красота, която поразяваше жената като болка. Неизмеримо нежно и тъжно чуждопланетецът посегна към нея и я притисна съвсем за кратко към деликатното си тяло, а тя усети, че това е нещо рядко, нещо необикновено, отстъпка пред нейното отчаяние и самотност. Наистина. Телепатичните раси нямат нужда от показни действия.

„Сега трябва да си тръгнеш, бедничката ми. Ще те заведа до края на гората, а малкият народ ще те поеме оттам. (Страхувам се от твой народ, те са толкова яростни и умовете ви... умовете ви са затворени...)“

Джуди гледаше чуждопланетеца, а мъката от раздялата ѝ пречеше да възприеме страха и тревогата на другия.

— Разбирам — прошепна тя високо и измъченото му лице се поотпусна.

„Ще те видя ли отново?“

„Имаме много възможности — и за добро, и за лошо, дете. Само времето знае, аз не смея да ти обещавам.“ С леко докосване той я загърна в подплатеното с кожа наметало, с което по-рано я беше обвил. Тя кимна, мъчейки се да сдържи сълзите си, и едва когато той изчезна в гората, Джуди с плач последва дребното космато същество, дошло да я води по непознатите пътеки.

— Логично е заподозреният да сте вие — каза сурово капитан Лестър. — Никога не сте скривал, че не искате да напуснете тази

планета, а саботажът на компютъра означава, че ще стане каквото вие искате и че никога няма да можем да си тръгнем оттук.

— Не, капитане, абсолютно грешите — Мори го погледна право в очите. — Отдавна съм наясно, че няма да успеем да си идем от тази планета. Дойде ми на ум по време на... как да го нарека? Масовото полудяване? Да, по време на масовото полудяване ми дойде на ум, че може би ще е добре, ако компютърът престане да функционира. Това ще ви накара да спрете да твърдите, че можем да поправим кораба...

— Не твърдах... — изрече капитанът с леден тон.

— Няма значение как ще го наречем — вдигна рамене Мори. — Добре, да ви накарам да спрете да се самозалъгвате по този въпрос и да се заемете със сериозната работа по оцеляването. Но не съм го направил. За да бъда честен — можех да го направя, ако се бях сетил. Но нямам никаква представа от компютри, дори не знам как се включват. Следователно не бих могъл да зная и как да го изключа. Предполагам, че бих могъл да го взривя — помня, че чух експлозия, — но всъщност, когато я чух, лежах в градината и... — той изведнъж се засмя притеснено — и си прекарвах времето, разговаряйки с някакви кълнове зеле или нещо такова.

Лестър го погледна със свити вежди:

— Никой не е взривил компютъра, нито го е изключвал. Просто програмите са били изтрити. Това го може всеки грамотен човек.

— Всеки грамотен човек, който познава космическите кораби — отвърна Мори. — Капитане, не знам как да ви убедя, но аз съм еколог, не съм техничар. Дори не мога да направя и една компютърна програма. Но ако не е повреден, тогава за какво е тоя шум? Не може ли да се препрограмира или както му казвате? Тия записи или програми... толкова ли са незаменими?

Внезапно Лестър се убеди. Мори не знаеше. И рече сухо:

— За ваше сведение компютърът съдържа почти половината от пълните знания на човечеството по физика и астрономия. Дори да имах в екипажа си петдесет академици от Кралския колеж по астрономия в Единбург, пак щяха да им трябват трийсет години, за да препрограмират само навигационните данни. Не става дума дори за медицинските програми, още не сме ги проверявали, нито пък за материалите от корабната библиотека. Като се вземе предвид всичко,

саботирането на компютъра е по-грозен акт на човешки вандализъм, отколкото изгарянето на Александрийската библиотека.

— Е, само мога да повторя, че не съм го извършил аз и че не знам кой го е направил. Потърсете сред екипажа си, сред хората с технически познания. — Мори се изсмя сухо и невесело. — И някой, който достатъчно дълго си е запазил разсъдъка. Медиците разбраха ли вече какво ни се е случило?

— Най-смисленото предположение, което чух досега — вдигна рамене Лестър, — е, че цветен пращец, пренасян по въздуха, съдържа силен халюциноген. Все още не са го идентифицирали, но може би и това ще стане, когато нещата в болницата се оправят.

Мори поклати глава. Знаеше, че капитанът вече му вярва, а честно казано, повреждането на компютъра никак не му харесваше. Докато всичките усилия на Лестър бяха насочени към опитите да продължи поправката на кораба, нямаше особена вероятност да помага на Мори в стремежа му да осигури оцеляването на колонията. Сега, когато капитанът бе лишен от кораба си, като че ли щеше да погледне по-сериозно на овладяването на непознатия свят. За пръв път Мори осъзна старата шега по повод космическия флот: „Не можеш да пенсионираш космически капитан, трябва го застреляш.“

Мисълта породила опасни страхове у него. Мори нямаше склонност към насилие, но през трийсет и шестте часа на странния вятър бе открил болезнени и неподозирани дълбини у себе си. „Може би на някого другиго ще му хрумне това следващия път... А как да съм сигурен, че ще има следващ път? Пък може аз самият да го направя, знае ли човек?“

Отпъждайки неприятната мисъл, той попита:

— Докладваха ли ви какви са щетите?

— Деветнайсет мъртви... Няма доклад от медиците, но поне четирима пациенти в болницата са умрели поради липса на грижи — изрече набързо Лестър. — Две самоубийства. Едно момиче се е порязало на счупено стъкло и е умряло от загуба на кръв, но по-скоро е нещастен случай, отколкото самоубийство. И... сигурно сте чули за отец Валънтайн?

— Чух за убийствата. — Мори затвори очи. — Не знам повече.

— Съмнявам се дали някой изобщо знае — продължи Лестър. — Той самият не е наясно и може би няма да разбере, ако Ди Астуриен не

го подложи на наркосинтеза или нещо подобно. Известно ми е само, че се е забъркал с няколко души от екипажа, които буйствали — сексуални буйства имам предвид — някъде покрай реката. Нещата явно са стигнали твърде далеч. Когато отминала първата вълна, той осъзнал какво е правил, според мен не е могъл да го понесе и тръгнал да реже гърла.

— Значи ли, че той е единият от самоубийците?

Лестър поклати отрицателно глава.

— Не. Май се е свестил тъкмо навреме, за да разбере, че и самоубийството е смъртен грях. Чудно нещо. Струва ми се, че тъкмо взех да свиквам с ужасите на тая ваша чудесна райска планета... Но сега мога да мисля само за едно — колко много притеснения щеше да избегне, ако не беше спрял. Ще се наложи да го съдя за убийство и чак тогава да решавам или да накарам хората да решат дали трябва или не трябва да го осъдим на смърт.

Мори се усмихна едва-едва:

— Защо да си губите времето? Какво друго може да отсъдите освен временно полудяване?

— Боже мой, имате право! — Лестър прокара ръка по челото си.

— Напълно съм сериозен, капитане. Може да се наложи пак да се справяме с това. И пак, и пак. Поне вече знаем причината. Предлагам още сега да обезоръжите охранителите. Първият признак беше, когато охранителят простреля момичето и след това другия офицер. Ако в бъдеще пак настъпи недъждовна вечер, предлагам смъртоносните оръжия, кухненските ножове, хирургическите инструменти и всички подобни да бъдат заключени. Това вероятно няма да предотврати всички проблеми. Не можем да заключим всеки камък или цепеница на планетата. А като ви гледам така, някой май е забравил кой сте и яко ви е цапардосал.

Лестър потърка брадичката си.

— Ще повярвате ли, че на моите години се сбих за момиче?

Двамата за пръв път се усмихнаха един на друг. Това бяха само наченки на мигновено взаимно човешко харесване. Лестър добави:

— Ще помисля. Няма да е леко.

Мори отвърна невесело:

— Нищо няма да е леко, капитане. Но имам чувството, че никой от нас няма да преживее лятото, освен ако не набием в главите на

хората етиката на ненасилието, та да се въздържат дори при масовата лудост.

Дните на вятъра са пощадили градината, помисли Макарън. Може би някакви дълбоки инстинкти за оцеляване са подсказали на полуделите колонисти, че това ще крепи живота им. Вървеше ремонтът на болницата. Екипи, обучени за ръчна работа, вадеха всичко годно от кораба. Мори с пределно горчива яснота бе дал да се разбере, че за много години напред това ще бъде единственият им източник на метал за сечива и уреди. Малко по малко изчезна вътрешното обзавеждане на големия космически кораб: мебелите от жилищните сектори бяха изнесени и преобразувани за употреба в спалните и общите постройки, няколко групи описваха инструментите от работилниците, от кухненските сектори, дори от командната зала. Макарън знаеше, че Камила е много заета с компютъра, мъчейки се да разбере кои програми не са унищожени. Всичко — дори най-дребните сечива, химикалките и женската козметика в запасите на лавките — беше описано и разпределено на порции. Произведения на технологиичната земна култура нямаше откъде да се подновят и Мори каза съвсем ясно, че когато дойде време, ще се ползват заместители.

Помисли, че сечицето представлява чудновата картинка: малки палатки, построени от пластмаса и лико — бяха повредени по време на бурята и възстановени с твърдата местна дървесина, разнородни купчини от сложна механика, пазени от униформени хора от екипажа, за които отговаряше главният инженер Патрик. Хората от новохебридската комуна — по собствено желание, както узна Макарън — работеха в градината и в гората.

Държеше в ръка две листчета хартия. Още действаше старият навик да се пращат съобщения. Помисли си, че някой ден намаляващите запаси от хартия съвсем ще свършат. С какво ще ги заместят? Със системи от звънци, кодирани за всекиго поотделно, както в някои големи универсални магазини, за да се привлече вниманието на точно определено лице?... С устни съобщения? Или ще намерят начин да правят хартия от местни продукти и ще продължат

вековната традиция на писмените послания? Едното листче му съобщаваше, че трябва да се яви в болницата за така наречената рутинна проверка, в другото го молеха да се обади в канцеларията на Мори, за да каже докъде е стигнал в работата си и да получи новите си задачи.

Съобщението, че компютърът е извън строя и корабът няма как да излети, бе посрещнато по принцип без особени оплаквания. Един-двама от екипажа мърмореха, че който го е направил, трябва да бъде линчуван, но в момента нямаше начин нито да се разбере кой е изтрил записите на навигаторите от компютъра, нито пък да се установи кой е взривил самоделна бомба в една от вътрешните двигателни камери. Подозрението неизбежно падна върху човека на екипажа, който наскоро бе помолил да го приемат в новохебридската комуна и чието обезобразено тяло бе намерено в кораба близо до мястото на взрива. Всички се задоволиха с това обяснение.

Макарън подозираше, че затишието е временно, в резултат от шока и че рано или късно ще има нови бури. Но за момента всички просто приеха абсолютната необходимост да действат заедно, за да отстранят повредите и да осигурят оцеляването в неизвестните засега условия на сурова зима. Самият Макарън не беше сигурен какво да мисли за събитията, но във всеки случай се бе подготвял за колонист и тайно си мислеше, че може би е по-интересно да колонизираш „дива“ планета, а не някоя ужасно приличаща на Земята и обработена от Експедиционния корпус. Не беше подготвен обаче да бъде откъснат от пътищата до Земята — без космически кораби, без контакт или комуникации с останалата галактика, може би за поколения, може би завинаги. Това болеше. Още не беше го приел, знаеше, че вероятно никога няма да го приеме.

Влезе в постройката, където беше канцеларията на Мори, прочете надписа на вратата — „Влизай, без да чукаш“, и влезе. Вътре Мори разговаряше с едно непознато момиче, което, ако се съди по дрехите, беше от новохебридската комуна.

— Да, да, скъпа, знам, че искаш да работиш в градината, но записите за тебе сочат, че си веща в занаяти, керамика, ще ни трябваш там. Не разбираш ли, че почти всяка цивилизация развива най-напред грънчарството? Както и да е, ти май си бременна?

— Да, моята церемония на благата вест беше вчера. Само че хората като мен винаги работят до самото раждане.

Мори се усмихна леко.

— Радвам се, че се чувстваш достатъчно добре, за да работиш. Но никой не кара жените в колониите да вършат ръчна работа.

— Член четвърти...

— Член четвърти — и лицето на Мори помрачня — е установен за Земята, за земните условия. Осъзнай фактите за живота на другите планети, с чуждопланетна гравитация, светлина и съдържание на кислород, Алана. Тази планета е една от благоприятните. Когато има много кислород и слаба гравитация, няма бебета с аноксия или синдром на високото налягане. Но дори на най-добрите планети промяната играе голяма роля, а това е тъжна статистика за малко население като нашето. Половината жени са стерилни за пет до десет години, половината от способните да раждат ще помятат в течение на пет до десет години. И половината живородени бебета ще умират, преди да навършат месец, също в течение на пет до десет години. Жените в колонията трябва да бъдат глезени, Алана. Прави каквото е нужно или ще ти инжектираме успокоителни и ще те вкараме в болницата. Ако искаш да си от щастливките с живо бебе, вместо с умряло, прави каквото ти казвам, и то още сега.

Тя излезе с направление за болницата с крайно озадачен и шокиран вид. Макарян зае мястото ѝ пред разхвърляното бюро и Мори му се ухили.

— Предполагам, че си чул. Как ти харесва моята работа — да плаша младите бременни момичета?

— Не чак дотам.

Макарян мислеше за Камила, която също чакаше дете. Значи не е стерилна. Само че имаше шанс петдесет на петдесет да пометне и също такъв шанс детето ѝ да умре. Тъжна статистика. Той усети как по гърба му полазва ужас. Дали знае? И дали прави каквото трябва? Нямаше представа. Тя се бе затворила с капитана и вече половината от последното десетдневие се ровеха в компютъра.

Мори се намръщи леко:

— Слез от облаците. Ти си един от щастливците, Макарян, не си безработен технолог.

— Ъ?

— Геолог си и ни трябваш, за да правиш онова, за което си учил. Чу какво казах на Алана — едно от първите производства, от което спешно имаме нужда, е грънчарството. За него е необходим каолин или подходящ негов заместител. Трябва ни и качествен камък за строежи... бетон или някакъв цимент... Имам нужда от варовик или материал с подобни качества, трябва ни силикати за стъкло, различни метали... На практика ни е необходим геоложки анализ и проучване на тази планета, и то преди да дойде зимата. Твоята работа не е от първостепенно значение, Мак... може би втора или трета поред. Можеш ли да нахвърляш план за анализа и проучването през следващите един-два дни и да ми кажеш приблизително колко мъже ще са ти необходими за образците и тестовете?

— Да, ще се справя. Само че ти спомена, че няма да можем да развиваме технологична цивилизация...

— Не можем в смисъла, който инженер Патрик придава на думата — уточни Мори. — Тежка промишленост, механизирани транспорт... Но напълно нетехнологични цивилизации няма. Дори пещерните хора са имали технология, обработвали са кремък. Нали си виждал работилниците им? Човекът използва сечива, той е техник. Никога не съм си представял, че ще започваме от началото като диваци. Въпросът е кои технологии можем да развием, поне в първите три-четири поколения.

— Толкова напред ли планираш?

— Налага се.

— Каза, че моята работа не е приоритет номер едно. А кой е той?

— Храната — беше реалистичният отговор на Мори. — Все пак имаме късмет. Почвата тук е годна за оран, макар че както ми се струва, трябва да използваме торове и компост, но земеделието е възможно. Познавам планети, където осигуряването на храната би отнело толкова време, че дори и зачатъчното развитие на занаятите трябва да се отложи с две-три поколения. Земята не ги колонизира, но ние можехме да попаднем на такава планета. Тук дори е вероятно да има животни, които да опитомим, Маклауд сега изяснява това. Приоритет две е подслонът... впрочем когато правиш онези наблюдения, търси и пещери в по-ниските склонове. Вероятно е да се окажат по-топли от всичко, което ще успеем да построим, поне през зимата. След храната и подслона идват някои прости умения, най-

необходимото за живота: предене, гърнчарство, гориво, осветление, дрехи, музика, градинарски инструменти, мебели. Дадох ти идеите. Сега иди подготви проучването, Макарън, ще ти отпусна достатъчно мъже. — Той пак се усмихна мрачно. — Както ти казах, ти си един от щастливците. Тази сутрин убеждавах експерта по далечни космически комуникации, който няма никаква друга специалност, че работата му е абсолютно излишна поне за десет поколения напред. Предложих му да стане земеделец, дърводелец или ковач.

Когато Макарън излезе от канцеларията, мислите му пак импулсивно отлетяха към Камила. Това ли беше отредено и за нея? Не, със сигурност не, всяка цивилизована група хора има някаква полза от компютърна библиотека с информация! Само че дали Мори с неговите мрачни приоритети ще види нещата по този начин?

Той закрачи под обедното слънце в бледовиолетовите сенки. Слънцето висеше горе червено като възпалено и налято с кръв око. Отправи се към болницата. В далечината една самотна фигура се мъчеше с някакви камъни, заета да зида ниска ограда. Макарън се загледа към отец Валънтайн, който отбиваше самотното си наказание. По принцип приемаше теорията, според която колонията не може да се лиши от нито един чифт работни ръце, както и че отец Валънтайн по-лесно ще изкупи престъплението си с полезна работа, отколкото ако го окачат на въжето. И под тежестта на спомена за собствената му лудост (колко лесно можеше да убие капитана в пристъп на ревност!) Макарън не успяваше дори дълбоко в сърцето си да осъди отца или да се ужаси от него. Решението на капитан Лестър бе достойно за мъдростта на цар Соломон. Наредиха на отец Валънтайн да погребее мъртвите (и онези, които беше убил, и другите), да направи гробища и да ги огради с ограда за защита от дивите животни или от оскверняване, както и да построи достоен паметник за общия гроб на загиналите в катастрофата. Макарън не беше сигурен за какво може да послужат едни гробища, освен да напомнят на земните хора колко близки са животът и смъртта и колко малка е крачката от здравия разсъдък до лудостта. Но докато споменът милостиво се изличи, тази работа щеше да държи отца далеч от екипажа и от другите колонисти, които може и да не са наясно, че на косъм им се е разминало да не повторят престъплението му. Заниманието щеше да му осигури

достатъчно тежък труд и покаяние, за да утоли дори отчаяната човешка нужда от наказание.

Видът на самотната приведена фигура обаче уби желанието му да отиде в болницата. Той тръгна към гората покрай градините, където новохебридците се грижеха за дълги лехи със зелени кълнове. Коленичил, Алистър пресаждаше малки зелени стръкчета от някакво плоско покрито сандъче. Макарън му махна и той се усмихна в отговор. „Станалото ги радва, този живот идеално ще им подхожда.“ Алистър каза нещо на момчето, което държеше сандъчето, стана и се запъти към Макарън.

— El radron.^[1] Мори каза, че отиваш на геоложка експедиция. Какви са шансовете да откриеш материали за правене на стъкло?

— Не съм сигурен. Защо?

— В такъв климат са ни нужни оранжерии — обясни Алистър, — концентрирана слънчева светлина. Нещо, с което да пазим растенията от виелиците. Правя каквото мога с пластмасови листове, с отражатели от фолио и с ултравиолет, но това е временно решение. Потърси също естествени торове и нитрати. Почвата тук не е много богата.

— Ще си запиша. Фермер ли беше на Земята?

— Божичко, не. Автомеханик, транспортен специалист — Алистър направи гримаса. — Капитанът мислеше да ме направи механик. Ще се моля по цели нощи за оня, дето гръмна проклетия кораб, който и да е той.

— Добре, ще се опитам да ти намеря силикати — обеща Макарън.

На кое ли ниво Мори с неговите мрачни приоритети ще постави изкуството да се прави стъкло, запита се той. Ами музикалните инструменти? На много предно място, мина му през ума. Дори диваците са имали музика и той не можеше да си представи живота без нея, а смяташе, че и тези хора от пеещ народ не могат.

Сякаш в отговор на мисълта му едно от момичетата, които работеха на полето, издигна глас в морна, тъжна песен. Гласът ѝ, дълбок и дрезгав, невероятно много приличаше на гласа на Камила, а думите се изливаха, питащи и печални, в старата тъжна хебридска мелодия:

*„О, Каристиона, не ще ли отвърнеш на моя плач?
Не ще ли отвърнеш тази нощ?
Мъко моя, о, мъко... О, Каристиона...“*

„Камила, защо не идваш при мен, защо не ми отговаряш? Не ще ли отвърнеш на моя плач... Мъко моя, о, мъко...“

*„Моето сърце дълбоко се измъчва, тъй дълбоко,
очите ми текат ли, текат...
О, Каристиона... не ще ли отвърнеш на моя плач?“*

„Знам, че не си щастлива, Камила, но защо, защо не дойдеш при мен...?“

Камила отиде бавно и неохотно в болницата. Мислеше за изследванията. Малка отморяваща почивка след корабното всекидневие. Но когато вместо познатото лице на доктор Ди Астуриен („той поне говори испански!“) видя младия Юън Рос, тя раздражено сви вежди.

— Къде е шефът ти? Не си упълномощен да правиш изследванията на корабния персонал!

— Шефът оперира крака на оня човек, дето беше прострелян в колянната капачка по време на призрачния вятър. Във всеки случай аз отговарям за рутинните изследвания, Камила. Какво има? — Кръглото му лице изглеждаше предразполагащо. — Неподходящ ли съм според теб? Уверявам те, имам чудесни препоръки. Както и да е, мислех, че сме приятели, заедно станахме жертви на първия пристъп на вятъра! Не наранявай самочувствието ми!

Тя се разсмя против волята си.

— Юън, мошенико, невъзможен си. Да, предполагам, че е рутинна проверка. Шефът ти обяви преди около два месеца, че контрацептивната програма не действа, а аз, както изглежда, съм една от жертвите. Просто трябва да ме запишеш за аборт.

Юън подсвирна леко.

— Съжалявам, Камила — каза той с мек тон, — не е възможно.

— Но аз съм бременна!

— Тогава моите поздравления или нещо такова. Може би ти първа ще родиш дете тук, така де, освен ако някое момиче от комуната не те изпревари.

Тя го слушаше намръщена, без да разбира. Настоя:

— Май ще трябва в крайна сметка да говоря с шефа ти. Ти, както изглежда, не знаеш правилата на космическата служба.

В очите му се таеше дълбоко съжаление, той разбра всичко.

— Ди Астуриен ще ти каже същото — поде той внимателно. — Сигурно знаеш, че в колониите абортът се позволява само за спасяване на живота на майката или за да не се роди дете с тежки увреждания, а аз не съм сигурен дали тук можем да правим дори това. Високата раждаемост е абсолютно необходима поне в първите три поколения. Експедиционният корпус приема жени доброволки само ако са в детеродна възраст и подпишат, че са съгласни да имат деца.

— Но аз ще бъда освободена! — избухна Камила, — Никога не съм се записвала доброволка за колонията, а бях от екипажа. Знаеш също толкова добре, колкото и аз, че жените с висши научни степени са освободени, иначе никоя жена, която държи на кариерата си, никога няма да отиде в колониите. Ще се боря против това, Юън! Върви по дяволите, няма да се съглася насила да раждам! Никоя жена не може да бъде наказана да ражда!

Юън отправи печална усмивка към разярената жена.

— Седни, Камила, и бъди разумна. Първо, скъпа, самият факт, че имаш висока научна степен, те прави ценна за нас. Твоите гени ни трябва много повече от инженерните ти умения. Няма да имаме нужда от професията ти поне пет-шест поколения напред, може би дори и след това. Но гените за висока интелигентност и математически способности трябва да бъдат запазени в генетичната банка, иначе има риск да загинат.

— Да не се опитваш да ми кажеш, че ще бъда принудена да имам деца? Като някоя дивачка, някаква ходеща утроба от праисторическа планета? — Лицето ѝ побеля от гняв. — Това е напълно неприемливо! Всички жени от екипажа ще вдигнат стачка, като го чуят!

— Съмнявам се — вдигна рамене Юън. — Първо, ти погрешно схващаш закона. На жените се позволява да се запишат доброволки за колониите само ако гените им са здрави, ако са в детеродна възраст и

ако подпишат, че са съгласни да имат деца... А жените след детеродна възраст се приемат по изключение, при положение имат медицинска или научна степен. Иначе краят на плодовитите ти години ще означава и край на шанса ти да бъдеш приета за някоя колония... а знаеш ли колко дълги са списъците с чакащи за колониите? Аз чаках четири години, родителите на Хедър са я записали, когато е била на десет, а сега е на двайсет и три. А на Земята с нейната пренаселеност някои жени чакат по дванайсет години в списъците, за да им се разреши второ дете.

— Не мога да си представя за какво им е — изрече Камила с отвращение. — Едно дете трябва да е достатъчно за всяка жена, която има мозък в главата си, освен ако не е истинска невротичка и не притежава чувство за самоуважение.

— Камила — каза меко Юън, — това е биология. Още през ХХ век са правили експерименти върху мишки и върху населението в гетата и са открили, че един от първите резултати на непоносимото пренаселване е загубата на майчинския инстинкт. Това пък е патология. Човекът е търсецо оправдания животно, затова социолозите го нарекли „освобождение на жените“ и разни други глупости. Всъщност става дума за патологична реакция спрямо пренаселеността и прекалено голямата гъстота на населението. На жените, на които не им се позволявало да имат деца, е трябвало да се даде някаква друга работа, за да се запази умственото им здраве. Само че вече не е така. Когато отиват в колониите, жените подписват, че ще имат поне едно-две деца. Повечето от тях, щом се озоват извън претъпканата Земя, си възстановяват душевното и емоционалното здраве, така че средното семейство в колониите има по четири деца. А това, психологически погледнато, е правилно. Когато детето дойде, вероятно хормоните ти вече ще са се нормализирали и ще бъдеш добра майка. Ако ли не, то ще носи твоите гени и ще го дадем на някоя стерилна жена да го отгледа вместо теб. Повярвай ми, Камила.

— Да не искаш да ми кажеш, че съм длъжна да родя това дете?

— Дяволски сигурен съм, че трябва — гласът на Юън изведнъж стана суров. — както и други, ако, разбира се, успееш да ги износиш докрай. Имаш шанс едно към едно да направиш спонтанен аборт. — И той започна уверено и безпощадно да й излага статистиката, която Макарън бе чул от Мори малко по-рано същия ден. — Сега

разполагаме с петдесет и девет плодовити жени. Дори всички да забременеят тази година, ще е истинско чудо, ако се сдобием с дванайсет живи деца... А за да оцелее тази колония, е необходимо да сме поне четиристотин души, когато най-възрастните жени престанат да зачеват. Ще бъде адски рискована работа и имам чувството, че на всяка жена, която откаже да има толкова деца, с колкото може физически да се справи, ще се гледа с много лошо око. Едва ли не като на обществен враг номер едно.

Гласът на Юън бе суров, но с изострената си чувствителност, за която си бе дал сметка още когато първият вятър го бе блъснал и разтворил към чувствата на другите, той улавяше непоносимите картини, въртящи се в съзнанието на Камила:

„...не личност, а предмет, вървяща утроба, нещо, използвано за инкубатор, умът ми се изпарява, уменията ми са ненужни... като неплодна кобила...“

— Няма да е чак толкова лошо — каза той с дълбоко съчувствие. — Ще имаш много работа. Но така трябва да бъде, Камила. Сигурен съм, че ти се чувстваш по-зле от другите, но всички сме в едно и също положение. Трябва да оцелеем.

И отмести очи от нея, не можеше да се изправи срещу изблика на гнева ѝ.

Тя заговори, а устните ѝ се изпъваха в права линия:

— Може би ще е най-добре да не оцеляваме в такива условия.

— Няма да говоря за това с теб, докато не се почувстваш по-добре — изрече спокойно Юън, — не си струва да си хабя думите. Ще ти направим изследвания заедно с Маргарет...

— ...не искам!

Юън скочи, направи знак на сестрата, която стоеше зад гърба ѝ, и я хвана здраво за китката, за да я обездвижи. Една игла се заби в ръката ѝ, тя го изгледа с гневно подозрение, очите ѝ заблестяха.

— Какво...

— Безвредно успокоително. Запасите ни са малки, но ще стигнат, за да те държи спокойна. Кой е бащата, Камила? Макарън?

— Не е твоя работа! — изсъска тя.

— Съгласен съм, но ми трябва за генетичните регистри. Капитан Лестър?

— Макарън — каза тя в пристъп на неясен гняв и внезапно, с дълбока мъчителна болка си спомни... колко щастливи бяха по време на ветровете...

Юън погледна към безчувственото ѝ тяло с искрено съжаление.

— Намери Рафаел Макарън и се погрижи да е при нея, когато се събуди. Може би ще успее да ѝ налее малко акъл в главата.

— Как може да е такава егоистка? — прошепна ужасена сестрата.

— Израснала е на космически спътник — обясни Юън — и на колонията Алфа. На петнайсет години е постъпила на космическа служба и цял живот са ѝ втъпявали, че няма защо да се интересува от раждане на деца. Ще се научи. Въпрос на време.

Но се питаше колко ли жени от екипажа усещат същото — стерилността може да бъде и психологически детерминирана — и за колко време ще се преодолее насажданият страх и отвращение?

Може ли изобщо това да стане достатъчно скоро, за да увеличат броя си над критичната точка за оцеляване на този суров, брутален и негостоприемен свят?

---

[1] Шефът (исп.) ↑

Макарън седеше до спящата Камила и мислеше за разговора, който току-що проведеха с Юън Рос. След като му разказа за Камила, Юън го попита още нещо:

— Спомняш ли си да си правил секс с други по време на вятъра? Не любопитствам само защото си нямам друга работа, повярвай ми. Някои жени и мъже просто не могат да си спомнят или изреждат поне пет-шест имена. Като сравним спомените на всички, можем да изключим някои възможности. Необходимо е за генетичните регистри, за по-късно. Например ако някоя жена обяви трима мъже като евентуално отговорни за забременяването ѝ, трябва само да направим кръвна проба на тримата мъже и ще установим приблизително кой е истинският баща.

— Само с Камила — каза Макарън.

Юън се ухили:

— Ти поне си последователен. Надявам се, че можеш да накараш това момиче да стане малко по-разумно.

— Някак ми е трудно да си представя Камила като майка — изрече бавно Макарън, чувствайки се като изменник.

Юън вдигна рамене.

— Има ли значение? Ще разполагаме с достатъчно жени, които или ще искат да имат деца, а няма да могат, или не ще доизносват бременността си, или децата им ще умират при раждане. Ако тя не иска детето, след като го роди, няма да има недостиг от приемни майки!

Докато наблюдаваше упоената девойка, у Рафаел Макарън се надигна някакво негодувание. Любовта между тях, дори и в най-хубавите моменти, се бе зародила от враждебността, непрекъснато се колебаеше между отблъскване и желание, а сега гневът излезе от контрол. „Разглезена кучка такава — помисли той — цял живот е правила каквото си поиска, а сега, когато за пръв път трябва да се

съобразява с нещо друго освен със собствените си капризи, вдига врява. Дяволите да я вземат!“

Яростта на гневните му мисли като че ли проби изтъняващата пелена на наркозата и сините очи на Камила, засенчени от тежки тъмни ресници, примигнаха и се отвориха. Тя огледа в мигновена почуда полупрозрачните стени на болничната палатка и Макарън, седнал до леглото ѝ.

— Рафи?

Болезнена гримаса пробяга по лицето ѝ, а той помисли: „Поне не ме нарича вече Макарън.“

Той промълви толкова ласкаво, колкото можеше:

— Съжалявам, че не се чувстваш добре, любов моя. Помолиха ме да дойда и да поседя при теб.

Лицето ѝ се изопна с връщането на спомена. Той усещаше гнева и нещастие то ѝ, беше като болка вътре в него и угаси собственото му негодувание, сякаш въртна електрически ключ.

— Наистина съжалявам, Камила, знам, че не си искала това. Мрази ме, ако трябва да мразиш някого. По моя вина е, не постъпих никак разумно.

Нежността му, желанието му да поеме цялата вина я обезоръжиха.

— Не, Рафи — каза тя с болка, — не е честно спрямо теб. Когато се случи това, аз го исках толкова, колкото и ти, така че няма защо да се обвиняваш. Работата е там, че всички сме отвикнали да свързваме бременността със секса, сега имаме цивилизовано отношение към тия неща. И наистина не се е предполагало някой от нас да знае, че обикновените контрацептиви няма да действат.

Рафи докосна ръката ѝ.

— Добре, значи вината е споделена. Но защо не се опиташ да си спомниш как се чувстваше по време на вятъра? Тогава бяхме толкова щастливи.

— Тогава не бях с всичкия си. И ти не беше.

Дълбоката горчивина в гласа ѝ го накара да се свие от болка не само за себе си, а и за нея. Тя се опита да освободи ръката си, но той задържа тънките ѝ пръсти.

— Сега съм с всичкия си... поне така смятам... и пак те обичам, Камила. Нямам думи да изразя колко много те обичам.

— По-скоро бих помислила, че ме мразиш.

— Не мога да те мразя. Мъчно ми е, че не искаш това дете — добави той, — и ако бяхме на Земята, сигурно щях да приема, че имаш право да избереш... да не го родиш, щом не искаш. Но и тогава щеше да ми е мъчно и не очаквай да не съжалявам, че то може би няма да има шанс да се роди.

— Значи се радваш, че ще бъда принудена да го износя, така ли? — озъби се тя разярена.

— Как мога да се радвам за нещо, което ти причинява толкова мъка? — изрече отчаян Макарън. — Мислиш ли, че ми е приятно да те виждам нещастна? Това ме разкъсва, убива ме. Но ти си бременна, лошо ти е и ако ще се почувстваш по-добре да ти го кажа... Аз те обичам и не мога да направя нищо друго, освен да те слушам и да ти говоря неща, които ще ти помогнат. Само искам да се почувстваш малко по-щастлива и да не съм толкова безпомощен.

Камила усещаше смущението и тревогата му така, сякаш тя ги изпитваше, а това, че той толкова държеше на случката, която тя свързваше само с ветровете, прогони гнева и самосъжалението ѝ. Тя се изправи бавно в леглото и хвана ръката му.

— Ти не си виновен, Рафи — изрече тя нежно, — и ако ти е толкова мъчно, че постъпвам така, ще се помъча да направя всичко, което зависи от мен. Не мога да се преструвам, че искам дете, но ако трябва да имам... и както изглежда, е точно така... радвам се, че е от теб, а не от някой друг. — Камила се усмихна едва-едва и добави: — Предполагам, че както се развиха събитията тогава, можеше да бъде който и да е, но се радвам, че беше ти.

Рафаел Макарън отначало осъзна, че не може и дума да продума, после разбра, че не е необходимо. Наведе се и целуна ръката ѝ.

— Ще направя всичко, за да ти бъде по-лесно — обеща той. — Бих искал да мога да направя повече.

Когато главният инженер Лорънс Патрик и капитан Лестър отидоха на консултация с представителството на колонията, Мори вече бе разпределил задачите за повечето колонисти.

— Знаеш ли, Мори — каза Патрик, — много преди да стана експерт по двигатели М-АМ, бях специалист по малки всъдеходи. На кораба има достатъчно годин метал, за да се направят няколко, може да

се хранят с малки конвертирани двигатели. Много ще помогнат за откриване и картографиране на ресурсите на тази планета, а аз се наемам да ги построя. Кога ще мога да се заема?

— Съжалявам, Патрик — отговори Мори, — няма да е докато сме живи и аз, и ти.

— Не разбирам. Това няма ли да помогне за изследването и увеличаването на ползата от ресурсите? Да не би да искаш да изградиш възможно най-дивашката и варварска среда? — попита сърдито Патрик. — Бог да ни е на помощ, да не би Експедиционният корпус да се е превърнал в гнездо на антитехнократи и неоруралисти?

Мори невъзмутимо поклати глава.

— Напротив. Първата ми колониална мисия беше на планета, където създадох високотехнологична цивилизация, базираща се на максималното използване на електричеството, и много се гордея с това... На практика възнамерявам — или поради катастрофата е по-точно да кажа възнамерявах — да се върна и да се оттегля там до края на дните си. Пращането ми на колонията Коронида означаваше, че създавам технологични цивилизации. Но както стоят сега нещата...

— Все още е възможно — намеси се капитан Лестър. — Можем да предадем технологичното наследство на децата и внуците си. Мори, някой ден, дори да сме заточени тук доживот, внуците ни ще се върнат. Не познаваш ли историята? От изобретяването на парахода до кацането на човека на Луната са минали по-малко от двеста години. Оттогава до изнамирането на двигателите М-АМ, с които кацнахме на Алфа от съзвездието Кентавър — по-малко от сто. Може би всички ще умрем на това забравено от Бога парче скала и сигурно ще умрем. Но ще успеем да запазим технологията си дотолкова, че внуците ни да се върнат в потока на човешката цивилизация, няма да умрем за нищо.

Мори го изгледа с дълбоко съжаление.

— Възможно ли е все още да не разбираш? Нека ти го обясня подробно, капитане, и на теб, Патрик. Тази планета няма да понесе никаква напреднала технология. Ядрото ѝ не се състои от никел и желязо, преобладаващите метали тук са полупроводници с ниска плътност, затова гравитацията е толкова слаба. Доколкото мога да установя без сложна апаратура, скалите се състоят от голямо количество силикати, но металното им съдържание е ниско. Металите по принцип тук са редки... ужасно редки. Планетата, за която ви

споменах — с огромната експлоатация на електрическата сила, имаше големи залежи от гориво и многобройни планински ручеи за добиване на енергия... и много здрава екологична система. А тази планета, както изглежда, е почти неподходяща за земеделие, поне тук наоколо. Само горското покритие я пази от масивна ерозия, така че трябва да сечем дърветата много внимателно и да пазим гората като основа на живота ни. Поради всичко това просто няма как да отделим достатъчно работници, за да изработим всъдеходите, за които говориш, да ги обслужваме и поддържаме или да построим пътища за тях. Мога да ти представя точни цифри и схеми, стига да желаеш, но с две думи, ако държиш на механизирана технология, ти подписваш смъртната присъда ако не на всички ни, поне на внуците ни. Можем да оцелеем до три поколения, защото при нашата малка численост сме в състояние само да се придвижим до друга част на планетата, когато изгорим поредния регион. И толкова.

— Струва ли си да оцеляваме — изрече неизмеримо горчиво Патрик — или да имаме внуци, ако ще живеят така?

Мори повдигна рамене.

— Не мога да те карам да имаш внуци — заяви той. — Но съм отговорен за онези, които вече са на път. Пък и за колониите без напреднала технология се чака също толкова дълго, колкото и за такива, където нашироко се използва електричество. Ние не ще се крепим на хора като теб — съжалявам, че го казвам, но ти си ни малко в тежест. Необходими на този свят са хората от новохебридската комуна и ми се струва, че ако изобщо оцелеем, то ще е тяхно дело.

— Добре — заключи капитан Лестър, — струва ми се, че това обяснява нещата. — Той се позамисли. — Та какво да очаквам, Мори?

Мори хвърли поглед на записките си и рече:

— В индивидуалния ти регистър пише, че в академията си обичал да правиш музикални инструменти. Това не е от нещата с първостепенно значение, но през зимата можем да отделим хора за подобни занимания. Впрочем, да имаш понятие от стъкларство, фелдшерство, хранене или преподаване в основно училище?

— Постъпих на служба като медик — обяви изненадващо Патрик, — преди да се запиша в офицерския корпус.

— Значи иди поговори с доктор Ди Астуриен в болницата. Засега ще те запиша като санитар, ще работиш и по график заедно с всички

годни мъже в строителната програма. Един инженер може да се справи със строежи и проектиране. А ти, капитане...

— Идиотско е да ме наричаш капитан — прекъсна раздразнен Лестър. — Капитан на какво, за Бога?

— Тогава Хари — съгласи се Мори с кисела усмивчица. — Според мен титлите и другите глупотевини ще изчезнат от само себе си през идните три-четири години, но нямам намерение да лишavam някого от тях, ако държи на това.

— Добре, да кажем, че моята съм я отписал — рече Лестър. — Ще ме пратиш да копая в градината ли? След като вече не съм космически капитан, ставам само за това.

— Не — отсече Мори. — Ще ми трябва всичко, което те е направило капитан... може би лидерството.

— Да създам закон срещу запазването на все още живите технологични познания? Да го програмирам в компютъра може би за хипотетичните ни правнуци?

— Не толкова хипотетични в твоя случай — изтърси Мори. — Фиона Макморейър — сега е в болницата за „евентуална ранна бременност“ — ни даде името ти като възможния баща.

— Коя, по дяволите, извинете за израза, коя в тоя дяволски свят е Фиона Макнезнамсикия? — изцвили Лестър. — Никога не съм чувал за проклетото момиче.

— Има ли значение? — изхили се Мори. — Когато духаше она вятър, аз правех любов със зелето и бобените кълнове в градината или поне слушах какво ми разказват за неволите си. Повечето от нас са го изкарвали в по-... сериозни, нека ги наречем, занимания. Доктор Ди Астуриен ще ти иска имената на всички жени, с които евентуално си имал контакт.

— Спомням си само за една — каза Лестър, — трябваше да се бия за нея и я изгубих. — Потърка избледняващия белег на брадичката си. — О, я почакай... да не би да е момичето с червената коса, от новохебридската група?

— Не знам как изглежда момичето — отвърна Мори. — Но три четвърти от новохебридците са червенокоси, повечето са шотландци и малко ирландци. Според мен имаш голям шанс да се сдобиеш с червенокос син или дъщеря след около девет-десет месеца, освен ако

момичето не пометне. Така че виждаш, Лестър, и ти имаш интереси в този свят.

Капитанът почервения в изблик на бавно надигащ се гняв и заяви:
— Не искам потомците ми да живеят в пещери и да ровят земята, за да изкарват що-годе прехраната си. Искам да знаят от какъв свят идваме.

Мори не отговори веднага. Накрая отвори уста, за да изрече:

— Питам те сериозно... не отговаряй, не съм пазител на съвестта ти, но си помисли... Няма ли да е по-добре да оставим нашите потомци да развият технология, естествена за този свят? А не да ги осъждаме на танталови мъки със знания за технология, която може да унищожи планетата?

— Разчитам потомците ми да имат здрав разум — отсеке Лестър.

— Тогава продължавай и програмирай всичко това в компютъра, ако искаш. — Мори вдигна рамене. — Може би ще проявят предостатъчно здрав разум, за да не го използват.

Лестър тръгна към вратата, но попита през рамо:

— Мога ли да си върна помощничката? Или Камила Дел Рей е определена за нещо наистина важно, например готвене или шиене на пердета за болницата?

Мори поклати отрицателно глава.

— Можеш да си я вземеш, щом излезе от болницата. Тя е вписана в регистрите като бременна, за да ѝ се дава само лека работа, затова смятах да я помоля да напише някои елементарни текстове по математика. Но компютърът не е уморителен, така че ако иска да се върне, не възразявам.

Той заби поглед в хартиите, разхвърляни по бюрото му, и Хари Лестър, бивш капитан на космически кораб, разбра, че на практика го отправят да си върви.

13

Юън Рос се замисли над генетичните картони и неуверено вдигна очи към Джудит Ловат:

— Повярвай ми, Джуди. Не искам да те притеснявам, но това ще направи регистрирането много по-лесно. Кой е бащата?

— Не ми повярва, когато ти го казах преди — отсече Джуди, — така че щом знаеш отговора по-добре от мен, пиши каквото искаш.

— Не знам какво да ти отговоря. Не си спомням да съм бил с теб, но ако кажеш, че съм бил аз...

Тя упорито завъртя глава и той въздъхна.

— Пак тази история с чуждопланетеца. Не разбираш ли колко е фантастична? Колко не е за вярване? Да не искаш да докажеш, че местната раса е достатъчно хуманоидна, за да се съчетава с жените ни?... Все пак нали не се шегуваш, Джуди?

— Не доказвам нищо, Юън. Не съм генетик, просто съм специалист по хранене. Казах ти какво се случи.

— Докато не си била с всичкия си. На два пъти.

— Юън — Хедър докосна ръката му, — Джуди не лъже. Казва ни истината... което вярва, че е истина. Не се ядосвай.

— Само че, по дяволите, това, в което вярва, не е никакво доказателство — въздъхна Юън и вдигна рамене. — Добре, Джуди, нека е по твоему. Но трябва да е бил Маклауд... или Сабал. Или аз. Каквото и да мислиш, че си спомняш, така трябва да е било.

— Щом така казваш, значи наистина ще да е било така.

Джуди стана тихо и си тръгна, знаейки, без да е необходимо да поглежда, какво е записал Юън: „Баща неизвестен; възможни: Маклауд Луис; Сабал, Марко; Рос, Юън.“

Докато вратата се затваряше, Хедър каза тихо:

— Скъпи, беше малко суров с нея.

— По принцип смятам, че на такъв жесток свят няма място за фантазии. По дяволите, Хедър, учили са ме да спасявам живота на всяка цена... на всяка цена. А вече видях как умират хора... Оставих

ги да умрат... Когато разумът ни си е на мястото, трябва да бъдем свръхразумни, за да компенсирате това! — завърши разярен младият лекар.

Хедър се замисли, мълча почти минута и накрая изрече:

— По какво съдиш, Юън? Това, което на Земята изглежда здрав разсъдък, тук може да е безумие. Нали знаеш, че шефът ни обучава женски групи за предродилни грижи и акушерство, в случай че изгубим твърде много хора тази зима и медицинският персонал не успее да се справи. Каза и че той самият не е израздал бебе, откакто е бил стажант... наистина такива неща не стават, когато си на космическа служба. Да, и едно от първите неща, които ни каза, беше следното: ако някоя жена ще пометне, не правете нищо извънредно, за да го предотвратите. Щом детето не може да бъде опазено, ако майката си почива и лежи на топло, не правете нищо друго — нито хормони, нито лекарства за плода, абсолютно нищо.

— Това звучи невероятно — възкликна Юън, — почти престъпно!

— Така каза и доктор Ди Астуриен — потвърди Хедър. — На Земята би било престъпно. Но тук опасността от помятане може да е начин природата да отстрани ембрион, който няма да е способен да се адаптира към средата... към гравитацията и така нататък. По-добре жената да пометне по-рано и отново да зачене, отколкото да се пропилят шест месеца, за да се опази дете, което ще умре или ще израсне увредено. На Земята можем да си позволим да спасяваме такива деца — с гени на смъртоносни болести, умствено изостанали, с вродени деформации, вътреутробен инсулт и други такива. Създали сме апарати и медицински структури за неща като заместителни трансфузии, трансплантати с хормони на растежа, рехабилитация и упражнения, ако детето расте увредено. Но тук, освен ако някой ден не решим да ги изоставяме или да ги убиваме, ще е по-добре да сведем броя им до абсолютния минимум... Поне половината от увредените деца, родени на Земята, дори деветдесет процента — впрочем никой не знае, там помятането се предотвратява на всяка цена — са резултат от политиката за опазване на деца, които иначе биха умрели, грешки на природата, които тя би отстранила. В свят като този елиминирането им е абсолютно необходимо за оцеляването ни. Не можем да оставим гени на смъртоносни болести и дефекти да влязат в генетичния ни фонд.

Разбираш ли какво имам предвид? Лудост в земни условия, но голи факти за оцеляване тук. Естественният подбор трябва да бъде оставен да действа, което значи никакви героични усилия да се предотврати помятане, никакви крайни мерки да се спасяват умиращи или увредени при раждане деца.

— А това какво общо има с Джуди и щурата ѝ история за чуждопланетеца, който ѝ е направил детето? — запита Юън.

— Значи, че трябва да се научим да мислим по нов начин... и да не отхвърляме нещата веднага само защото не ни изглеждат за вярване.

— Смяташ, че някакъв нечовекоподобен чуждопланетец... о, хайде, Хедър, за Бога!

— Кой Бог? — запита Хедър. — Всички богове, които познавам, принадлежат на Земята. Не знам кой е направил детето на Джуди. Не съм била там. Но тя е била и като липсват доказателства, ще приема нейната дума. Тя не е жена с развинуто въображение и ако казва, че някакъв чуждопланетец е дошъл и се е любил с нея, а после е открила, че е бременна, по дяволите, ще ѝ повярвам до доказване на противното. Поне докато видя бебето. Ако е твое копие или на Сабал, на Маклауд, може би ще се усъмня, че Джуди е била с помътен разсъдък. Но при втория вятър ти действаше разумно, макар и донякъде. И Макарън действаше донякъде разумно. Явно при повторно излагане на наркотика от цветния пращец си запазваме малко контрол. Тя даде разумни обяснения какво е правила този път. Съвпадат с онова, което е правила преди. Защо поне не допуснем, че е права??

Юън зачеркна всичко, оставяйки само „Баща: неизвестен“.

— Само това може да се каже със сигурност — изрече той накрая. — Ще оставя нещата така.

Голямата сграда още служеше за трапезария, кухня и зала за почивка, макар че вече работеха и отделни кухни, построени от тежкия белезникав полупрозрачен местен камък. Група жени от новохебридската комуна, облечени в карирани вълнени поли и с топлите еднообразни палта, които бяха взели със себе си, приготвяха вечерята. Една от тях, девойка с дълга червена коса, пеше с високо сопрано:

*„Когато дните се скъсяват,
аз тъжна бродя край водата,
където мъж, дете на слънце,
бе галил щерката на феите.
Защо така седя,
въздишам и скубя орловата напрат,
така самотна и сломена?“*

Когато Джуди влезе, тя спря да пее.

— Доктор Ловат, всичко е готово. Казах им, че сте в болницата, така че почнахме без вас.

— Благодаря, Фиона. Кажете ми какво пееше преди малко?

— О, това е стара наша островна песен. Знаете ли гаелски? Мислех, че не... Казва се „Любовната песен на феята“ — за една фея, която се влюбила в смъртен мъж и все броди по хълмовете на Скай, питайки се защо той не се връща при нея. Но е по-хубава на гаелски.

— Ами изпей я на гаелски — предложи Джуди, — много глупаво ще е, ако тук оцелее само един език! Фиона, я ми кажи, отец Валънтайн не идва ли да се храни в общата трапезария?

— Не, носим му храната.

— Нека аз да я отнеса. Искам да говоря с него.

Фиона хвърли поглед към грубата табелка с разписание на смените, закована на стената.

— Чудя се дали изобщо ще получим постоянна работа, преди да разберем коя е бременна и коя не е? Добре, ще кажа на Елси, че вие сте я занесла. Ето там, една от онези кошнички.

Намери отец Валънтайн на гробищата, заобиколен от огромните камъни, които пренасяше за паметника. Той взе храната, извади я и я сложи на един плосък камък. Джуди приседна до него и каза тихо:

— Отче, имам нужда от помощта ви. Нали няма да ми откажете да изслушате изповедта ми?

Той бавно поклати глава.

— Вече не съм свещеник, доктор Ловат. Как, в името на всичко свято, ще имам наглостта да съдя от Божие име нечии грехове? — Усмихна се едва-едва. Беше дребен мъж на не повече от трийсет години, но сега изглеждаше посърнал и остарял. — Във всеки случай

имам много време да мисля, пренасяйки камъните тук. Как мога почтено да проповядвам или да възвестявам Христовото евангелие в свят, където Той никога не е стъпвал? Ако Бог иска да спаси този свят, ще прати някого да го спаси... каквото и да значи това. — Той гребна с лъжица от купата, в която имаше месо и някакви зърна. — Вие и своя обяд ли носите? Благодаря. На теория приемам изолацията, но в действителност копнея за компанията на други хора много повече, отколкото някога съм смятал.

Думите му не позволяваха да се говори за религия, но Джуди, вътрешно объркана, не искаше да се отклони от темата.

— Оставяте ни без никаква духовна подкрепа, така ли, отче?

— Не мисля, че досега съм направил много по този въпрос — отвърна отец Валънтайн. — Чудя се дали изобщо някой свещеник го е постигнал. Разбира се, няма нужда да казвам, че ако мога да направя нещо за някого като приятел, ще го направя, това е най-малкото... И цял живот да правя това, то едва ли ще изкупи извършеното от мен, но е по-добре, отколкото само да седя, облечен в дрипи, и да си посипвам главата с пепел, бърборейки молитви за покаяние.

— Предполагам, че мога да ви разбера. Но не намеквате ли, че тук няма място за вяра или за религия, отче?

— Предпочитам да не ме наричате отче — махна той с ръка. — По-добре „братко“. Тук всички трябва да бъдем братя и сестри в нещастията. Не, не казвам това, доктор Ловат... не знам малкото ви име... Джудит... Не исках да кажа това, Джудит. Всяко човешко същество има нужда да вярва в добротата на някаква сила, която го е създала, независимо какво име ѝ дава, има нужда и от религиозна или етическа структура. Но не смятам, че имаме нужда от тайнства или свещеници, идващи от свят, който тук е само спомен, а за нашите деца и децата на децата ни няма да бъде дори и това. Етика — да. Изкуство — да. Музика, занаяти, знание, човечност — да. Но не ритуали, които скоро ще се изродят в предразсъдъци. И в никакъв случай не и социален кодекс или сбор от съвсем произволни правила за поведение без основи в обществото, в което се намираме сега.

— Но вие щяхте да работите в църковната структура на колонията Коронида, нали?

— Навярно. Наистина не съм мислил за това. Аз съм от ордена на свети Кристофър от съзвездието Кентавър, който е създаден, за да

пренесе реформираната католическа църква на звездите. Просто приех това като кауза, която си заслужава. Никога не съм се замислял истински... никаква сериозна, строга, задълбочена мисъл. Но тук, при моята купчина камъни, имам много време да мисля. — Той се усмихна. — Нищо чудно, че на Земята престъпниците обикновено са били пращани да къртят камъни. Това създава работа за ръцете, а времето ти остава изцяло свободно, за да мислиш.

Джуди изрече замислено, без да бърза:

— Значи смятате, че етиката на поведението е безусловна, така ли? Има ли в нея нещо категорично и божествено предопределено?

— Как би могло да има? Джуди, знаете какво направих аз. Ако не бях възпитан с представата, че някои неща сами по себе си и по своята природа са достатъчни, за да ме пратят в ада, тогава, когато се събудих след вятъра, бих могъл да живея с моя грях. Сигурно щях да се засрамя, да се разстроя, дори щеше да ми се повдига, но нямаше да бъда убеден дълбоко в съзнанието си, че никой от нас не заслужава да остане жив след това. В семинарията нямаше отенъци на правото и кривото, имаше само добродетел и грях, нищо по средата. В лудостта ми убийствата не ме тревожеха, защото в семинарията ме бяха учили, че развратът е смъртен грях, заради който ще отида в ада, така че как може убийството да е нещо по-лошо? Можеш да отидеш в ада само веднъж, а аз вече бях прокълнат. Една рационална етика щеше да твърди, че каквото и да сме направили през онази нощ на лудост аз и ония нещастници от екипажа — Господ да успокои душите им! — то е навредило само на нашето достойнство и на чувството ни за приличие, ако това има значение. Беше на километри, на галактики далеч от убийството.

— Не съм теолог, от... Валънтайн — изрече Джуди, — но може ли някой да извърши смъртен грях в състояние на абсолютна лудост?

— Повярвай ми, минах през това, че и отгатак. Не е никакво утешение да зная, че ако можех да изтичам при своя изповедник и да получа опрощението му за всичко, което съм извършил в състояние на лудост — грозни неща по нечии принципи, но съвсем безвредни, — сигурно нямаше да убия тези нещастници. Навярно има нещо сбъркано в системата, според която можеш да поемаш и да снемаш вината като палто. Колкото до лудостта — в нея не може да се прояви нищо, което вече не е съществувало. Започвам да разбирам: аз не

можах да понеса не съзнанието, че в лудостта си съм извършил забранени неща с онези мъже. А осъзнаването, че съм ги извършил с радост и готовност и не съм смятал, че те са извънредно грешни. Винаги като видех тези мъже, щях да си спомням за времето, когато умовете ни бяха съвършено открити един за друг и ние познавахме взаимно душите, телата и сърцата си в най-всеобхватната любов и взаимност, която някога човешко същество може да изпита. Разбрах, че никога няма да мога да го скрия, затова хванах джобното ножче и започнах да се крия от себе си. — Той се усмихна горчиво, страховита мъртвешка усмивка. — Джудит, Джудит, прости ми, ти дойде да ме молиш за помощ, искаше да изслушам изповедта ти, а пък изслуша моята.

Тя каза с огромна нежност:

— Ако е така, значи всички трябва да сме свещеници един за друг, поне да се изслушваме и да си помагаме колкото можем.

Спомни си една от фразите му и я повтори на глас:

— Умовете ни бяха съвършено открити един за друг... най-всеобхватната любов и взаимност, която някога човешко същество може да изпита. Да, това направи с нас този свят. В различна степен, но с всички ни по един или друг начин. Така каза и той...

И бавно, търсейки думи, тя му разказа за чуждопланетеца, за първата им среща в гората, как беше пратил за нея по време на вятъра, странните неща, които ѝ бе казал без думи.

— Той ми каза... умовете на нашите хора са като притворени врати. Но ние се разбихме един друг може би по-скоро защото имаше това... тази всеобхватна взаимност. Но никой не ми вярва! — И тя се разплака отчаяна. — Мислят, че съм луда или че лъжа!

— Има ли значение какво мислят? — произнесе полека свещеникът. — С тяхното неверие ти може би го пазиш. Казваш, че той се страхувал от нас... от нашите хора... и ако те са мирен народ, не се учудвам. Една телепатична раса, която се настрои на нашите вълни по време на призрачния вятър, навярно ще реши, че сме ужасни насилници, страшен народ. До голяма степен ще бъдат прави, макар че имаме и друга страна. Но ако хората повярват в твоя... как го нарече Фиона?... неземан любовник, може да тръгнат да търсят неговия народ и последиците може никак да не са добри. — Той се усмихна. — Нашата раса има твърде лоша репутация, щом се срещне с други

култури, които според нея са низши. Ако обичаш бащата на детето си, Джуди, нека продължат да не ти вярват.

— Завинаги ли?

— Докато се налага. Тази планета вече ни променя, може би някой ден нашите и техните деца ще успеят да се съберат без сътресения, но трябва да почакаме и да видим.

Джуди подръпна верижката около врата си и той запита:

— Не носеше ли кръст?

— Да, но го свалих, простете ми.

— Защо? Тук той не означава нищо. А това какво е?

Беше синьо камъче, блестящо, с малки сребристи фигурки, които се движеха вътре в него.

— Той каза, че използвали тези неща, за да се учат децата им, и ако се науча да владее украшението, ще мога да достигам до него... да му съобщавам, че аз и детето сме добре.

— Може ли да го видя?

Валънтайн посегна към украшението, но тя трепна и се отдръпна назад.

— Не мога да го обясня. Не разбирам. Но когато някой друг го докосне, то... боли, все едно е част от мен — смотоледи тя. — Мислите ли, че съм луда?

Мъжът поклати глава.

— Какво е лудостта? — изрече той. — Украшение, което подпомага телепатията... Може би има някои особени свойства, които резонират с електрическите сигнали, пращани от мозъка... Телепатията не съществува просто така, сигурно има някаква естествена основа на явлението. Може би украшението е настроено към онова нещо в твоя мозък, което те прави да си ти. Поне виждам, че е нещо реално. Ти вече свърза ли се с него?

— Понякога ми се струва — призна Джуди, като едва намираще думи. — Все едно чуваш нечий глас и разпознаваш чий е по звука... не, не е точно така, но се случва. Чувствам... много за кратко, но е напълно истинско... сякаш той застава до мен, докосва ме и след това всичко изчезва. Един миг сигурност, един миг... любов и после изчезва. Имам странното усещане, че това е само началото, че ще дойде ден, когато ще узная и друго за него...

Той я гледаше как прибира украшението под дрехата си. И каза:

— Ако бях на твое място, щях да пазя тайната за известно време. Планетата ни променя всички, но може би не достатъчно бързо. Учените сигурно ще искат да изследват украшението, да го обработват, може би дори да ти го отнемат, да експериментират с него, да го унищожат, за да видят как действа. Ще те питат и разпитват безкрай, ще те подлагат на тестове, за да разберат дали не лъжеш или халюцинираш. Пази го в тайна, Джудит. Използвай го така, както той ти е казал. Може да дойде ден, когато ще е важно да знаеш как действа... как трябва да действа, а не как учените искат да го накарат да действа.

Той стана и изтърси трохите от дрехата си.

— Трябва да се връщам при камъните.

Тя се надигна на пръсти и го целуна по бузата.

— Благодаря — каза нежно, — много ми помогна.

Мъжът докосна лицето ѝ.

— Радвам се. Това е само... началото. Дълъг път назад, но това е само начало. Бог да те благослови, Джуди.

Гледаше я как се отдалечава и една странна, почти богохулна мисъл мина през ума му: „Сигурен ли съм, че Бог не праща тук един Младенец... странен Младенец, не съвсем човек... на този странен свят?“ Пропъди мисълта, но друга го накара да простене от объркани спомени и тревога: „Сигурен ли съм, че Младенецът, когото съм обожавал през всичките тези години, не е плод на такъв необикновен съюз?“

— Смешно — каза той на глас и отново се приведе над самоналоженото си наказание.

— Никога не съм си представяла, че ще се моля за лошо време — Камила затвори платнището на малката палатка с компютъра, където сега бяха с Хари Лестър. — Мислих за това. Не можем ли да изчислим точната продължителност на годината на тази планета с данните, които имаме — за дължината на дните, за отклонението на слънцето и така нататък?

— Това е достатъчно елементарно — отговори Лестър. — Направи си програмата и я пусни. Може би ще разберем колко дълго лято и колко дълга зима да очакваме.

Тя тръгна към пулта. Бременността ѝ започваше да личи, макар че беше още слаба и стройна.

— Успях да спася почти цялата информация за двигателите „материя-антиматерия“ — похвали се той. — Някой ден... Мори вчера ми каза, че от парната машина до звездите няма и триста години. Някой ден потомците ни ще могат да се върнат на Земята, Камила.

— Стига да искат да се върнат — уточни тя и седна пред бюрото.

— Съмняваш ли се? — изгледа я той недоумяващо.

— В нищо не се съмнявам. Просто не се мъча да предположа какво ще искат да направят моите пра-пра-пра-пра... о, да му се не види, деветото поколение след мен. В края на краищата, на Земята са живели поколения наред, без дори през ум да им мине да изобретяват неща, които са можели да изобретят много лесно по всяко време, след като са се научили да добиват желязо. Ти наистина ли смяташ, че Земята щеше да тръгне да завладява Космоса, ако не беше пренаселеността и замърсяването? По-важни са социалните фактори.

— А ако Мори постигне своето, потомците ни ще бъдат варвари. Само че докато имаме компютъра и докато е здрав, ще имаме знанието. После те ще могат да го използват, когато почувстват необходимост.

— Ако бъде запазен — уточни тя, вдигайки рамене. — През последните няколко месеца никак не съм сигурна, че онова, с което дойдохме тук, ще надживее нашето поколение.

Лестър направи усилие да си напомни: „Тя е бременна, затова години наред се смяташе, че жените не стават за учени, бременните жени все си въобразяват.“ Гледаше я как изписва бързо знаци на сложния компютърен език.

— Защо искаш да разбереш колко е дълга годината?

„Глупав въпрос“ — помисли девойката, после се сети, че е израснал на космическа станция и времето за него не означава нищо. Съмняваше се дали той изобщо разбира връзката между времето и климата за валежите и оцеляването. Обясни му простишко:

— Първо, искаме да узнаем колко е дълъг сезонът на растежа и да разберем кога можем да събираме реколтата. По-лесно е от метода на пробите и грешките. Ако бяхме колонизирали тази планета по обикновения начин, щяха да се извършват няколкогодишни наблюдения на сезоните. Освен това Фиона и Джуди и... и ние, останалите, искаме да разберем кога ще се родят децата ни и какъв ще е климатът тогава. Аз няма сама да правя дрехи за детето си, но все някой ще ги прави... и трябва да се знае колко студ пропускат!

— Ти вече планове ли кроиш? — любопитства той. — Имаш шанс едно към едно да го износиш и пак толкова да не умре след това.

— Не знам. Някак си никога не съм се съмнявала, че моето ще е едно от онези, които ще оживеят. Може би предчувствие. Или извънсетивно възприятие — изрече тя бавно, премисляйки. — Имах чувството, че Рут Фонтана ще пометне, и така стана.

— Никак не е приятна тая дарба — вдигна той рамене.

— Не е, но не мога да се отърва от нея — каза Камила простишко. — А това май помага на Мори и на другите при жътвата. Да не говорим за кладенеца, който Хедър им помогна да изкопаят. Очевидно са съживени латентни човешки способности, няма нищо странно. Както и да е, май се научихме да живеем с тези неща.

— Когато бях студент, всички безусловно познати факти за извънсетивното възприятие бяха вкарани в компютър и отговорът беше, че вероятността да има такова нещо е едно към хиляда... И крайно малкото случаи, които не са тотално и убедително опровергани, се дължат на грешка на изследователя, а не на човешкото извънсетивно възприятие.

Камила се засмя и отвърна:

— Това само доказва, че компютърът не е Бог.

Капитан Лестър се загледа в младата жена, която се протегна назад, отпусвайки скованото си тяло.

— Тия ужасни командни кресла не са предвидени за ползване при условия на пълна гравитация. Надявам се удобните мебели да заемат по-предно място в списъка на задачите. Напоследък малкото май не е доволно, че седя на твърди столове.

„Господи, колко много обичам това момиче, кой би повярвал, на моите години!“ За да не забравя разликата във възрастта, Лестър попита остро:

— Смяташ ли да се омъжиш за Макарън, Камила?

— Не смятам — каза тя с лека усмивка. — Ние не мислим с такива понятия. Обичам го... станахме толкова близки по време на първия вятър, толкова много неща споделихме, винаги ще бъдем взаимно свързани. Живея с него, когато е тук. Не ми се случва много често, ако точно това искаш да узнаеш. Най-вече защото той толкова много ме иска, а когато си бил така близък с някого, когато можеш... — тя търсеше думите — когато чувстваш колко много те иска, не можеш да му обърнеш гръб, да го оставиш... гладен и нещастен. Но независимо дали ние двамата можем да създадем някакво семейство, независимо дали ще живеем с него до края на дните си... наистина не знам, не мисля така. Много сме различни. — Тя му се усмихна открито, а от това сърцето на мъжа се преобърна. — Всъщност бих била по-щастлива с теб, задълго. Двамата много си приличаме. Рафи е толкова мил, толкова нежен, но ти ме разбираш по-добре.

— Носиш дете от него и си способна да ми кажеш това, Камила?

— Стреснах ли те? — натъжи се тя. — Съжалявам, не исках да те разстройвам, никак не исках. Да, детето е от Рафи и това някак си странно ме радва. Той го иска, а един родител трябва да иска дете. А за мене... не мога нищо да направя, така са ми промили мозъка... за мен това е чисто и просто биологичен инцидент. Ако беше от теб, например, а можеше да е — също както Фиона ще има дете от теб, а ти едва я познаваш, — сигурно щеше да го мразиш, щеше да ме накараш да се боря, за да го махна.

— Не съм сигурен. Може би не. Сега във всеки случай не — каза тихо Хари Лестър. — Макар че като говоря тези неща, се вълнувам. Това ме разтърсва. Може би съм твърде стар.

Тя поклати отрицателно глава.

— Трябва да се научим да не се крием един от друг. Децата ни ще растат в общество, където ще знаят, че всичко, което чувстват, е като отворена книга. За какво ни е да носим маски?

— Това ме плаши.

— Може би до известна степен. Но те ще го приемат като нещо съвсем естествено.

Тя се притисна до него и облегна гръб на гърдите му. Пресегна се назад и хвана ръката му. Той чу тихия ѝ глас:

— Не се стряскай. Но... ако оживея... ако двамата оживеем... бих искала следващото ми дете да е от теб.

Той се наведе и я целуна по челото. Беше прекалено развълнуван, за да каже каквото и да било. Тя притисна ръката му, после леко се освободи.

— Казах и на Макарън — рече тя протичко. — По генетични причини ще е добре жените да раждат деца от различни бащи. Но, знаеш, моите причини не са толкова бездушни и неемоционални.

Лицето ѝ за момент стана далечно — на Лестър му се стори, че гледа към нещо невидимо през някаква пелена, — и се изкриви в мигновена гримаса от болка. Но тя само се усмихна в отговор на разтревожения му въпрос.

— Не, нищо ми няма. Да видим какво ще направим с продължителността на годината. Кой знае, може това да стане първия ни национален празник!

Вятърните мелници бяха на няколко километра от базовия лагер. Огромните дървени конструкции осигуряваха енергия за мелене на брашно и ядки (ореховидните плодове, събирани в гората, даваха прекрасно възладко брашно, което щеше да им бъде от полза, докато бъдат ожънати първите посеви от ръж и овес), произвеждаха и малки количества електричество за лагера. Но електрическата енергия винаги щеше да е оскъдна в този свят, затова я разпределяха много внимателно — за болницата, за хранване на основните машини в малкия металургичен цех и в новата стъкларска работилница. Оттатък лагера, снабден със собствен огнезащитен пояс, се намираще Новият лагер, както вече бяха почнали да го наричат, макар хората от новохебридската комуна, които работеха там, да го бяха нарекли Ню Скай. Това беше експерименталната ферма, където Луис Маклауд и

група помощници се опитваха да установят кои животни се поддават на опитомяване.

Преди да навлезе в гората с малка група помощници, Рафаел Макарън спря и хвърли поглед назад от върха на най-близкия хълм. Двата лагера се виждаха ясно оттам, наоколо им кипеше дейност, но все пак по нещо се различаваха от всички лагери, които беше виждал на Земята. В момента не можеше да определи по какво. Но после се сети — тишината. А може би не? Наистина се чуваха много звуци. Огромните мелници скърцаха и размахваха криле под силния вятър. Дочуваха се далечни звънки удари на чукове, стържене на триони, строителните екипи довършваха подслоните за зимата. Фермата също издаваше характерните си звуци — гласовете на животните, блеенето на рогатите бозайници, необичайното грухтене, цвърчене и писукане на странните създания. Накрая той разбра. Всички имаха природен произход. Никакъв шум от транспорт. Никакви машини, с изключение на свистенето на грънчарските колела и потракването на сечивата. Всеки от тези звуци криеше непосредствено човешко намерение. Почти нямаше безлични. Всеки като че си имаше предназначение и на Рафи това му се струваше странно и далечно. Цял живот бе живял в големите градове на Земята. Там дори в планините всъдеходите, моторизираният превоз, далекопроводите и турбосамолетите създаваха привичен звуков фон. Тук беше тихо, застрашително тихо, защото винаги, когато някой звук разкъсаше неподвижността на вятъра, той придобиваше някакво непосредствено значение. Нямаше как човек да го пренебрегне, трябваше да се вслуша в него. Нямаше звуци, които да отmine безгрижно, както когато турбосамолети ти минават над главата или слушаш корабния двигател, защото тогава знаеш, че това няма нищо общо с теб. Всеки звук, разнесъл се наоколо, имаше специално отношение към чулия го и Рафаел почти непрекъснато се вслушваше напрегнато.

Добре де. Сигурно ще свикне и с това.

Започна да инструктира групата си.

— Днес ще работим покрай по-ниските скални масиви и най-вече в леглата на реките. Трябват ни образци от всяка нова на вид земя... по дяволите... почва. Всеки път, когато цветът на глината или почвата се промени, нанесете го на картата... Нали имаш грижа за

картата, Джанис? — и момичето кимна в отговор. — Аз работя на разграфена хартия. Ще локализираме всяка промяна на терена.

Сутринта работиха почти без произшествия, като се изключи откритието край някакво поточе. Рафи го забеляза, докато се канеха да накладат огън и да приготвят нещо за обяд — да изпекат питки от брашно от ядки и да направят „чай“ от местни листа с приятен сладък вкус, подобни на дафиновите. Най-строгото правило в колонията беше да не се пали огън на място без огнезащитни пояси или заграждения, затова набързо струпаха каменно огнище. Когато сухото смолисто дърво стана на жарава, към тях се присъедини друга малка групичка от трима мъже и две жени.

— Здравейте, можем ли да обядваме заедно с вас? Тъкмо ще си спестим паленето на още един огън — поздрави ги Джуди Ловат.

— Заповядайте — отзова се любезно Макарън. — Но ти какво правиш в гората, Джуди? Мислех, че вече са те изключили от ръчната работа.

— На практика сега съм безполезна — махна тя с ръка. — Не ми се позволява да си вдигна и пръста, нито да се катеря истински. Но ако направя предварителни изследвания тук на място, това ще спести мъкненето на образци обратно до лагера. Така открихме въжестия бурен. Юън казва, че сега е добре да се движа, само да внимавам да не се преуморя и да не изстина. — Тя си сипа чай и седна до него. — А ти откри ли нещо?

— Горедолу — кимна той. — През последните три седмици всеки ден, всичко, което откривахме, беше поредният вид кварцит или калцит. Последната ни находка беше графит.

— Графит ли? За какво служи?

— Ами покрай другото той е пълнителят на моливите — обясни Макарън. — Имаме много дърво за правене на моливи, ще ни е от помощ, когато вземат да привършват запасите от други пишещи инструменти. Можем да го използваме и за машинна смазка, така пък ще спестим животинска и растителна мазнина за ядене.

— Чудна работа, никога не съм се замисляла за такива неща — каза Джуди. — Милиони дреболии, които винаги си приемал като нещо съвсем естествено.

— Така е — обади се един мъж от екипа на Макарън, — винаги съм смятал козметиката за нещо излишно, някои хора чудесно си

минават и без нея. А Марша Камерън оня ден ми каза, че ѝ поставили спешната задача да разработи крем за лице. Попитах я защо, а тя ми обясни, че на тая планета с толкова много сняг и лед е страшно необходимо кожата да се запазва мека и да се предотвратяват напуквания и инфекции.

Джуди се разсмя.

— Да, а точно сега сме полудели да търсим заместител на царевичното нишесте за детска пудра. Възрастните могат да ползват талк, тук го има много, обаче ако бебетата го вдъхнат, може да предизвика проблеми с белите им дробове. Тукашните ядки и семена не могат да се смелят ситно, брашното става за ядене, но не е достатъчно фино за подсушаване на нежни бебешки дупенца.

— Колко спешно е сега това, Джуди? — запита Макарън.

— На Земята щеше да са необходими около два и половина месеца — вдигна рамене Джуди. — Камила, аз и момичето на Алистър — Алана, ще родим почти по едно време, а следващата партида се очаква около месец след това. Е, да... така поне смятаме. Зимата по всяка вероятност ще настъпи преди това... Не ми ли разказваше какво сте открили днес?

— Хума — отговори Макарън — или нещо такова, не мога да определя разликата. — Тя го погледна въпросително. — Използва се за правене на платове. Вземаш малко животински влакна, някаква вълна от зайцерозите, тук ги има много и могат да се отглеждат във ферми, обаче с хума платното по-лесно се обработва и свива.

— За Бога, никога нямаше да ни хрумне да питаме геолог за нещо, от което се правят дрехи — намеси се Джанис.

— Всички науки са взаимно свързани. Макар че на Земята всичко така се е специализирало, че сме загубили общия поглед. — Джуди допи чая си. — В лагера ли се връщаш, Рафи?

Той поклати глава.

— Не, отиваме в гората, може би пак при хълмовете, където ходихме тогава, първия път. Трябва да проверим дали има потоци, които извираат от отдалечените върхове. Доктор Фрейзър дойде точно заради това, иска да намери още следи от народа, който видяхме при последната експедиция, да си състави по-точна представа за културното им равнище. Знаем, че строят мостове между дърветата, не сме се опитвали да се катерим по тях. Очевидно са доста по-нависоко

от човешки ръст и доста леки, а не искаме да разваляме творенията им или да ги плашим.

Джуди кимна.

— Искаше ми се и аз да дойда — каза тя замислено, — но ми е наредено да не се отдалечавам от лагера, преди да се роди детето.

Макарън улови дълбок копнеж в погледа ѝ и с новата си способност да улавя чувствата я погали и се постара да я успокои:

— Не се тревожи, Джуди. Няма да причиняваме безпокойство на никого, когото открием — нито на малкия народ, построил мостовете, нито на... други. Ако някое от съществата тук е враждебно към нас, досега вече трябваше да сме го разбрали. Нямаме намерение да ги безпокоим. Една от причините да отидем там е да се уверим, че не нахлуваме по невнимание в жизненото им пространство и не вредим на нещо, което е необходимо за тяхното оцеляване. Когато знаем къде живеят те, ще знаем къде не бива да живеем ние.

— Благодаря, Рафи — усмихна се тя. — Това е хубаво. Ако всички мислим по този начин, няма да се тревожа.

Скоро след това двете групи се разделиха, търсачите на храна тръгнаха обратно към лагера, а екипът на Макарън се отправи към далечните височини.

На два пъти през следващите десет дни те се натъкнаха на следи от дребните космати чуждопланетци с големи очи. Веднъж откриха мост над един планински поток, построен от дълги вериги тръстикови примки, здраво преплетени и завързани. До него се стигаше по въжени стълби, които започваха от по-ниските части на дърветата. Без да пипа нищо, доктор Фрейзър внимателно разгледа пълзящите растения, от които беше направен мостът, защото според него хората щяха да имат нужда от доста повече влакна, въжета и дебели върви, отколкото можеха да получат от така наречения от тях въжест бурен. Почти на сто и петдесет километра по-нататък сред хълмовете откриха дървета, насадени в идеален кръг, а много въжени мостове водеха високо нагоре в короните им. Но мястото май беше изоставено, а платформата, която приличаше на дъно на огромна кошница и като че ли беше построена, за да свързва дърветата, изглеждаше разрушена и през дупките по нея се виждаше небето.

Фрейзър погледна с копнеж нагоре.

— Бих дал пет години от живота си, за да се кача да погледна там. Дали имат мебели? Това някакъв дом ли е или храм, кой знае... Но не мога да се кача по тези дървета, а възените стълби едва ли ще издържат Джанис, какво остава за мен. Доколкото си спомням, те не са по-едри от десетгодишно дете.

— Имаме много време — обади се Макарън. — Мястото е изоставено, можем някой ден да дойдем със стълби и да го изследваме колкото ти душа иска. Лично аз мисля, че е ферма.

— Ферма ли?

Макарън го накара да се вгледа. По стволите на дърветата, засадени на еднакво разстояние едно от друго, се виждаха съвършено прави линии. Вкусните зелени гъби, които Маклауд беше открил преди първия вятър, растяха по тях на редове, така равномерно разпределени, все едно са били разсаждани по конец.

— Едва ли никнат от само себе си така равномерно — обясни Макарън, — сигурно са били посадени. Вероятно идват през няколко месеца, за да оберат реколтата, а платформата може да бъде каквото и да е — място за почивка, склад, лагер за пренощуване. Или ферма, която са изоставили преди много години.

— Чудесно е да се знае, че гъбата може да се култивира — рече Фрейзър и започна грижливо да записва в бележника си точни данни за вида на дърветата, на които растяха гъбите, разстоянието между тях и дължината на редовете.

— Виж! Прилича ми на проста напоителна система — отвежда водата настрана от мястото, където расте гъбата, и я насочва право към корените на дървото!

Когато навлязоха навътре сред хълмовете, а мястото на „фермата“ беше вече внимателно нанесено на картата на Джанис, Макарън се улови, че мисли за чуждопланетците. Примитивни са, но какъв друг тип общество наистина е възможен в подобен свят? Интелигентността им може да се сравнява с тази на повечето хора, ако се съди по сложността на приспособленията им.

„Капитанът говори за връщане към дивачеството. Но подозирам, че не можем да се върнем, дори да искаме. Най-напред ние сме елитна група, половината от нас имат висши степени на образование, останалите са минали през подборните тестове за колонисти. Идваме със знания, които сме натрупали в продължение на милиони години

еволюция и няколко столетия форсирана технология, пришпорена от един свръхнаселен и замърсен свят. Може би няма да сме способни да присадим тук нашата култура като цяло, тази планета няма да го понесе, а ако се опитаме да го направим, ще е равносилно на самоубийство. Но няма защо да се тревожим, че ще изпаднем в примитивизъм. Каквото и да направим с този свят, крайният резултат, както подозирам, поне няма да е под равнището на онова, което сме постигнали на Земята. Човешкият ум, винаги се стреми да оползотвори възможно най-добре всичко, което открие. Няма да е същото... може би след няколко поколения и аз не бих могъл да го свържа със земната култура. Но хората не могат да бъдат нещо друго освен хора, разумът никога не функционира под равнището си.“

Тези дребни чуждопланетци са се развили съобразно нуждите на този свят. Горски народ, окосмени (Макарън потръпна под ледения дъждец в лятната нощ, прииска му се да имаше козина) и живеят в симбиоза с гората. Но доколкото можеше да прецени, постройките им показваха високо равнище на изтънченост и адаптивност.

Как ги беше нарекла Джуди? Малките братя, които не са мъдри. Ами другите чуждопланетци? Тази планета, както изглежда, бе отгледала цели две разумни раси и те навярно съжителстваха по някакъв начин. Това беше добър знак и за човечеството, и за тях. Но чуждопланетецът на Джуди — познаваха го само под това име и дори сега той се съмняваше дали съществуват други — сигурно е достатъчно човекоподобен, за да направи дете на земна жена, а тази мисъл го накара да се почувства необичайно развълнуван.

На четиринадесетия ден от пътуването достигнаха най-ниските склонове на големия ледник, който Камила беше нарекла Стената около света. Той стърчеше над тях, закривайки половината небе. Макарън разбираше, че е недостъпен за катерене дори при толкова много кислород във въздуха. Отвъд тези склонове нямаше нищо освен гол лед и скали, шибани от неспирния мразовит вятър. Нямаше да спечелят нищо, ако отидеха там. Но дори след като експедицията на Макарън обърна гръб на гигантския планински масив, умът му отхвърляше думата „недостъпен“. Помисли си: „Не, нищо не е невъзможно. Сега не можем да го изкачим. И докато съм жив, сигурно няма да можем. Навярно не по-рано от десет, двайсет години. Против човешката природа е да се примирява с такива ограничения. Някой ден

или аз ще дойда и ще се изкача, или децата ми ще го направят. Или техните деца.“

— Стигаме дотук, като вървим в едната посока — обобщи доктор Фрейзър. — Следващата експедиция трябва да тръгне в друга посока. Насам е гора и само гора.

— Е, и горите ще са ни от полза — възрази Макарън. — Нищо чудно в другата посока да има пустиня. Или океан. Или, отде да знаем, плодородни долини и може би градове. Времето ще покаже.

Съветваше се с картите, които правеха, със задоволство гледаше запълнените части, но разбираше, че цял живот ще ги допълва. Нощта ги свари на лагер в самото подножие на ледника. Макарън се събуди призори, навярно защото мекият, гъст среднощен сняг бе спрял. Излезе навън и се взря в тъмното небе и чуждите звезди. Три от четирите луни висяха като украшения над извисяващите се планински хребети. После погледът и мисълта му се върнаха към долината. Неговите хора бяха там, а и Камила, която носеше детето му. Далеч на изток, където щеше да изгрее червеното слънце, се забелязваше леко сияние. В душата на Макарън изведнъж нахлу голямо, неизразимо задоволство.

Никога не се бе чувствал щастлив на Земята. В колонията щеше да бъде по-добре, но дори и там трябваше да се приспособява към свят, създаден от други хора, които до голяма степен не приличаха на него. Тук можеше да има дял в създаването на оригинални неща, да вае и твори това, което желае за себе си и за бъдещите си деца и за децата на техните деца. Тук го докара една трагедия и катастрофа, лудостта и смъртта ги бяха връхлетели, но Макарън съзнаваше, че е един от щастливците. Бе намерил своето собствено място и то му харесваше.

Наложи се през по-голямата част от този и следващия ден да се връщат по стъпките си от подножието на ледника под навъсеното сиво небе с надвиснали тежки облаци. Макарън, който не вярваше в хубавото време на тази планета, отново усети познатите иглички на безпокойството. Към края на втория ден завая сняг, тежък и по-твърд от всички снегове, които беше виждал в този свят. Хората мръзнаха дори в топлите си дрехи и бързо загубиха посоката. Пейзажът се превърна в развихрено бяло безумие без цвят, форма и местоположение. Не смееха да спират, но въпреки това скоро стана ясно, че не могат да продължат през сгъстяващия се ситен прахообразен сняг. Вървяха, здраво хванати за ръце, но затъваха.

Можеха да продължат само надолу. Други посоки вече нямаше. Под дърветата беше малко по-добре. Но там полумракът бе изпълнен със застрашителни звуци: виещият вятър, който се спускаше от хребетите над тях, пращането и скърцането на клоните, което напомняше пориви на силен вятър в гигантския такелаж на плаващ кораб, чиито размери никой не посмиваше да си представи. Потърсиха подслон под някакво дърво и се помъчиха да разпънат палатката, но тя плющеше бясно под напора на бурята и на два пъти се наложи да гонят издутото платно надалеч сред снега. Едва я спасиха. Тя обаче не можеше да им служи за подслон, ставаше им все по-студено и по-студено. Палтата наистина бяха непромокаеми, но почти не ги пазеха от пронизващия студ.

Докато се притискаха един до друг на завет край едно дърво, по-голямо от останалите, Фрейзър пророни с тракащи зъби:

— Ако е така през лятото, какви ли бури ще има през зимата?

— Според мен през зимата ще е най-добре да не си подаваме носа от базовия лагер — каза тъжно Макарън.

Помисли за бурята след първия вятър, когато бе тръгнал да търси Камила в снега. Тогава му се бе сторил като виелица. Колко малко познаваше този свят! Притисна го чувство на силен страх и съжаление. „Камила. Тя е на сигурно място в селището, но дали някога някой от нас ще се върне там?“ Помисли с мъчително самосъжаление, че може никога да не види лицето на детето си, след това сърдито отпъди мисълта. Не бива да се предават и да лягат да умират, някъде наоколо трябва да има подслон. Иначе няма да изкарат нощта. Палатката не им вършеше работа повече от парче хартия, но сигурно имаше начин...

„Хайде да помислиш. Хвалеше се пред себе си каква интелигентна и подбрана група сме били. Използвай това, иначе няма да си по-добър от австралийски дивак.

Можеш и повече. Те са дяволски добри в оцеляването. Само че ти си бил глезен цял живот. Оцелявай, по дяволите!“

Хвана Джанис с едната ръка, с другата сграбчи доктор Фрейзър, привлече и младия Доминик, момчето от новохебридската комуна, което учеше геология, за да работи в колонията. Дръпна ги до себе си и закрепця, надвивайки рева на бурята:

— Може ли някой да види къде дърветата са най-гъсти? Щом няма пещери наоколо или някакъв подслон, най-добре ще е да се скрием в гъсталака. На завет и на сухо.

Гласът на Джанис едва се чуваше:

— Трудно се вижда, но ми се струва, че някъде там виждам тъмно място. Ако не е нещо твърдо, значи дърветата са толкова гъсти, че през тях не се вижда. Това ли имаш предвид?

На Макарън му се струваше, че и той вижда нещо такова. Сега, когато получи потвърждение, се реши да повярва. Оня път стъпките му го бяха завели право при Камила.

Нещо свръхсетивно? Може би. Но какво имат за губене?

— Всички се дръжте за ръце — каза той повече с жестове, отколкото с думи. — Ако се изгубим, вече няма да се намерим.

Хванаха се здраво един за друг и започнаха да си пробиват път към мястото, което беше само по-тъмна тъмнина сред дърветата.

Доктор Фрейзър го държеше здраво за ръката. Приблужи лице до лицето на Макарън и извика:

— Може би полудявам, но видях светлина!

Макарън помисли, че сигурно е видял илюзия, предизвикана от режещия очите му вятър. Но на самия него му се стори, че вижда нещо беше още по-неправдоподобно: човешка фигура. Висок, бледо проблясващ, гол в бурята... Не, то изчезна, беше само видение, но му се привидя, че създанието помахна от тъмната далечина... и те се добраха до нея. Джанис попита:

— Видя ли го?

— Май че го видях.

После, когато се подслониха под гъсто скупчените дървета, споделиха видяното. Нямаше двама, които да са видели едно и също: доктор Фрейзър — само светлината, Макарън — гол мъж, който му маха. Джанис бе видяла лице със странна светлина наоколо, като че то, както каза тя, е било вътре в главата ѝ, а когато присвила очи да го разгледа, изчезнало като Чеширския котарак^[1]. Според Доминик беше висока светла фигура.

— Като ангел — допълни той, — или жена... с дълга светеща коса.

Но докато се препъваха във вилицата, вървейки към видението, стигнаха до толкова нагъсто израсли дървета, че едва ли някой можеше да си пробие път между тях. Макарън рухна на земята и запълзя, влачейки всички след себе си.

Сред естествения заслон от дървета снегът ръсеше само като лек пращец, а виещият вятър не стигаше до тях. Свиха се на купчина, загърнати в одеялата и топлейки се един друг с телата си, и хапнаха малко от студените остатъци от обяда. После Макарън запали светлина и видя на единия ствол грижливо закрепени дъсчици. Стълба на дървото, която водеше нагоре...

Още преди да се заизкачват, той знаеше, че това е едно от убежищата на дребния космат народ. Стъпалата бяха доста далеч едно от друго и дори на Макарън му беше трудно да ги изкачва, а дребничката Джанис направо издърпваха нагоре. Доктор Фрейзър се колебаеше, но Макарън нямаше никакви съмнения.

— Ако всеки е видял нещо различно, значи сме били доведени дотук. Нещо е говорило пряко на умовете ни. Може дори да се каже, че сме били поканени. Ако съществото е било голо... а двама от нас са го видели... значи не се безпокои от времето, каквото и да е то, но знае, че това време е опасно за нас. Предлагам да приемем поканата със съответното уважение.

Трябваше да пропълзят през гъсто замрежения с въжета вход нагоре към платформата, където се озоваха в спретната дървена къщичка. Макарън се зае внимателно да пали светлина, но откри, че не е необходимо, защото вътре се разстилаше мъждукащо сияние от меко фосфоресциращата материя по стените. Вън вятърът беснееше, короните на големите дървета трещяха и стенеха, лекият под на постройката непрекъснато бе в движение, не неприятно, но тревожещо. Къщичката се състоеше от една-единствена голяма стая, подът бе покрит с нещо меко и гъбесто като мъх или мека зимна трева. Изтощените, измръзнали пътешественици легнаха с облекчение на пода, отпуснаха се в сравнително топлия, сух подслон и заспаха.

Преди да се унесе, Макарън като че ли долови в далечината висок, нежен звук, сякаш някой пееше в бурята. Пее ли? Нищо не може да живее тук в тази виелица! Но усещането не го напускаше и на самия ръб на съня в ума му нахлуха картини и думи.

Далеч надолу сред хълмовете, Камила се луташе беззащитна и подлудяла след първия повеи на призрачния вятър. Връщайки се към здравия разсъдък, тя бе открила палатката грижливо разпъната и екипировката внимателно подредена до нея, Камила бе решила, че той го е направил. А той си бе помислил, че тя го е направила.

„Някой ни е наблюдавал. Пазел ни е. Джуди казваше истината.“

За миг му се мярна красиво лице, нито женско, нито мъжко. „Да, ние знаем, че сте тук. Не искаме да ви навредим, но нашите пътища се разминават. Все пак ще ви помагаме, както можем, колкото и малко да проникваме във вас през затворените врати на умовете ви. По-добре е да не се приближаваме много, но спете тази нощ на сигурно място и си идете в мир...“

Видя светлина да обгръща красивите черти, сребристите очи. И тогава, и по-късно Макарън не можа да разбере дали бе видял очите на чуждопланетеца и светлите му черти, или пък умът му ги е възприел и си бе създал представа от детските приказки за ангели, феи и светци с ореоли. И заспа под далечния звук на песента и приспивния вой на вятъра.

---

[1] От „Алиса в огледалния свят“ на Луис Карол. ↑

— ...и само това видях от него. Стояхме там близо трийсет и шест часа, докато снегът престана и вятърът стихна, тогава излязохме. Не можахме да разберем кой живее там. Подозирам, че той внимателно е стоял настрана от нас, докато си идем. Там ли те заведе той, Джуди?

— О, не. Не толкова далеч. Не съвсем. Не беше домът на неговия народ, а един от градовете на малкия народ, на съществата от дървесните пътища, така ги нарече той. Само че аз не мога отново да намеря мястото, пък и не бих искала — заяви тя.

— Но те са добре настроени към нас, сигурен съм — възрази Макарън. — Може би... не беше ли този, когото ти познаваш?

— Откъде да знам? Но те очевидно са телепатична раса, подозирам, че всичко, което знае някой от тях, го знаят и другите... поне най-близките, семейството... ако имат семейства.

— Един ден ще разберат, че сме приятелски настроени към тях — въздъхна Макарън.

Джуди се усмихна едва-едва:

— Може би знаят, че ти... и аз... сме приятелски настроени, но има хора, които те не познават. Подозирам, че времето за тях няма толкова значение, каквото за нас, особено за западноевропейците... Дори на Земята източните народи си правят планове и мислят с поколения напред, вместо с месеци или най-многого години. Вероятно той смята, че има време, за да почне да ни опознава, може би цял век.

— Е, ние няма никъде да идем — засмя се Макарън. — Според мен има достатъчно време. Доктор Фрейзър е на седмото небе, успя да натрупа толкова антропологични бележки, че ще му стигнат да си запълва свободното време поне за три години напред. Сигурно е записал всичко, което видя в къщичката. Надявам се да не са се обидили от това, че е надничал навсякъде. Записал си е всичко, което може да се използва за храна. Ако нашите две раси са сравнително близки, значи каквото ядат те, и ние ще можем да го ядем. Не сме пипали запасите, но доктор Фрейзър си записа всичко, каквото видя

там. Говоря за съществуването като за мъж за удобство, макар Доминик да твърди, че някаква жена ни е завела там. И единственото подобие на мебел приличаше на стан с опъната на него мрежа. Имаше шушулки с някакви растителни влакна, нещо като млечока на Земята, на киснати, сигурно са щели да приготвят влакна за предене или пресукване. Намерихме няколко такива шушулки по обратния път и ги дадохме на Маклауд във фермата, от тях май ще станат много хубави дрехи.

Джуди стана да си върви.

— Наясно си, че в лагера има още много хора, които дори не вярват, че тук има разумни същества.

Макарън се вгледа в отчаяните очи на жената и каза нежно:

— Има ли значение, Джуди? Ние знаем. Може би просто трябва да почакаме и също да почнем да мислим с поколения. Вероятно децата ни ще знаят всичко.

В света с червеното слънце дойде лято. Всеки ден светилото се изкачваше все по-високо в небето, слънцестоеенето отмина и то започна да се снижава. Камила си бе поставила за задача да води календар. Забеляза, че дневните промени на слънцето и небето показват, че дните, които се удължаваха през първите четири месеца от пребиваването им на тази планета, сега се скъсяват, отивайки към непредсказуемата зима. Когато вкара в компютъра всичката информация, с която разполагаше, предрече дни без слънце, средни температури около нулата по Целзий, както и евентуални постоянни ледени бури. Но тя не преставаше да си напомня, че това са само математически предположения какво може да се случи. Те нямаха нищо общо с действителността.

По време на втората третина на бременността ѝ се случваше да се учудва на себе си. Никога преди не ѝ беше хрумвало да се усъмни, че в строгия свят на математиката и науката — нейният свят, откакто се беше родила — има някакви празноти. Или пък че някога ще се изправи пред проблем, с изключение на строго личните, който тези дисциплини няма да могат да разрешат. Доколкото знаеше, старите дисциплини все още вършеха работа на колегите ѝ от екипажа. И все по-големите доказателства за нейната растяща способност да чете в умовете на другите, да поглежда тайнствено в бъдещето и да прави необичайно точни предположения, основаващи се само на бързите

проблясъци на онова, което трябваше да нарича „интуиция“... Останалите се присмиваха на всичко това, махваха презрително с ръка. Но тя знаеше, че още много хора изпитват същото.

Именно Хари Лестър — все още за себе си го наричаше капитан Лестър — ѝ го каза съвършено ясно и когато беше с него, тя можеше да усети нещата така, както той ги виждаше.

— Придържай се към онова, което знаеш, Камила. Само това можеш да направиш. Ако нещо е невъзможно, значи е невъзможно.

— А ако невъзможното се случи? Например извънсетивното възприятие?

— Тогава — отсече той — значи не си разбрала правилно фактите или правиш догадки, основани на подсъзнателни сигнали. Не пресилвай нещата само защото искаш да повярваш. Изчакай фактите.

— Какво точно имаш предвид под доказателства? — запита тя.

Той тръсна глава.

— Честно казано, тук няма нищо, което за мен да е доказателство. Ако ми се случи, просто ще сметна, че съм луд и следователно преживяното от сетивата ми няма стойност.

Тогава през ума ѝ мина: „Ами желанието да не вярваш? А как ще постигнеш интелектуална цялостност, когато отхвърляш поредица от факти като невъзможни, без дори да ги провериш?“ Но тя обичаше капитана и старите навици взеха връх. Някой ден щяха да стигнат до по-остър сблъсък, но все пак се надяваше в тихо отчаяние, че няма да е скоро.

Нощният дъжд продължаваше да вали, вече ги нямаше страшните ветрове на лудостта, но трагичната статистика, която бе предвидил Юън Рос, се развиваше плашещо и неизбежно. От сто и четиринайсет жени едва осемдесет или деветдесет трябваше да са забременели през изминалите пет месеца. Четирийсет и осем наистина бяха бременни, а двайсет и две от тях пометнаха за два месеца. Камила знаеше, че ще бъде една от щастливките, и наистина беше. Бременността ѝ се развиваше така безметежно, че понякога съвсем забравяше за нея. Но момичето от новохебридската комуна, Алана, получи контракции в шестия месец и роди преждевременно две близначета, които умряха секунди след раждането. Камила нямаше близък контакт с момичетата от комуната — повечето от тях работеха в Ню Скай, с изключение на бременните, заети в болницата, — но когато

чу за станалото, през нея премина някаква болка. Вечерта потърси Макарън и остана дълго време с него, сгушена в прегръдките му в безсловесна агония, която нито можеше да обясни, нито да разбере. Накрая попита:

— Рафи, познаваш ли едно момиче на име Фиона?

— Да, много добре я познавам. Червенокоса красавица от Ню Скай. Но няма защо да ревнуваш, скъпа, наистина. Мисля, че тя живее сега с Луис Маклауд. Защо питаш?

— Познаваш много хора в Ню Скай, нали?

— Да, често ходя там. Защо? Мислех, че ги смяташ за отблъскващи диваци — започна да се защитава Рафаел, — но те са добри хора и на мен ми харесва как живеят. Не те карам да се присъединиш към тях. Знаем, че няма да искаш, а те няма да ме оставят без собствена жена. Опитват се да балансират половете, макар че не се женят. Отнасят се към мен като към свой.

— Много се радвам — изрече тя необичайно меко — и изобщо не ревнувам. Но бих искала да се запозная с Фиона, а не мога да си обясня защо. Можеш ли да ме заведеш на някое тяхно събиране?

— Няма защо да обясняваш — увери я той. — Довечера ще имат концерт. Който иска, е добре дошъл. Можеш и да попееш, ако обичаш това занимание. И аз понякога си пея. Нали знаеш някои стари испански песни? Опитват се някак да запазят колкото се може повече от музиката, която помним.

— Някой друг път с удоволствие ще попея, но сега усещам, че не ми стига дъхът — усмихна се Камила. — Може би след като се роди бебето.

Тя притисна ръката му и Макарън усети прилив на дива ревност. „Тя знае, че Фиона носи детето на капитан Лестър, и иска да я види. Но не я ревнува, не би могла да е по-безразлична... А аз ревнувам. Но нима съм съгласен да ме лъже? Обича ме, носи детето ми, какво повече да искам?“

Още преди да стигнат до новата зала за събрания във фермата Ню Скай, до тях долетяха звуците на музиката. Камила погледна смутено към Макарън.

— Боже Господи, каква е тая ужасна врява?

— Забравих, че не си шотландка, скъпа, не обичаш ли гайдите? Мори, Доминик и още някои свирят на тях, но не си длъжна да влизаш,

преди да са свършили.

— По-страшни са от ловуващи баншита. Музиката не е само тази, предполагам?

— Не, има арфи, китари, лютни... абе, още много инструменти. И правят нови. — Когато гайдите млъкнаха, той леко стисна пръстите й и двамата се запътиха към залата. — Това е просто традиция. Гайдите. И гордостта на планинците, поличките и мечовете.

Когато влязоха в залата, щедро осветена със свещи и факли, за свое учудване Камила усети мигновен пристъп на някаква лека завист. Момичетата носеха чудесните си карирани вълнени поли и пелерини, мъжете бяха с традиционните полички, мечове и наметки с катарамии, просвяткващи на раменете им. Повечето от тях имаха искрящочервени коси. „Колоритна традиция. Предават я от поколение на поколение, а нашата традиция... умира. О, по дяволите, каква традиция? Годишният парад в Космическата академия ли? Тяхната поне приляга на тоя странен свят.“

Двама мъже, Мори и високият червенокос Алистър, танцуваха с мечове, скачайки пъргаво сред бляскавите остриета под звуците на една гайда. За миг на Камила й се стори, че вижда святкащи мечове, не за танци, а истински, смъртоносни, но след миг видението изчезна и тя се присъедини към аплодисментите за двамата танцьори.

Последваха други танци и песни, повечето странни за Камила, с причудлив, меланхоличен ритъм, който й навяваше мисли за морето. А то се плискаше в думите на повечето песни. В залата бе полутъмно дори на светлината на факлите и тя не можа никъде да види момичето с медночервена коса, което търсеше. След известно време обаче забрави какво я бе довело тук, заслушана в тъжната песен от един изчезнал свят на острови и морета:

*„Мхари, о, Мхари, мое момиче,
твоите морскосини очи като с магия
ме привличат към тебе, на Мълския бряг,
сърцето ми стене от обич към тебе...“*

Ръката на Макарън я обгърна плътно и тя се облегна на него.

— Колко странно — прошепна тя, — на свят без морета ще се запазят толкова песни за морето...

— Дай ни време — прошепна той в отговор. — Ще намерим морета, за да пеем за тях...

Точно в този миг песента свърши и някой извика:

— Фиона, Фиона, попей ни малко!

Чуха се още гласове и след малко червенокоса девойка в синьо-зелена пола, която подчертаваше бременността ѝ, излезе от тълпата и изрече с ясен, висок глас:

— Не мога много да пея, нещо не ми достига дъх тия дни. Какво искате да чуете?

Някой извика нещо на гаелски, тя се усмихна, отметна глава, взе една арфа от друга девойка и седна на дървената пейка. Пръстите ѝ се раздвижиха в бързи арпеджи и тя запя:

*„Вятърът от островите
носи песента на наш'та скръб
и вика на чайките, на потоците дъха.
Потънала в мечти, се вслушвам във водата,
що от хълма тече в земята на мечтите.“*

Гласът ѝ беше мек и нисък и докато пееше, Камила си представяше зелени ниски хълмове, познати картини от детството. Памет за Земята, която малцина от тях бяха виждали, жива само в песни като тази. Памет за времето, когато хълмовете на Земята са били зелени под златистото слънце и сините небеса...

*„Духай на запад, о, ветре океански, шепни ни
откъм земята ни родна,
земята ни честна и истинска.
Заспивам, събуждам се, чувам водите,
от хълмове спускат се
на младостта ни в земите.“*

Гърлото на Камила се сви в ридание. Изгубената Земя, забравената... За пръв път тя направи усилие да отвори очите на разума си за особената увереност, която бе познала още по времето на първия вятър. Почти яростно, в изблик на някаква страстна обич тя прикова очите и ума си към пеещото момиче, а след това видя и се успокои...

„Тя няма да умре. Детето ѝ ще живее. Аз не бих могла да го понеса — все едно той да бъде изличен, като че не е съществувал. Какво става с мене? Той е с няколко години по-възрастен от Мори, няма причина да не надживее повечето от нас...“

Но безпокойството си оставаше и тя се отпусна, когато песента на Фиона се извиси към завършека си.

*„Изгнанишки песни ще пеем
в страната далечна,
де арфи и гайди прекрасни са както преди,
но музика няма тъй дивно над нас да запее,
подобно водите в земята,
що повече няма да видим.“*

Камила разбра, че плаче. Не беше само тя. Край нея в тъмната зала изгнаниците оплакваха своя изгубен свят. Безсилна да го понесе, Камила стана и като сляпа тръгна към вратата, блъскайки се в хората. Щом видяха, че е бременна, веднага ѝ направиха път. Макарън излезе след нея, но тя не го забелязваше. Едва когато излязоха навън, се обърна към него, хвърли се в прегръдките му и заплака безутешно. И когато накрая до ума ѝ достигнаха загрижените му въпроси, не отговори нищо. Не знаеше какво да каже.

Рафи се опитваше да я успокои, но усещаше колко е притеснена. Отначало не разбираше, но след малко се досети.

Нощта бе светла, нямаше нито облаци, нито следа от дъжд. Две големи луни, лимоновозелена и пауновосиня, висяха ниско в потъмняващото виолетово небе. И се задаваха ветрове.

Вътре в залата на новохебридците музиката неусетно премина в групов танц. Растящото чувство за взаимност, любов и съпричастие ги

обвързваха в приливи на близост, която не биваше никога да бъде забравена или нарушена. По едно време късно през нощта, когато факлите започнаха да горят неравномерно, двама мъже скочиха един срещу друг в гневна схватка, засвяткаха искрящи мечове, гордостта на шотландските планинци, зазвънтя стомана. В миг Мори, Алистър и Луис Маклауд, действайки едновременно като пръстите на ръката, се хвърлиха между двамата борещи се, повалиха ги на пода, избиха мечовете от ръцете им и буквално седнаха върху тях, притискайки ги долу, докато пламъкът на гнева не се усмири в двата чифта очи. После, когато внимателно ги освободиха, почнаха да им наливат в устата уиски. „Шотландецът все ще успее да направи уиски и на другия край на Вселената — помисли Мори, — независимо от какво друго се е лишил.“ Най-сетне двамата противници се прегърнаха пиянски, заклевайки се във вечно приятелство, а празникът на любовта продължи чак докато червеното слънце изгря в безоблачното небе.

Джуди се събуди и усети, че поривите на вятъра я пронизват като студена вълна чак до костите ѝ. В мозъка и в тялото ѝ се събуждаше някакво странно чувство. Тя насочи усета си към утробата си, за да провери дали всичко е наред. Детето ѝ се отличаваше с необичайно силна жизненост. „Да. Тя е добре, но все пак усеща ветровете на лудостта.“

В стаята, където лежеше, беше тъмно. Дочу звуците на далечна песен. „Започва се, но този път... дали този път знаят какво е това, могат ли да го посрещнат без страх или удивление?“ Лично тя се чувстваше съвсем спокойна, в центъра на съществуването ѝ цареше тишина. Съвсем точно знаеше, без изобщо да се учудва, какво бе предизвикало лудостта първия път, а поне за себе си бе уверена, че пристъпът няма да се повтори. В сезона на ветровете винаги щеше да има необичайни усещания, огромна откритост и осъзнатост — скритата сила, дрямала толкова дълго време, винаги щеше да нараства под влиянието на мощното психеделично средство, носено от вятъра. Но сега тя знаеше как да се справи с него. Разбираше, че занаят ще има само мъничко лудост, която облекчава съзнанието и дава почивка на неспокойния мозък от стреса, освобождава го, за да се справи по-нататък с друг някой стрес. Чувстваше как се носи по тези вълни, простряла мисълта си. Едва усетеното докосване повече приличаше на спомен. Сякаш кръжеше и плуваше по вятър, който тласкаше напред

мислите ѝ. За миг се свърза с чуждопланетеца в кратка, ликуваща наслада. Дори сега не знаеше как да го нарече, а и нямаше нужда, двамата се познаваха така, както майката познава лицето на детето си или както близък разпознава близка си. Щяха да бъдат винаги заедно, дори очите ѝ никога повече да не видеха лицето му. Колкото и да бе кратък допирът, тя нямаше нужда от нищо повече, не искаше нищо повече.

Извади украшението, неговия любовен подарък. Струваше ѝ се, че блести в тъмнината със собствена светлина, както светеше в ръката му, когато ѝ го подаде там, в гората, и то отразяваше необикновения сребристосин блясък на очите му. Опитай се да овладееш украшението. Тя съсредоточи очите и мислите си върху него, мъчейки се да разбере с необичайното си вътрешно зрение как действа то.

В стаята беше тъмно, защото с напредването на нощта луните се скриха зад капака на прозореца, а светлината на звездите бе твърде слаба. Стискайки украшението, Джуди взе една насмолена свещ. Не ѝ се спеше. Посегна в тъмното да я запали, но не улучи и чу как малката, напоена с химикал подпалка тупна на пода. Процеди през зъби ругатня — трябваше да стане от леглото и да я намери. Впи ядно поглед в насмолената свещ, гледайки някак през украшението, което лежеше в ръката ѝ.

„Запали се, по дяволите!“

Насмолената свещ, закрепена на резбования свещник, изведнъж пламна с ярък пламък, без никой да я бе докоснал. Джуди ахна, сърцето ѝ заби ускорено, бързо загаси пламъка и дръпна ръката си. Отново съсредоточи мислите си върху украшението и пламъкът пак засия между пръстите ѝ.

„Ето за какво говореше... Това може да бъде опасно. Няма да го разкривам, докато не му дойде времето.“ В този момент тя разбра, че е открила нещо, което един ден може да запълни пропастта между науката, пренесена тук от Земята, и старите познания на този странен свят. Но знаеше и че ще пази това в тайна още дълго, може би дори вечно. „Когато дойде време и умовете им бъдат достатъчно здрави и готови, тогава... може би тогава ще мога да им го доверя. Ако им го покажа сега, половината няма да повярват, а останалите ще започнат да кроят планове как да го използват. Не сега.“

Откакто космическият кораб бе разрушен и всички се примириха, че ще останат на тази планета („За цял живот? Завинаги? Завинаги поне за мен.“), за капитан Лестър бе останала само една надежда. Едно нещо, което даваше смисъл на живота му, искрица оптимизъм в цялото му отчаяние.

Мори можеше да изгради общество, което да ги привърже към земята на този свят, да ровят в нея като свине за всекидневната си храна. Това беше работата на Мори — може би засега е необходимо да се развие стабилно общество, което да осигури оцеляването. Но то няма никаква стойност, ако е само оцеляване, а сега той разбираше, че може да означава и още нещо. Някой ден децата им щяха да се върнат сред звездите. Той притежаваше компютъра, имаше и технически обучен екипаж, и знание, трупано в продължение на цял един живот. През последните три месеца капитанът грижливо си припомни един по един всички уреди от кораба, всичко, което бе научил през целия си живот. С помощта на Камила и на още трима техници въведе в компютъра всичко, което знаеше. Прочете всички оцелели книги от библиотеката — от астрономическите до зоологическите, от медицинските до инженерните, издири един оп един всички оцелели членове на екипажа и им помогна да нанесат в компютъра всичките си познания. Всичко, дори и най-малкото, бе внесено в компютъра — от това как се прави и поправя синтезатор за храна, до правенето и поправката на циповете за дрехи.

Мислеше си с гордост: „Ето, тук има цяла технология, цяло наследство, запазено за потомците ни. Няма да стане нито докато аз съм жив, нито докато е жив Мори или дори докато децата ми са живи. Но когато надраснем дребните борби за всекидневно оцеляване, знанието, наследството ще бъде тук. То е тук и сега, независимо дали е знание за болницата — как да се лекува мозъчен тумор, или знание за работилницата — как да се гледжосват глинените кухненски съдове. И щом Мори се натъкне на проблеми в структурираното си общество, което неминуемо ще стане, отговорите ще бъдат тук. Цялата история на света, от който идваме. Можем да отменим всички задънени улички на обществото и да стигнем направо до технологията, която един ден ще ни отведе обратно сред звездите. Ще се върнем в голямата общност на цивилизованите хора, няма да тъпчем на една планета, а ще се

прострем като клонесто дърво от звезда до звезда, вселена върху вселена.

Може всички да умрем, но това, което ни прави хора, ще остане непокътнато и може би един ден ще се върнем. Един ден ще се възродим.“

Лежеше в палатката, която се бе превърнала в негов живот, и слушаше далечните песни от залата в Ню Скай. Понякога му се струваше, че ще стане, ще се облече и ще иде при тях, ще се присъедини към тях. Те също имат какво да опазват. Помисли за красивата девойка с медночервена коса, която бе познал за толкова кратко време и която, странно, носеше неговото дете.

Щеше да му бъде приятно да я види и навярно имаше някаква отговорност, независимо че бе създал това дете несъзнателно, полудял като разгонено животно... Мисълта го накара да потръпне. Тя се бе отнесла толкова мило и разбиращо, беше ѝ длъжник, трябваше да бъде внимателен, след като я бе използвал и забравил. Как беше необикновеното ѝ, красиво име? Фиона? Навярно е гаелско. Той стана от леглото, затърси дрехите си, после се разколеба, изправен пред входа на палатката и загледан в ясното искрящо небе. Луните бяха залезли и далеч на изток се показа бледото развиделяване, дъгоцветна светлина като северно сияние, отразено навярно от далечния ледник, който той така и не видя. И нямаше никога да види. И нямаше желание да види.

Подуши вятъра и когато го вдъхна надълбоко в дробовете си, у него се зароди странно, сърдито подозрение. Последния път бяха унищожили кораба, а този път щяха да унищожат него и неговото дело. Залости входа на палатката и го заключи. Заключи го още веднъж с катинара, който бе поискал от Мори. Този път никой няма да се доближи до компютъра — и онези, на които най-много вярваше. Нито Патрик. Нито дори Камила.

— Лежи спокойно, скъпа. Виж, луните залязоха, скоро ще съмне — прошепна Рафи. — Колко е топло под звездите в този вятър! Защо плачеш, Камила?

Тя се усмихна в тъмнината.

— Не плача. Мисля си, че някой ден ще намерим океан... и острови... За песните, които чухме снощи. И някой ден децата ни ще

ги пеят там.

— Успя ли да обикнеш този свят, Камила, както аз го обичам?

— Да го обикна? Не знам — изрече тя без вълнение. — Той е нашият свят. Не е нужно да го обичаме. Само трябва да се научим да живеем някак си с него. Не по нашето, а както той иска.

Умовете на хората в целия базов лагер затрептяха в лудост, в необяснима радост или страх. Жените плачеха, незнаейки защо, или се смееха в пристъп на внезапна радост, без да могат да я обяснят. Отец Валънтайн, заспал в изолираното си убежище, се събуди, слезе от планината и без никой да го забележи, влезе тихо в залата на Ню Скай, смесвайки се с тях с любов и пълно приемане. Когато ветровете затихнеха, той щеше да се върне към изолираността си, но знаеше, че вече никога няма да бъде напълно самотен.

Хедър и Юън, които бяха заедно в болницата на нощно дежурство, гледаха как червеното слънце изгрява в безоблачното небе. Държаха се за ръце, но внезапно възторженото им споделено мълчание пред изгрева (хиляди рубинени искри, бляскаво нахлуване на светлината, която гони мрака) бе нарушено от рязък вик зад тях, остър, стенищ вик на болка и ужас.

Една девойка бе станала от леглото си и тичаше към тях, подплашена от внезапната болка, от бликналата кръв. Юън я вдигна и я положи обратно на леглото, призовавайки цялата си сила и спокойствие, опитвайки се да се съсредоточи върху здравия разсъдък („Можеш да се справиш! Бори се! Опитай!“), но изведнъж престана, спрял наред самото действие от това, което видя в изплашените ѝ очи. Хедър го докосна състрадателно.

— Не — каза тя, — няма нужда да се опитваш.

— О, Господи, Хедър, не мога, не по този начин, не мога да го понеса...

Очите на девойката бяха разширени и ужасени.

— Не можеш ли да ми помогнеш? — молеше се тя. — Помогни ми, помогни ми...

Хедър коленичи и прегърна девойката.

— Не, скъпа — пророни тя. — Не можем да ти помогнем, ти умираш. Не се плаши, Лора, скъпа, няма да е задълго, а ние ще сме с

теб. Не плачи, скъпа, не плачи, няма нищо страшно.

Хедър държеше здраво девойката в прегръдките си, говореше ѝ нежно, успокояваше я, споделяйки страха ѝ, като се мъчеше да я утеши, докато тя се отпусна тихо и спокойно на рамото ѝ. Те я прегръщаха и плачеха заедно с нея, докато тя спря да диша. Тогава я положиха нежно на леглото, покриха я с чаршафа и тъжни, ръка за ръка, излязоха навън при изгрева, за да я оплачат.

Капитан Хари Лестър разтърка уморените си очи и видя слънцето да изгрява. Не беше вдигал поглед от пулта на компютъра, грижеше се за единствената си надежда да спаси този свят от варварството. По едно време, малко преди съмване, му се стори, че чува гласа на Камила да го вика от вратата, но беше сигурен, че е измама. (Някога тя споделяше мечтите му. Какво се бе случило с нея?)

Сега, потънал в смесица от будуване и транс, в съзнанието му се яви шествие от необикновени създания, не съвсем хора, които изстрелваха странни космически кораби в червеното небе на този свят и се връщаха след столетия. („Какво търсят в света отвъд звездите? Защо не са го намерили?“) Може ли в края на краищата търсенето да бъде безкрайно или да се върти в кръг и да свърши там, където е започнало?

Но той трябваше да създаде нещо — историята на един свят.

Друг свят. Не този.

Дали отговорите за друг свят са годни и за този?

Яростно си повтаряше, че знанието е знание, че знанието е сила и че той може да ги спаси... или унищожи. След дългата борба за оцеляване нямаше ли да търсят стари отговори, дадени наготово от миналото, и да се опитват да възстановят отчаяната история на Земята тук, в един свят, чиято екологична система е неизмеримо по-крехка? Може би един ден ще започнат да вярват, както аз сякаш известно време вярвах, че всички отговори са в компютъра?

А така ли е наистина?

Той стана и се запъти към входа на палатката. Защитеното с капак прозорче, което сякаш се бе смалило от хапещия студ, се отвори широко под тежестта на ръката му и той надникна навън към изгрева и необикновеното слънце. „Не моето. Тяхното. Някой ден те ще отгатнат тайните на компютъра. С моя помощ. Моята самотна борба да запазя за

тях наследството на истинското знание, цялата технология, за да ги върна сред звездите.“

Той си пое дълбоко дъх и мълчаливо се вслуша в звуците на този свят. Ветровете в дърветата, течението на потоците, животните и птиците, които живееха своя чуден таен живот дълбоко в горите, непознатите чуждопланетци, които неговите потомци един ден щяха да опознаят.

Няма да бъдат варвари. Те ще знаят. Ако се изкушат да изследват някоя затънтена пътечка на познанието, отговорът ще е тук, готов за техните въпроси, готов със своето познание.

(Защо гласът на Камила отекваше в съзнанието му: „Това само доказва, че компютърът не е Бог.“)

Истината не е ли изява на Бога, запита той отчаяно себе си и цялата Вселена. Ще познаете истината и истината ще ви направи свободни.

(Или роби? Може ли една истина да скрие друга?)

Внезапно страшно видение завладя ума му в момента, в който мислите му се освободиха от времето и се плъзнаха в бъдещето, разтворило се пред него. Една раса, научена да идва за всички отговори тук, при кивота, който съдържа всички верни отговори. Свят, в който никой въпрос не може да бъде оставен без отговор, защото той притежава всички отговори, и онова, което лежи отвъд него, не е възможно да бъде опознато.

Варварски свят с компютър, на който се кланят като на Бог.

На Бог. На Бог. На Бог.

И той създаваше този Бог.

„Бог! Полудявам ли?“

И отговорът дойде, ясен и хладен: „Не. Бил съм луд, откакто корабът катастрофира, но сега не съм луд. Мори винаги е бил прав. Отговорите от един друг свят не са онези, които са пригодни тук. Технологията, науката са годни само за Земята и ако се опитаме да ги пренесем тук, ще унищожим тази планета. Някой ден, не толкова скоро, колкото бих искал, а когато му дойде времето, те ще развият технология, вкоренена в почвата, в камъните, в слънцето, в недрата на този свят. Може би тя ще ги отведе сред звездите, ако поискат това. Или във времето, или в самите им сърца. Но тя ще бъде тяхна, не моя. Аз не съм Бог. Не мога да направя свят по свой образ и подобие.“

Беше пренесъл в палатката всичко от командната зала на кораба. Обърна се и започна да придава форма на онова, за което копнееше, със стари думи от друг свят, които звънтяха в ума му:

*„Безкрайно се върти светът,
безкрайно слънцето кръжи,
безкрайно си остава търсенето.
Завръщам се обратно към началото си,
за да намеря тук покой.“*

Запали с нетрепваща ръка една насмолена свещ и напълно съзнателно поднесе пламъка към дългия фитил.

Камила и Макарън чуха експлозията и изтичаха към палатката точно навреме, за да видят как тя литва в небето и се разпада в дъжд от отломки и изригва в пламъци.

Докато се мъчеше с катинара, Хари Лестър започна да разбира, че няма да се справи. Този път — не. Зашеметен от ударната вълна, но с хладна мисъл и абсолютно присъствие на ума, той загледа руините. „Аз им позволих да започнат на чисто — мярна се в главата му объркана мисъл. — Може би в края на краищата съм Бог, онзи, който изгони Адам и Ева от рая и престана да им съобщава отговорите, оставяйки ги да открият собствения си път, да живеят или да умрат...“

Не разбра, че разбиха вратата и го изнесоха полека навън, но усети как умът на Камила докосва угасващия му разсъдък. Очите му се отвориха, срещайки синия ѝ съчувствен поглед.

— Аз съм само един много, много глупав старец — прошепна той съвсем объркано.

Сълзите ѝ покапаха по лицето му.

— Не се мъчи да говориш. Знам защо го направи. Започнахме заедно да го правим, последния път, и... о, капитане, капитане...

Той затвори очи.

— Капитан на какво? — дъхът му гаснеше. — Не можеш да пенсионираш капитан. Трябва да го застреляш... аз го застрелях...

И тогава червеното слънце залезе завинаги и избухна в искрящи галактики светлина.

ЕПИЛОГ

Бяха изчезнали дори подпорите на космическия кораб, отнесени в складовете със скъпоценните метали. На този свят добиването на руда винаги щеше да бъде бавен процес и металите щяха да бъдат рядкост за много, много поколения. Докато вървеше през долината, Камила по навик хвърли поглед натам, но само толкова. Крачеше леко, беше висока жена с едва посребрена коса. Следваше някакво доловено предчувствие. Виждаше извън зоната на видимостта високия каменен паметник на жертвите от катастрофата, гробищата, където умрелите след първата страшна зима бяха погребани до жертвите на първото лято и ветровете на лудостта. Загърна кожената си дреха, поглеждайки със съжаление, което далеч не беше тъга, към една от зелените могили.

Макарън, който идваше от планината, я видя, увита в кожите и карираната си пола, и вдигна ръка за поздрав. След толкова години сърцето му все още трепваше, щом я зърнеше. Когато наближи, хвана двете ѝ ръце и я прегърна, преди да заговори.

— Децата са добре, бях при Мхари тази сутрин — каза тя. — И без да те питам, виждам, че пътуването ти е минало добре.

Все така хванати за ръце, те се обърнаха и тръгнаха заедно по улиците на Ню Скай. Домът им беше в самия край на улицата, където се откриваше Източният връх, над който всяка сутрин изгряваше сред облаци червеното слънце. На другия край бе малката постройка с метеорологичния пункт, специалната задача на Камила.

Щом влязоха в общата зала на къщата, където живееха с пет-шест други семейства, Макарън съблече кожухчето си и се приближи до огъня. Като повечето мъже в колонията, които не носеха полочки, беше облечен с кожен панталон и туника от кариран вълнен плат.

— Няма ли ги другите?

— Юън е в болницата, Джуди е в училището, Мак излезе със стадото, а ако страшно искаш да видиш децата, мисля, че са в двора на училището, без Алистър. Той тази сутрин е с Хедър.

Макарън се приближи до прозореца и погледна към плочестия покрив на училището. Колко бързо пораснаха, помисли той, и колко леко лежаха четиринайсетте години майчинство на раменете на майка им. Седемте деца, които бяха преживели страшния зимен глад преди пет години, сега растяха. Някак си бяха успели да минат през първите бури на този свят и макар тя да бе родила от Юън, от Луис Маклауд и от още един мъж, чието име той никога не узна, а както подозираше, и Камила не го знаеше, най-големите ѝ две деца и най-малките две бяха от него. Последната, Мхари, не живееше с тях — Хедър бе изгубила детето си три дни преди раждането на Мхари и Камила, която никога не бе кърмила собствените си деца, ако имаше свободна кърмачка, я даде на Хедър да я кърми. Хедър изобщо не искаше да се отдели от нея, след като я отби, Камила се съгласи тя да я отгледа, макар че ходеше да я вижда всеки ден. Хедър беше една от нещастните. Бе забременявала седем пъти, но само едно от децата ѝ живя повече от месец след раждането си. Приемното родителство в общността означаваше много повече от кръвното родство. Майка на детето беше единствено онази, която се грижеше за него, баща беше онзи, който узнаеше, че е бащата. Макарън имаше деца от три други жени и се грижеше еднакво за всички, но най-много обичаше дъщерята на Джуди — необикновената малка Лори, по-висока от Джуди, на четиринайсет години, наглед все още дете, но много особено. Половината общност я наричаше „дете на елфите“, а неизвестният ѝ баща все още бе тайна за всички освен за неколцина посветени.

— Сега си тук, но кога пак ще заминеш? — запита Камила.

Той я прегърна.

— Първо ще си постоя няколко дни у дома, а после... ще търсим море. Трябва да има море някъде в тоя свят. Преди няколко дена намерихме една пещера... и тия неща в самата скала. Не носим много украшения, знам, няма защо да се хабим да ги копаем, обаче на Алистър и на мен ни харесаха ето тия, та ги донесохме за тебе и момичетата. Усещам нещо в тях.

Той извади от джоба си шепа сини камъни и ги изсипа в ръцете ѝ, наблюдавайки изненадата и удоволствието в очите ѝ. Децата се втурнаха в къщата и обсипаха Макарън с целувки, прегръдки, въпроси и молби.

— Татко, може ли другия път да дойда с тебе в планините? Хари е ходил, а пък той е едва на четиринайсет години!

— Татко, Алана ми взе сладките, кажи ѝ да си ми ги върне!

— Татко, татко, виж, виж ме как се катеря!

Камила, както винаги, не обръщаше внимание на врявата и лека-полека ги накара да се успокоят.

— Питайте един по един... какво има, Лори?

Момичето със сребриста коса и сиви очи взе едно от сините камъчета и се загледа в звездовидните шарки вътре в него. Накрая проговори със сериозен глас:

— Майка ми има едно такова камъче. Може ли и аз да си взема? Мисля, че ще мога да работя с него, както тя го прави.

— Разбира се, можеш да си вземеш — позволи ѝ Макарън и погледна над главата ѝ към Камила.

Когато му дойдеше времето, щяха да разберат съвсем точно какво е искала да каже Лори, защото необикновената им възпитаница никога не изричаше нещо без причина.

— Знаеш ли — обади се Камила, — мисля, че някой ден тези неща ще бъдат много важни за всички ни.

Макарън кимна. Интуицията ѝ не бе я лъгала толкова много пъти, че сега не се изненада. Можеше да чака. Отиде до прозореца и погледна към високите познати очертания на планините, представи си зад тях долините, хълмовете и незнайните морета. Бледата синя луна, подобна на камъка, в който още се взираше като че изпадналата в транс Лори, плуваше над корнизата от облаци, надвиснали над планините. Заваля ситен дъжд.

— Някой ден — каза той изведнъж, — някой ден някой ще даде на тези луни... и на този свят... име.

— Някой ден — повтори Камила, — но ние никога няма да узнаем.

Сто години по-късно нарекоха планетата ДАРКОВЪР.

Но Земята не узна нищо за тях цели две хиляди години.

ЗАСЛУГИ

Имате удоволствието да четете тази книга благодарение на *Моята библиотека* и нейните всеотдайни помощници.

МОЯТА БИБЛИОТЕКА

<http://chitanka.info>

Вие също можете да помогнете за обогатяването на *Моята библиотека*. Посетете **работното ателие**, за да научите повече.